

Univerzita Karlova

Pedagogická fakulta

Katedra tělesné výchovy a sportu

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Násilí na českých fotbalových a hokejových stadionech

Violence in Czech Football and Hockey Stadiums

Tomáš Sekan

Vedoucí práce: PaedDr. Ladislav Pokorný

Studijní program: Učitelství pro střední školy

Studijní obor: N D- TV

2017

Odevzdáním této diplomové práce na téma Násilí na českých fotbalových a hokejových stadionech potvrzuji, že jsem ji vypracoval pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Praha 5.12.2017

Rád bych poděkoval vedoucímu práce PaedDr. Ladislavu Pokornému za inspirativní poznatky a čas, díky čemuž mohla vzniknout tato práce. Dále bych rád poděkoval J. Sekanovi za ochotu podstoupit martyrium při zadržení na fotbalovém utkání a poskytnutí rozhovoru. V neposlední řadě bych rád poděkoval J. Zachariášovi a M. Tomáškoví za poskytnuté rozhovory a nesmím zapomenout na podporu rodiny, bez níž by tato práce zřejmě světlo světa nespátřila.

ABSTRAKT

Práce „Násilí na českých fotbalových a hokejových“ stadionech se zaměřuje na projevy fanouškovského násilí během soutěžních utkání v České republice. Během výzkumu bylo pracováno s jednotlivými účastníky (fotbalový chuligán, příslušník Policie ČR, psycholog), dále se práce zaměřuje na názory veřejnosti na toto téma a samotné návštěvy stadionů. Během práce bylo využito rozhovorů, dotazníku, pozorování a obsahové analýzy textu. Z dostupných zdrojů je potom analyzováno, jaký je současný postup hokejových a fotbalových svazů proti diváckému násilí, a zda tyto postupy lze hodnotit jako úspěšné.

KLÍČOVÁ SLOVA

Násilí, fotbal, hokej, stadion, diváci

ABSTRACT

The thesis 'Violence in Czech Football and Hockey Stadiums' is focusing on the supporters' violent and aggressive behavior during competitive games in the Czech Republic. This thesis is studying all parties involved (football hooligans, police officers, a psychologist) and concentrating on the public opinion on this specific subject and stadium visits themselves. Interviews, questionnaires, observation and content analysis were all used for the purposes of this thesis. Subsequently, the thesis is analyzing available resources to understand what actions are currently being taken by football and ice-hockey associations to fight the violence, and if these actions can be considered successful.

KEY WORDS

Violence, football, hockey, stadium, crowds

Obsah

1 Úvod	9
2 Problém a cíl práce	11
2.1 Cíl práce.....	11
2.1.1 Dílčí cíle	11
2.2 Problém práce	11
3 Teoretická část	12
3.1 Vymezení pojmů	12
3.1.1 Rozdělení návštěvníků sportovních klání.....	12
3.1.2 Zkratky užívané v prostředí ultras a hooligans.....	15
3.1.3 Disciplinární komise LFA	15
3.1.3.1 Disciplinární řád FA ČR	16
3.1.4 Disciplinární komise LH	16
3.1.4.1 Soutěžní a disciplinární řád ČSLH.....	17
3.2 Agrese, agresivita, divácké násilí, davové chování	17
3.2.1 Agrese	17
3.2.2 Agresivita	18
3.2.3 Divácké násilí	19
3.2.4 Davové chování.....	21
3.3 Bezpečnostní předpisy sportovních utkání	23
3.3.1 Návštěvní řád stadionu	24
4 Hypotézy	26
4.1 Hypotéza č. 1	26
4.2 Hypotéza č. 2.....	26
4.3 Hypotéza č. 3.....	26
4.4 Hypotéza č. 4.....	26
4.5 Hypotéza č. 5.....	26
4.6 Hypotéza č. 6.....	26
4.7 Hypotéza č. 7.....	26
4.8 Hypotéza č. 8.....	26
5 Metody a postup práce	27
6 Výzkumná část.....	28

6.1 Popis výzkumného vzorku	29
6.1.1 Rozhovor	29
6.1.2 Pozorování	29
6.1.3 Dotazník	29
6.1.4 Obsahová analýza	29
6.2 Rozhovor se zadrženým	30
6.3 Rozhovor s příslušníkem chuligánské skupiny	31
6.4 Rozhovor s příslušníkem Policie ČR	33
6.5 Rozhovor s psychologem	35
6.6 Porovnání výskytu násilí na stadionech	36
6.6.1 Návštěva zápasu 1. fotbalové ligy	38
6.6.2 Návštěva zápasu hokejové extraligy	40
6.6.3 Návštěva zápasu 2. nejvyšší fotbalové ligy	42
6.6.4 Návštěva zápasu 2. nejvyšší hokejové ligy	44
6.6.5 Zhodnocení výzkumu	45
6.7 Názory veřejnosti	54
6.7.1 Pohlaví	55
6.7.2 Věk	56
6.7.3 Dosažený stupeň vzdělání	57
6.7.4 Návštěva hokejových utkání	58
6.7.5 Návštěva fotbalových utkání	59
6.7.6 Projevy násilí na stadionu	60
6.7.7 Kde je větší problém- fotbal nebo hokej?	61
6.7.8 Spouštěcí mechanismus násilí	62
6.7.9 Pyrotechnika v ochozech	63
6.7.10 Zákaz používání pyrotechniky	64
6.7.11 Přítomnost Policie ČR na sportovních utkáních	65
6.7.12 Jak vymýtit násilí ze stadionů	66
6.7.13 Obavy z násilí na stadionu	70
6.7.14 Chuligánské střety mimo stadiony	71
6.7.15 Násilí na stadionech v ČR a Evropě	72
6.7.16 Tresty pro násilníky	73
6.8 Způsoby řešení diváckého násilí v ČR	74

6.8.1 Sportovní kluby	74
6.8.2 Ligové asociace	75
6.8.3 Policie ČR	75
6.8.4 Vzdělávací ústavy	76
6.9 Příklady diváckého násilí na českých stadionech a jejich řešení.....	76
6.9.1 Vniknutí na hrací plochu při fotbalovém utkání	76
6.9.2 Vniknutí na hrací plochu při hokejovém utkání	78
6.9.3 Výtržnosti na fotbalových tribunách	78
6.9.4 Výtržnosti na hokejových stadionech.....	80
6.9.4.1 Vhazování předmětů	81
6.9.4.2 Vulgární skandování	81
7 Diskuze.....	82
8 Závěry	87
9 Použitá literatura	90
10 Přílohy	92

1 Úvod

Tato práce původně měla vzniknout na základě utkání první české fotbalové ligy mezi týmy FC Baník Ostrava a AC Sparta Praha, které se odehrálo 22. 3. 2014. V tomto utkání došlo k mnoha násilnostem ze stran příznivců domácího i hostujícího celku. Po zápase bylo toto utkání velmi často středem zájmů médií. Při bližším zkoumání problému jsem však dospěl k názoru, že násilí se v České republice nevyskytuje pouze na fotbalových stadionech, nýbrž se s ním lze setkat i v hokejových arénách.

Prací na téma fotbalového chuligánství ve světě, v Evropě nebo i v naší zemi již bylo zpracováno celkem dostatečné množství. O hokejovém násilí se tak často práce nezmiňují (i tak lze ale pár publikací nalézt). Je možné, že i kvůli tomuto faktu se ve společnosti objevuje velmi často názor, že problémoví jsou pouze fanoušci fotbaloví.

Na základě rozhovorů s přímými účastníky jednotlivých sportovních utkání, ve kterých se prvky násilí objevily, rozhovoru s psychologem, přímého pozorování, dotazníkového šetření a obsahové analýzy pramenů se pokusím podat komplexnější obraz o násilí na stadionech fotbalových a hokejových.

V teoretické části se lze seznámit s mnoha pojmy, které jsou pro orientaci v daném oboru důležité k pochopení některých faktů. K vysvětlení pojmů jsou využity definice autorů, kteří se podobným problémem již zabývali. Kromě pojmů jako ultras či hooligans lze získat základní informace o násilí jako takovém – o druzích, kterými se vyznačuje, o způsobech vzniku atd. Jelikož neexistuje zcela jednotný postup proti násilí na stadionech, je v práci uvedeno několik příkladů z jednotlivých bezpečnostních předpisů účastníků fotbalové a hokejové ligy v České republice, stejně tak i bezpečnostní řád 1. fotbalové ligy a extraligy ledního hokeje.

V praktické části lze nalézt rozhovor se zadrženým během jednoho fotbalového zápasu, kdy popisuje celou situaci od vzniku přestupku až po jeho vyřešení. Tato část, společně s kontaktováním příslušníka PČR, příslušníka chuligánské skupiny a psychologa, by měla být jednou z důležitých částí práce o násilí na českých fotbalových a hokejových stadionech, neboť ostatní práce na podobná témata se praktickými příklady prozatím moc nezabývaly...

Z návštěv fotbalových a hokejových stadionů ČR budou vyvozeny možné závěry, které souvisí s násilím na sportovních stadionech, vzhledem k práci pořadatelské služby, Policie ČR atd.

Z dotazníkového šetření pak lze vyvodit, jaké názory na fotbalové a hokejové násilí mají účastníci dotazníku, a to od lidí, kteří na sportovní klání nechodí, až po pravidelné účastníky fotbalových či hokejových utkání.

V závěru praktické části se počítá s výčtem nejtypičtějších násilných činů na stadionech v době nedávno minulé.

2 Problém a cíl práce

2.1 Cíl práce

Cílem této diplomové práce je zmapovat a porovnat příčiny, druhy a řešení negativních projevů fanouškovství na fotbalových a hokejových stadionech.

2.1.1 Dílčí cíle

Zjistit názory na problematiku násilí na fotbalových a hokejových stadionech z různých částí společnosti. Konkrétně se jedná o zadrženého při sportovním utkání, člena skupiny, která se na vzniku násilí podílí, příslušníka Policie ČR a psychologa.

Zjistit názory veřejnosti na násilí na fotbalových a hokejových stadionech.

2.2 Problém práce

Z uvedených cílů vychází několik problémů práce:

- Jaké příčiny vedou ke vzniku násilí na sportovních stadionech?
- Jaké druhy negativních projevů je možno pozorovat na sportovních stadionech?
- Jaká existují řešení pro odstranění diváckého násilí ze stadionů?
- Jaké zkušenosti si odnáší jedinci po zadržení při fotbalovém utkání?
- Jaký je na sportovní násilí pohled lidí, kteří se přímo podílejí na vzniku násilí na sportovních akcích?
- Jak se na problematiku násilí dívají přímí účastníci ochrany bezpečnosti diváků-příslušníci PČR?
- Jak si problémové chování diváků na sportovních utkáních vysvětlují psychologové?
- Jaký postoj zaujímá veřejnost na fotbalové a hokejové násilí?

3 Teoretická část

3.1 Vymezení pojmů

Pro lepší orientaci v této diplomové práci je třeba vymezit si některé pojmy, kterými je operováno. Jedná se o rozdělení diváků do několika skupin podle jejich účasti ve sportovním utkání. Práce se tak věnuje pouze přímým účastníkům sportovních klání, kteří jsou fyzicky přítomni na utkání.

3.1.1 Rozdělení návštěvníků sportovních klání

Na sportovní utkání v České republice je někdy přítomno téměř i 18 000 lidí (bráno dle naplnění plné kapacity hlediště významných zápasů). Při takovém počtu je zřejmé, že ne všichni příchozí jsou stejných názorů, zájmů a psychologických vlastností. Návštěvníky je pak třeba rozlišovat do několika skupin dle jejich účasti na průběhu utkání. K tomuto kroku jsem si vybral rozdělení dle Slepíčky (2010), které je mi blízké a které doplňuje starší díla¹. Zmíněný autor rozlišuje na sportovních akcích následující typy návštěvníků:

3.1.1.1 Sportovní divák

První skupinu tvoří sportovní diváci, kteří jsou charakterizováni jako obyčejní konzumenti sportovního utkání. Takového účastníka zajímá pouze předvedená hra, dle Mareše et al. (2004, s. 12) je *fotbalového diváka možné charakterizovat jako pasivního pozorovatele hry, který není ovlivněn rivalitou obou týmů, a na utkání tedy pohlíží zcela neutrálně*. Často se jedná o tzv. sportovní turisty, kteří vyrazí na dovolenou a během ní navštíví nějaké sportovní utkání. Tuto skupinu lze nejčastěji nalézt na MS², kde se divák (národnosti) pořadající země jde podívat na utkání dvou cizích celků. Do násilností na sportovních akcích se téměř nikdy nezapojuje³, tudíž pro tuto práci nemá tato skupina velký význam.

¹ například MAREŠ et al. (2004) nebo i své vlastní dílo Sportovní diváctví- SLEPIČKA (1990)

² Mistrovství světa – ať už ve fotbale nebo v hokeji

³ Pouze, pokud se sám ocitne v nebezpečí

3.1.1.2 Fanoušci

Druhá skupina návštěvníků sportovních zápasů se od první odlišuje jak vzhledem, tak i projevem. Podle Slepíčky (1990, s. 83) se „*reakce fanouška v průběhu utkání odlišují od reakcí nezaujatého diváka. Více se v nich projeví identifikace s družstvem.*“ Z uvedené definice je patrné, že fanoušci si již vybírají sportovní utkání, pouze pokud zrovna hraje jejich oblíbené družstvo. Fanoušci jsou již ochotni podporovat své družstvo verbálně (především, když se daří utkání ovládat) i finančně (zakoupením různých suvenýrů, šál, dresů atp.). Tato skupina se také téměř neúčastní násilí na stadionech, avšak jsou chvíle, kdy tomu tak není. Vyplývá to především z faktu, že již nejsou nestrannými pozorovateli hry a fandí jednomu z týmů. Nelibě tak nesou pocit křivdy ať už ze strany protihráčů (zranění oblíbeného hráče, provokace) nebo ze strany rozhodčího (subjektivně i objektivně špatně posouzená situace na hřišti), kdy svůj nesouhlas vyjadřují verbálním napadáním (Slepíčka 1990).

3.1.1.3 Kotel

Specifickým místem na fotbalovém či hokejovém stadionu je místo (často za jednou z branek), kde se soustřeďují nejaktivnější návštěvníci svých týmů. Takový prostor je označován jako „KOTEL“, neboť občas při zápasech opravdu připomíná vroucí topné těleso. Návštěvníky kotle lze rozdělit do tří skupin (opět dle Slepíčky 2010). Tou první jsou „Prožitkoví diváci“⁴, do této skupiny se v poslední době začíná řadit stále více lidí, kteří berou účast v kotli jako část své image⁵. Další dvě části kotle již dostanou prostor v samostatné podkapitole, jedná se o členy „ULTRAS“ a „HOOLIGANS“.

3.1.1.4 Ultras

Členové této divácké skupiny tvoří jednu z největších částí kotle. Prezентují se výraznou podporou svého týmu. Verbálně povzbuzují svůj tým často po celou dobu zápasu. Na jednotlivá utkání připravují grafické prezentace⁶. Někdy jsou ultras skupiny i politicky orientovány⁷, což je však typické především pro zahraničí⁸. Autoři (Slepíčka 2010, Mareš et al. 2004, Nikl, Volevecký 2007) se shodují, že příslušníci ultras skupin nemají daleko

⁴ Skupina, která v průběhu zápasu podporuje svůj tým, nemá zájem se podílet na rozpoutávání násilí, ale pokud je k tomu „donucena“, neváhá se do výtržností zapojit (Slepíčka 2010).

⁵ Vyplývá z rozhovoru s členem chuligánské skupiny, který lze nalézt v příloze

⁶ Tzv. chorea

⁷ Na české scéně např. Bohemians 1905, kteří často prezentují levicové (antifašistické) názory

⁸ <https://www.advojka.cz/archiv/2006/23/fotbal-podle-ultras> (dostupné 24.10.2017)

k urážkám soupeřů, funkcionářů i rozhodčích. Fyzické násilí však nevyhledávají (což neznamená, že by se jej nikdy neúčastnili). Ultras skupinám a jejich prezentacím se věnuje internetová stránka www.supporters.cz

3.1.1.5 Hooligans

Poslední skupinou v kotli jsou členové hooligans. Český překlad anglického slova zní chuligán. Za vznikem slova hooligan stojí pravděpodobně londýnská rodina přistěhovalců Hooliganů, která terorizovala ostatní obyvatele anglické metropole, jak uvádí ve svém díle Smolík (2008). Jelikož se právě chuligáni podílejí na výtržnostech největší měrou, je jim věnován i největší část této kapitoly. Jak bude patrné z teoretické části práce, vyskytují se chuligáni i na hokejových zápasech^{9,10}. Tato skupina, která se stejně jako ultras soustředí v kotli, nemá příliš velký zájem o průběh sportovního zápasu. Dle Smolíka (2008) se vyznačuje především vysokou mírou skupinové stability (což v praxi znamená, že členové jednotlivých chuligánských skupin zůstávají ve spojení převážnou část života), násilným chováním, xenofobními či rasistickými názory a také neobjektivním hodnocením skončených utkání. Sekot (2008) charakterizuje chuligánství jako kontrakulturu, která se vyznačuje deviantním chováním vůči společnosti. Mareš (2004 s. 12- 13) uvádí, že jednotlivé chuligánské skupiny tvoří především mladí militantně orientovaní muži, kteří na sportovní utkání vyrazí z touhy po vyvolání konfliktu s protivníkem. Na webu www.hooligans.cz¹¹ se lze přesvědčit, že většina definic pojmu hooligans opravdu sedí. Příslušníci této skupiny se od ostatních členů kotlů odlišují například tím, že nenosí klubové symboly, ale značkové oblečení od firem jako Lonsdale, Troublemaker, Thor Steinar¹². Na území České republiky se vyskytuje několik hooligan skupin. Jedná se například o Youth firm^{13,14}, Chuligáni z Bazalů^{15,16} nebo hokejovou Havířovskou zvěř¹⁷. Že fenomén hooligans není pouze současným problémem, dokazuje například film Karla Smyczka „Proč“, který popisuje cestu vlakem fotbalových chuligánů pražské Sparty na

⁹ https://www.tyden.cz/rubriky/sport/hokej/extraliga/fotbalovi-chuligani-na-hokeji-reznicek-zabranit-se-jim-neda_355325.html

¹⁰ <http://sport.tn.nova.cz/clanek/sport/hokej/dalsi-hokej/nechutne-besneni-chuliganu-z-havirova-znicilo-hokejovy-zapas.html>

¹¹ Což je internetová stránka, která má za cíl informovat o novinkách ve světě hooligans, nabízet nové produkty či popsát konflikty mezi skupinami

¹² Značka oblečení, která byla v SRN zakázána pro svůj nacistický podtext

¹³ Skupinu, hlásící se k pražské Spartě. Velmi aktivní při tvorbě grafitů na zdech pražských

¹⁴ <http://jyxo.info/uploads/5C/5cc0b6be47362dc286e5549f615b572fcc200435.jpg>

¹⁵ Skupina, podporující Baník Ostrava

¹⁶ https://i.ytimg.com/vi/i1KjcCcnM_Q/maxresdefault.jpg

¹⁷ <http://az-fans.net/wp-content/uploads/2012/11/ba2gS.jpg>

zápas fotbalové ligy proti Banské Bystrici, kdy dojde k mnoha výtržnostem. Samotný film se snaží přijít i na důvod, proč se fotbaloví příznivci během cesty takto chovali.

3.1.2 Zkratky užívané v prostředí ultras a hooligans

Jelikož se částečně jedná o nezákonnou a protisystémovou činnost, využívají příslušníci uvedených skupin různých slangových zkratk, které vytváří pocit sounáležitosti. Některé z nich v této kapitole vysvětlím.

3.1.2.1 A.C.A.B.

Tato zkratka čtyř písmen vyjadřuje anglický slogan „All cops are bastards“, v překladu všichni policisté jsou parchanti. Často je užívána verbálně při potyčkách s pořadatelskou službou či policií během zápasů. Lze ji nalézt i na oblečení, které nosí příslušníci chuligánských nebo ultras skupin¹⁸. Na motivy A.C.A.B. vznikl taktéž italský film, který se zabývá střety pořádkových jednotek s fotbalovými chuligány¹⁹. Tuto zkratku lze častěji slyšet na fotbalových stadionech, ovšem i na hokeji se občas objeví (právě ve chvíli, kdy se fanoušci dostanou do většího konfliktu s pořadatelskou službou).

3.1.2.2 1.3.1.2.

Další zkratka je opět vyjádřením odporu k příslušníkům zákona, tentokrát zapsaná pouze čísly jako „šifra“. Každé číslo zastupuje odpovídající písmeno abecedy²⁰. Na podobném principu funguje většina zkratk, které se mohou během sportovních utkání v hledišti objevit. Často se jedná o nacistická hesla k adoraci Adolfa Hitlera (1-8, 8-8).

3.1.3 Disciplinární komise LFA

Disciplinární komise LFA (Ligové fotbalové asociace) „rozhoduje o disciplinárních přečinech spáchaných při utkáních HET ligy, FNL a Juniorské ligy, nebo v bezprostřední souvislosti s nimi členskými kluby, hráči, trenéry, vedoucími družstev, statutárními orgány a administrátory členských klubů, jakož i lékaři, jinými zdravotníky, maséry a pořadateli členských klubů“²¹. Z uvedeného je patrné, že právě tato komise řeší případné přestupky, které mohou nastat i vlivem diváků. Disciplinární komise je složena z osmi členů a vydala disciplinární řád, který stanoví předpisy a následné tresty za porušení.

¹⁸ http://www.supporter.cz/Pictures/mikina_acab_cerna1.JPG

¹⁹ <https://www.csfd.cz/film/309347-acab-vsichni-policajti-jsou-parchanti/galerie/?type=1>

²⁰ Pokud se z písmen 1.3.1.2. vytvoří datum, vznikne nám den 13. prosince, který je někdy mezi chuligány označován jako ACAB day, den proti policii.

²¹ http://lfafotbal.cz/disciplinari_komise_lfa/

Komise zasedá v pravidelných intervalech a o svém jednání vždy vydá komuniké, které se vyjadřuje k projednávaným bodům. Často je tento dokument i okomentován členy komise u jednotlivých bodů. Příklad takového komuniké lze vidět v příloze²².

3.1.3.1 Disciplinární řád FA ČR

Disciplinární řád Fotbalové asociace České republiky²³ se zabývá vnitřními předpisy FAČR. Jelikož se jedná o dokument velkého rozsahu, bylo do práce vybráno jen několik bodů, které s tématem vyloženě souvisí.

V rámci disciplinárního řádu se lze dočíst, že potrestán může být nejen příslušník FAČRu (hráč, trenér, masér,...), ale i činnost, kterou způsobí diváci. Na základě toho pak mohou být uloženy různé tresty (Disciplinární řád FA ČR, s. 6):

- důtka
- peněžitá pokuta
- zákaz výkonu funkce
- zákaz vstupu na stadion
- uzavření stadionu
- atd.

Způsob, jak se s nastálou situací vyrovnávají jednotlivé kluby je různý a bude podrobněji rozebrán v praktické části práce.

3.1.4 Disciplinární komise LH

Stejně jako má svou disciplinární komisi Fotbalová asociace, tak „disciplinárkou“ disponuje i hokejový svaz. Disciplinární komise ledního hokeje má stejné povinnosti jako její kolegyně, která se zabývá děním okolo fotbalových trávníků. Rozdíl je zde patrný v tom, že komise hokejová má pouze šest členů a pod sebou nezávislou disciplinární komisi extraligy²⁴. I hokejová DK se zabývá různými prohřešky hráčů, trenérů, funkcionářů či diváků. Opírá se o schválený soutěžní a disciplinární řád.

²² <http://fafotbal.cz/upload/file/KomunikeDK-5-10-2017.pdf>

²³ Dále jen FAČR

²⁴ <http://www.cslh.cz/text/32-odborn-komise.html>

3.1.4.1 Soutěžní a disciplinární řád ČSLH

Soutěžní a disciplinární řád Českého svazu ledního hokeje byl schválen výkonným výborem ČSLH 18. 6. 2016. Disciplinárním řízením se zabývá část V., která zabírá 29 stran tohoto dokumentu. Disciplinární komise disponuje podobnými možnostmi kterak si vynutit plnění požadavků, obsažených v disciplinárním řádu. Namátkou jsou to (Soutěžní a disciplinární řád ČSLH čl. 503):

- napomenutí
- finanční pokuta
- uzavření hřiště
- odehrání zápasu bez diváků
- vyloučení ze soutěže

Opakování prohřešků klubem vede ke stupňování trestů. Na začátku každé sezony se předešlé prohřešky a tresty ruší. Za opakované výtržnosti diváků je možné klubu uložit finanční pokutu až do výše 200 000,-. Odehrání zápasu bez diváků či odehrání zápasu s uzavřenou částí tribun lze uložit až na deset zápasů, stejně jako uzavření domácího hřiště. Při tomto druhu trestu disciplinární komise specifikuje, v jaké nejbližší vzdálenosti od domácího stadionu může tým své zápasy odehrát (Soutěžní a disciplinární řád ČSLH čl. 508). Všechny tresty, které může DK uložit, lze nejprve uložit podmíněně. V případě, že by se prohřešky opakovaly, trest vejde v platnost v celé délce.

3.2 Agrese, agresivita, divácké násilí, davové chování

Všechny tyto čtyři pojmy spolu mohou souviset a občas je možné, že se spojí v jedné osobě během sportovního utkání. Je tedy třeba, aby se dovedlo rozlišit mezi zmíněnými pojmy, ke kterým se vztahuje velké množství definic. Kromě využití různých publikací zmíním i názory vyučující pedagogické fakulty UK Mgr. Magdaleny Richterové, které poskytla během přednášek předmětu prevence školního násilí a šikanování během akademického roku 2014/2015.

3.2.1 Agrese

Prvním pojmem v této řadě je agrese. Pod tímto označením se (dle výkladu Richterové) skrývá možný výpad, či útok (útočné jednání). Jeho projevem je záměrné poškozování. Agrese může mít i verbální projev, kdy agresor uráží či pomlouvá.

S výše uvedeným tvrzením prakticky koresponduje i definice pojmu agrese dle Spurného (1996 s. 17), který uvádí, že „Agresi rozumíme destruktivní chování, směřující k fyzickému (brachiálnímu), slovnímu (urážka, pomluva) nebo symbolickému (pomocí gest) útoku vůči jinému jedinci (předmětu).“ Což popisuje možné druhy chování na sportovních utkáních velice věrně. Ať už se jedná o provokování protivníkových fanoušků pomocí nelichotivých gest, urážení soupeře hanlivými pokřiky, rozbíjení zařízení stadionu nebo dokonce napadení ostatních účastníků utkání.

Dle Richterové, ale i jiných autorů (Edelsberg, 2000), je jednou z příčin tohoto jevu i frustrace, kdy se osobám nedaří dosáhnout vytyčeného cíle. Jelikož ne vždy se týmu, kterému jedinec fandí, daří, může vznikat pocit frustrace z nedosaženého výsledku. Tento jev pak v některých jedincích probudí touhu po agresivním chování v těch formách, které již byly představeny. Jedná se tudíž o rozdíl mezi plánovanou a neplánovanou agresí²⁵

Jako nejčastější typy, které zmiňuje například BUSS (1961), agrese na stadionech lze zařadit agresi fyzickou aktivní přímou, kdy se jedná o přímý fyzický útok proti ostatním účastníkům nebo ničení zařízení stadionu, a pak také verbální aktivní přímou agresi, kdy jedinci i skupiny verbálně napadají, urážejí či jinak nadávají ostatním účastníkům utkání.

3.2.2 Agresivita

Agresivitu Mgr. Richterová definovala jako sklon k nepřátelskému jednání. Jedinec je připraven k agresi. Edelsberg (2000) zase popisuje agresivitu jako útočnou vlastnost či postoj jedince.

Vzájemné prolínání pojmů agrese a agresivita potom ve své definici shrnula Vágnerová (1999, s. 15) „*Agresivní chování lze definovat jako porušení sociálních norem, omezující práva a narušující integritu živých bytostí i neživých objektů. Jde o symbolické nebo reálné omezování, poškozování a ničení. Agresivitu lze chápat jako sklon k takovému chování. Agrese označuje aktuální projev takového chování.*“

Z uvedených definic je patrné, že člověk nemusí trpět přehnanou agresivitou, aby se u něho projevil známky agrese. Ovšem obecně platí, že u člověka, který se agresivitou vyznačuje více než průměrný občan, je možnost projevení agrese na ostatních lidech (či předmětech) větší.

²⁵ Rozdíl mezi fanouškem, který vulgárně uráží rozhodčí či protihráče, a chuligánem, který v době utkání vyhledává konflikty se soupeři nebo pořadateli

3.2.3 Divácké násilí

Když už je jasné, jaké prvky zahrnuje agresivní chování, lze ho využít při definici diváckého násilí. Jak již bylo řečeno, sportovní utkání přináší divákům na stadionu (i u televizi, online přenosu či rozhlasu) vypjaté emoční stavy. Právě to činí sport tak atraktivním pro sledování. Emoce mohou být jak pozitivního (kdy se týmu, který divák podporuje, daří) nebo negativního charakteru (kdy se utkání nevyvíjí přesně podle představ diváka). Tyto emoční stavy se mohou střídat během jednoho utkání několikrát a v některých situacích tak vést až projevům agrese.

Autoři Hošek a Stránský (1974) se ve svém díle (mimo jiné) věnují právě násilí, které vzniká na základě emocí prožívaných při sportovním utkání. Emoce, které diváci prožívají na stadionu, považují oba autoři za nosný bod sportu. Diváci totiž na stadiony chodí právě kvůli tomu, aby mohli s ostatními účastníky společně sdílet radost či smutek. Jak ve svém díle podotýkají - těžko může člověk fandit sám u televize²⁶. Během utkání je divák konfrontován s názory ostatních diváků na jednotlivé herní situace.

Problém (dle výše zmíněných autorů) vzniká ve chvíli, kdy divácké reakce dosáhnout velké intenzity, která se potom již neslučuje se sportovním prostředím a lidskou morálkou. Vzhledem k tomu, že diváci sportovního utkání reprezentují různé společenské vrstvy, jediným pojítkem může často být právě příslušnost k jednomu sportovnímu klubu. Lidi na stadionu pak sjednocuje právě okamžité dění na hřišti - výroky rozhodčích, proměněné šance, fauly atd. Autoři to popisují tak, že *„Tento proces má jen percepčně emocionální základ a projevuje se jako citová nákaza. Homogenizace se projevuje především v oblasti zvýšené citlivosti na reakce a chování druhých, dav diváků se strukturuje, vznikají ohniska emočního podráždění,*“ (Hošek & Stránský, 1974, s. 105). Fanoušci se potom dostávají do stavu, kdy podléhají obecné náladě na tribuně. V důsledku vzniku davového chování²⁷ potom jednotlivci reagují jinak, než by reagovali, kdyby zápas sledovali o samotě. Individuální rozum tak ustupuje do pozadí. Blízkost ostatních lidí vytváří pro jedince pocit, že patří do určitého tělesa, které se potom chová jinak. Jiné chování však nelze posuzovat či předvídat jako průměr chování jednotlivců. *„Dav jako celek je více nemorální, sugestibilní a nesebekritický. V ohniscích nahromaděného emočního napětí má sportovní divácký dav schopnost další samostimulace tohoto napětí“* (Hošek & Stránský,

²⁶ Zde bych s autory plně nesouhlasil, neboť si myslím, že fandit může člověk i sám na kterémkoli místě. Je však pravdou, že mu potom chybí společně prožívané euforické stavy.

²⁷ O kterém se tato práce zmiňuje v dalších částech

1974, s. 105). Tento jev je pro další vývoj velice nebezpečný, jelikož reakce na podnět se může stát přehnanou a může tak dojít ke vzniku násilí na tribunách. Na počátku se projevy mohou zdát jako recesivní projevy, jež se za určitých okolností mohou měnit až v agresivní chování jedince, které může ovlivnit i ostatní účastníky. Pokud se takové chování opakuje, přijme ho divácký dav za své a může tudíž vzniknout spontánní agresivní davová reakce.

Hošek a Stránský (1974) přikládají význam i událostem, které sportovnímu utkání předcházejí. Je totiž rozdíl, zda fanoušci a diváci na zápas dorazí sami (nebo v doprovodu rodiny), nebo ve skupině, která se již před zápasem prezentuje verbálně či vizuálně. V případě, že diváci jsou součástí tzv. pochodu na zápas, stávají se členy skupiny, která se chová podobně jako potom na utkání. Této sounáležitosti pomáhají společné pokřiky na podporu svého týmu, hanlivé pokřiky na soupeře²⁸ nebo transparenty.

Při utkání se diváci identifikují s klubem, jemuž fandí. V přeneseném slova smyslu tak mohou přijmout za své i chování jednotlivých hráčů. Proto se může stát, že tým, který se prezentuje agresivní hrou vůči soupeři, bude mít i agresivní fanoušky. Stejně tak Hošek a Stránský (1974) uvádějí, že v případě identifikace s klubem a jeho porážkou berou fanoušci daného klubu tuto porážku osobně (jako porážku i své fanouškovské skupiny), kdy nedojde k naplnění jejich vlastních aspirací. V případě, že k podobné situaci dojde, může násilí eskalovat až po opuštění stadionu. Není tak v přímé souvislosti se sportovním utkáním. Pokud je emoční napětí i nadále stimulováno (může se jednat o „posilnění“ se alkoholem nebo společný přesun po zápase), je možnost vzniku větších večerních výtržností.

Sekot (2008) ve svém díle označuje několik „spouštěčů“ konfliktů během sportovních utkání. Mimo jiné vyjmenovává výkony jednotlivých hráčů vlastního i soupeřova týmu, především pak výkony špatné, kdy hráči neplní očekávání do nich vkládaná. Dále potom výroky sudích, které se mohou zdát jako nekvalitní či dokonce poškozující klub, s kterým se diváci ztotožňují. Reakce na soupeřovy fanoušky, kdy se skupiny cítí napadány verbálními urážkami. A jako velmi častý je uveden jev, při kterém je komentována práce policie a pořadatelské služby. Autor velice trefně poznamenává, že často jsou diváci přesvědčeni o svém nadhledu na celou situaci a o své vysoké odbornosti na daný sport (často však přisuzované falešně).

²⁸ Sportovní klub, soupeřovy fanoušky, náhodné kolemjdoucí, bezpečnostní složky,...

3.2.4 Davové chování

Jelikož se o davovém chování zmiňovala již předešlá část práce, je třeba si uvést typické znaky, kterým se projevuje.

Výrost a Slaměník (2008, s. 368) jej charakterizují jako „*skupinové chování, které vzniká spontánně a vyvíjí se neplánovitě. Je relativně neorganizované a nepředpověditelné a závislé od vzájemného podněcování (stimulace) mezi zúčastněnými.*“ Jak vidno, na chování skupiny mají vliv všichni účastníci, kteří chování skupiny mohou eskalovat do různých výšin.

Dav je potom dle výše zmíněných autorů charakterizován jako „*aktuální seskupení lidí charakteristické rozšířením společně sdílených emocí a společnou aktivitou.*“²⁹ Tato definice pasuje i na sportovní fanoušky, kteří tvoří skupinu či dav právě ve chvíli, kdy jsou přítomni na zápase či při pochodu na zápas v jedné skupině a jejich společným zájmem je podpora vlastního týmu. V rámci davu potom autoři zmiňují tři základní typy chování, kterým se dav řídí. Prvním je STRACH - PANIKA (u sportovních fanoušků představovaná možností konfrontace s jinou skupinou), druhým potom RADOST – POBLÁZNĚNÍ (typické v průběhu utkání, kdy se daří ovládat část či celé utkání týmu, jemuž příznivci drží palce) a posledním je HNĚV – VÝBUCH NEPŘÁTELSTVÍ (které může nastat ve všech fázích- před utkáním, během utkání při nepříznivém vývoji nebo po utkání).

Zmínění autoři (Výrost a Slaměník, 2008) v souvislosti s davovým chováním zmiňují i pojem deindividualizace, která „postihne“ jedince, kteří tvoří dav. Jedná se o jev, kdy se člověk tzv. ztrácí v davu. Stává se anonymní součástí dané skupiny a spoléhá na množství ostatních spoluúčastníků. Jeho chování se mění, často s negativními sklony, neboť se snižuje jeho sebekontrola nad věcmi, které vykonává, a také jeho sebeuvědomění.

²⁹ Tamtéž, str. 367

V chování davu se podle Výrosta a Slaměníka (2008) mohou projevit tři postupy. Jedná se o:

- Jevy spontánní hromadné nákazy, kdy příslušníci davu reagují na vzniklé situace bez (veškerých) zábran. Na úspěch svého týmu přehnanou oslavnou reakcí, možno mluvit i o extázi. A naopak na týmový neúspěch jsou reakce agresivní.³⁰
- Impulzivně - afektivní erupce: v tomto případě jsou diváci zasaženi nějakou událostí, ke které se v průběhu dění neschylovalo. V extrémních případech může jít o prolomení plotu u tribuny či pádu části tribuny, což má za následek zranění či úmrtí diváků. Jiným spouštěcím mechanismem může být například výpadek světel na stadionu, kdy není možné pokračovat ve hře. V tomto případě se dav může začít chovat v zajetí paniky a také může propuknout masová hysterie.
- Spojení nákazy a erupce: v posledním popsaném typu davového chování dojde ke spojení obou předchozích bodů. Během utkání, které se nemusí vyvíjet příznivě pro fanoušky daného klubu, se ocitnout před nečekaným negativním podnětem. Může dojít ke zranění jednoho z hráčů hráčem soupeře, či po dalším obdržení gólu může jeho střelec oslavovat před cizími diváky. Výsledek chování „erupce“ je o to agresivnější, neboť výbuch tohoto chování již byl připravován během „nákazy“.

3.2.4.1 Příklady diváckého násilí

Když už byly v minulých kapitolách popsány možnosti vzniku násilného chování, je třeba se podívat i na konkrétní příklady, které se při sportovních utkáních mohou udát. Pro fotbalové i hokejové prostředí lze aplikovat rozdělení dle Sekota (2008), který tyto příklady rozdělil následovně:

- Vniknutí na hrací plochu: typičtější pro fotbalové prostředí, neboť u hokejových utkání tomuto přečinu brání mantinely okolo ledové plochy.
- Výtržnosti: jedná se o potyčky s Policií České republiky, pořadatelskou službou nebo o šarvátky mezi fanoušky jednoho týmu.
- Házení předmětů na hrací plochu: typické pro obě prostředí. Častým jevem je házení mincí, zapalovačů, konfet, ...
- Vandalismus: ničení příslušenství arény či stadionu (toalety, výzdoba stadionu), vytrhávání nebo poškozování sedaček.

³⁰ Autoři v této souvislosti zmiňují, že se nemusí jednat pouze o sportovní fanoušky, ale tímto druhem chování mohou být postiženi i účastníci hudební akce či náboženského setkání.

- Konflikty s užitím verbálního i fyzického násilí: může se jednat o příznivce soupeřova klubu, hráče vlastního i soupeřova týmu, pořadatele, příslušníky PČR, funkcionáře týmů nebo svazů.

3.3 Bezpečnostní předpisy sportovních utkání

Vzhledem k tomu, že z minulých kapitol je patrné rozšíření násilného chování na hokejových i fotbalových stadionech, byly vypracovány bezpečnostní předpisy pro takové situace. V této kapitole bylo čerpáno především z brožury Bezpečí na sportovních utkáních, Manuál pro fotbalové kluby³¹.

Z uvedené brožury je patrné, že pro bezpečnosti při sportovních utkáních je třeba součinnosti několika subjektů. Konkrétně jde o:

- **Pořádající oddíl**, který musí zajistit pořadatelskou službu a vydat vlastní návštěvní řád stadionu, ve kterém určuje pravidla, za kterých vpustí příznivce do hlediště.
- **Samotnou pořadatelskou službu**, která musí být náležitě proškolená o svých právech a vybavena dostatečnými prostory a nástroji k zajištění bezpečnosti. Mezi povinnosti pořadatelské služby patří především selekce diváků, kteří budou vpuštěni na sportovní akci, prohlídka stadionu před začátkem utkání a také po skončení utkání, provádění kontroly přichozících diváků, předcházení situací, které by mohly vést k narušení veřejného pořádku,...
- **Hostující oddíl**, který má za povinnost pracovat s vlastními fanoušky a předem je upozornit na články v návštěvním řádu, které by se daly považovat za problémové. V určitých případech je možné, aby hostující klub poskytl i vlastní pořadatelskou službu, která se věnuje vlastním fanouškům, neboť je zná lépe než domácí pořadatelé.
- **Policii ČR**, jež má za povinnost dohlížet na bezpečnost při přesunu na zápas a následně po skončení zápasu. V rámci dohody mezi ČMFS³² a PČR z poloviny února 2009 se činnost policie v době zápasu velmi omezila. Do této doby byla policie povinna zajišťovat bezpečnost na stadionu i v průběhu zápasu, ovšem po této dohodě je tato povinnost kompletně na bedrech pořadatelské služby, která PČR může povolát pouze v případě, kdy už situaci na stadionu sama nezvládá. Konkrétně se jedná o situace, kdy i po opakovaných výzvách dochází

³¹ Vydanou Ministerstvem vnitra České republiky, odbor bezpečnostní politiky, 2008

³² Českomoravským fotbalovým svazem

k opakovanému vyhazování předmětů na hrací plochu (zábavní pyrotechniky) nebo k vzájemnému napadání účastníků utkání.³³

Vyjma popsaných aktivit je ze všech stran (sportovní svazy, PČR, jednotlivé sportovní kluby) zdůrazňována hlavně prevence podobných násilných jevů. Jedním z hlavních bodů je například práce s problémovými fanoušky, jejich osvěta a nutnost dialogů s vedením sportovních týmů.³⁴ V rámci prevence využívá PČR tzv. antikonfliktních týmů, které mají fanoušky uklidňovat, vést s nimi dialog a předcházet rizikové situace.

Jako jeden z bodů prevence je snaha nepustit nevhodně se chovající diváky do prostor stadionu. K tomuto kroku pořadatele opravňuje tzv. právo „Můj dům, můj hrad“, kdy je sportovní akce pořádaná na soukromém pozemku brána jako neveřejná na neveřejném prostoru. Aby se zabránilo vstupu nežádoucím fanouškům, je u vstupních bran stadionů využíván následující doporučený postup:³⁵

- Pořadatel všem divákům oznámí, kdo z nich bude vpuštěn na stadion a komu bude přístup na akci znemožněn.
- Osoby, které mají zákaz vstupu na stadion, nelze v žádném případě na stadion vpustit.
- Divákům, na nichž je jasně patrný vliv alkoholu, nelze povolit vstup na stadion
- Vstup na stadion nelze povolit ani divákům, kteří mají předměty, jež by ohrozily bezpečnost a pořádek na stadionu.
- Vstupní kontroly musí být kvalitní, včetně prohledávání osob a prosazování zákazů vstupu na stadion.
- Vstupní kontroly musí být plynulé, aby se zabránilo dlouhému čekání ve frontách.
- U vstupních kontrol je třeba hlídat, aby nedocházelo k přeplnění sektorů stadionu a k promíchání rizikových fanoušků soupeřících týmů v jednom sektoru.

3.3.1 Návštěvní řád stadionu

Každý sportovní klub, který vlastní nebo využívá ke svým zápasům stadion, musí mít zveřejněný návštěvní řád stadionu. Ministerstvo vnitra ČR doporučuje, aby (alespoň) hlavní body těchto návštěvních řádů byly vytištěny na zadní straně vstupenky na jednotlivá

³³ <http://www.policie.cz/clanek/bezpecnost-na-stadionech-pri-fotbalovych-a-hokejovych-utkanich.aspx> (10.10.2017)

³⁴ tamtéž

³⁵ tamtéž s. 15

utkání, neboť ne všichni fanoušci si jsou ochotni návštěvní řád vyhledávat. V tomto řádu musí být informace, za jakých podmínek bude jednotlivec na stadion vpuštěn, za jakých podmínek může být ze stadionu vyveden atd. Měl by obsahovat článek o povolených předmětech, jež je možné na stadion pronést.³⁶

³⁶ Příklad návštěvního řádu lze vidět zde: <http://www.slavia.cz/zobraz.asp?t=vstupenky-navstevni-rad-stadionu> (20. 10. 2017)

4 Hypotézy

Na základě problémů práce byly stanoveny následující hypotézy:

4.1 Hypotéza č. 1

Mezi příčiny, které spouštějí fanouškovské násilí na stadionech, lze zařadit více faktorů. Ze 30% jsou to sporná rozhodnutí rozhodčích.

4.2 Hypotéza č. 2

Nejčastějším druhem negativních projevů fanouškovství na stadionech jsou vulgární nadávky, zastoupeny jsou ve více než 75% všech zápasů.

4.3 Hypotéza č. 3

Násilí na fotbalových i hokejových stadionech lze řešit, nejefektivněji se jeví využití pořadatelské služby, která je schopna zabránit fyzickému násilí ve více než 75% případů.

4.4 Hypotéza č. 4

Fanoušci, kteří byli zadrženi na fotbalových zápasech, si z tohoto zážitku odnášejí mnohé negativní zkušenosti. Zadržení Policií tak odradí od opakování násilností 90% fanoušků.

4.5 Hypotéza č. 5

Chuligáni, kteří se podílejí na vzniku násilností, se vyskytují i na hokeji, minimálně 50% extraligových klubů má mezi svými fanoušky právě tuto skupinu lidí.

4.6 Hypotéza č. 6

Výskyt příslušníků PČR na utkáních, která jsou označena za riziková, se snižuje. Konkrétně jde o méně než 20% zápasů, které jsou označeny jako rizikové.

4.7 Hypotéza č. 7

Psychologie přisuzuje problémovému chování na stadionech více možností vzniku, z 90% se však jedná o fakt, že se jednotlivec skryje v anonymitě davu.

4.8 Hypotéza č. 8

Společnost pocítuje, že divácké násilí se vyskytuje více na fotbalových stadionech, a to o více než 30%.

5 Metody a postup práce

V praktické části této diplomové práce byly využity následující metody:

- Rozhovor - vedený postupně se čtyřmi osobami, které mají blízko k problematice práce. Jedná se o rozhovor se zadrženým během sportovního utkání, rozhovor s členem jedné z chuligánských skupin, rozhovor s příslušníkem PČR a rozhovor s psychologem.
- Dotazník - vzhledem k tomu, že problém násilí na sportovních stadionech veřejnost musí vnímat, bylo snahou dotazníku zjistit, jaké názory na tuto problematiku zaujímají lidé napříč společnostmi.
- Pozorování - v rámci pozorování byly zpracovány údaje o sportovních zápasech z pohledu návštěvníka. Pozorování se zaměřilo na oblast pořadatelské služby, vybavení stadionu, přítomnosti násilí na stadionu a možnosti řešení násilí na stadionu. Vybrány byly čtyři stadiony. Dva hokejové a dva fotbalové (v obou případech zástupci nejvyšší a druhé nejvyšší soutěže).
- Obsahová analýza textu - v poslední části se výzkum zaměřil na analýzu pramenů, které souvisejí se vznikem násilí na stadionech, významných násilných událostech poslední doby a na možných způsobech řešení těchto situací.

6 Výzkumná část

Ve výzkumné části se tato práce zaměřuje na konkrétní situace, které nastaly (nastávají) během sportovních utkání. Z důvodu zaměření na praxi byl využit experiment, při kterém se figurant nechal zadržet PČR během fotbalového utkání. Cílem tohoto experimentu bylo zjistit, jak vypadá celý proces od vykonání přestupku až po „rozsudek“ ze strany PČR. Celý experiment je popsán ze strany pozorovatele a taktéž (formou rozhovoru) ze strany figuranta. Dalším je rozhovor s příslušníkem chuligánské skupiny a také s příslušníkem bezpečnostních složek. Posledním rozhovorem, který tato práce obsahuje, je rozhovor s psychologem, který se na situaci okolo chuligánů zkouší dívat z psychologického hlediska.

Ze záznamových archů potom čerpala práce při experimentu, který se zaměřoval na popis návštěv jednotlivých stadionů a lig v České republice.

V další části práce byl zpracován dotazník, na který odpovídala veřejnost. Jeho cílem bylo zjistit, jaké názory mají na projevy násilí na stadionech lidé z široké veřejnosti.

V závěrečné části výzkumu byly analyzovány výsledky používaných bezpečnostních opatření, kter jsou možné zaznamenat na sportovních stadionech České republiky za účelem zjištění jejich úspěšnosti při snaze zabránit agresivnímu chování ze strany fanoušků.

6.1 Popis výzkumného vzorku

6.1.1 Rozhovor

Rozhovory byly v této práci využity čtyři. Jednalo se o polozavřené rozhovory. Tím prvním byl rozhovor se zadrženým během fotbalového utkání. Zadrženým byl bratr autora práce J. Sekan. Druhý rozhovor byl veden s příslušníkem chuligánské skupiny, který odmítl do práce poskytnout osobní údaje z obavy před možnými represemi. Třetí rozhovor byl veden s příslušníkem bezpečnostních složek J. Zachariášem, který několikrát zasahoval během sportovních utkání v řadách Policie ČR. Poslední rozhovor do práce poskytl psycholog M. Tomášek, který se zabývá psychologií osobnosti.

6.1.2 Pozorování

K přímému strukturovanému pozorování byl vytvořen záznamový arch, na který se zaznamenávala data ze čtyř utkání, které autor navštívil. Jednalo se o utkání nejvyšší fotbalové a hokejové ligy, a také utkání druhé nejvyšší fotbalové a hokejové ligy. Pozorování se zaměřilo na distribuci vstupenek na utkání, práci pořadatelské služby při vstupu na stadion, během zápasu a po zápase. Dále se pozorování zaměřilo na divácké sektory, přítomnost kamerového systému, práci Policie ČR a výskyt násilí na stadionu.

6.1.3 Dotazník

Dotazník byl složen ze 17 převážně polouzavřených otázek. Byl vytištěn v počtu 253 kusů, avšak návratnost dotazníku byla méně jak poloviční. Zpět se vrátilo 100 vyplněných dotazníků. Dotazník byl rozdán mezi veřejnost, neboť měl za cíl zjistit názory celé veřejnosti, nikoli pouze určité skupiny obyvatel.

6.1.4 Obsahová analýza

Obsahová analýza se zaměřila na výstupy disciplinárních komisí fotbalové i hokejové ligy, ze kterých lze vyčíst, jaké nejčastější násilné činnosti se na českých stadionech vyskytují.

6.2 Rozhovor se zadrženým

Tato část práce se zaměřuje na rozhovor se zadrženým fanouškem fotbalového klubu SK Slavia Praha. K jeho zadržení došlo během utkání FC Slovan Liberec – SK Slavia Praha, hraného na stadionu U Nisy 18. 3. 2017. Na toto utkání dorazilo (dle tvrzení liberecké policie) 2500 fanoušků hostujícího celku³⁷. Z tohoto důvodu bylo utkání vyhodnoceno PČR jako „vysoce rizikové“. Na fanoušky tak dohlíželo přes 400 policistů pořádkové, dopravní a kriminální služby. Před zápasem hostující fanoušci pořádali tradiční pochod městem, na který dohlížela PČR, včetně antikonfliktního týmu. K násilnostem dle policejní zprávy během pochodu nedošlo. Utkání skončilo výsledkem 1 : 1.³⁸

Po zápase došlo k situaci, kdy příznivci domácího celku začali verbálně a posléze i fyzicky napadat fanoušky hostujícího týmu na vedlejší tribuně, kteří seděli mimo „kotel“. Po tom, co situaci zpozorovali chuligáni Slavie, vydali se na „pomoc“ příznivcům červenobílých barev, což se ovšem nelíbilo pořadatelské službě. Cestou totiž tato skupina musela opustit svůj sektor a překonávat plot, který obě tribuny odděloval. Pořadatelská služba brzy přestala svými kapacitami stačit, a proto byly povolány policejní posily, které měly zjednat pořádek. Svým způsobem se jim to i podařilo, nicméně došlo k masivnímu použití slzného plynu, který se dostal i mezi obyčejné diváky, kteří neměli žádný zájem se účastnit probíhajících výtržností. Právě v této chvíli došlo k zadržení figuranta. Na základě rozhovoru byly do této práce poskytnuty informace, jak celý incident zadržený³⁹ viděl.

Z rozhovoru⁴⁰ je patrné, že J. S. byl u výtržností přítomen, ovšem neúčastnil se prvotního „náběhu“ na liberecké chuligány. Jako důvod svého zadržení uvedl plivnutí na příslušníka PČR a nadávání, k čemuž ho, dle jeho tvrzení, vyprovokovalo nepřiměřené použití slzného plynu mezi ostatními fanoušky. Samotné zadržení popsal tak, že jej pořádková jednotka obklíčila a následně držela s rukama nahoře bez možnosti kontaktovat kohokoli ze svých přátel. Po chvíli, kdy ostatní fanoušci odešli ze stadionu, byl předveden ke stánku, kde byla zjištěna jeho totožnost, a byl nahrán na kamerový záznam. Tato „operace“ trvala celkem dlouho. Po jejím konci byl J. S. odveden k policejnímu antonu⁴¹ a odvezen na služebnu. Celkem zajímavě působí fakt, že během jízdy řidič vozidla pronesl větu, jak by ostatní fanoušky nejradši přejel. Na služebně byl zadržený odveden do místnosti, kde jej

³⁷ Celkem se na stadionu nacházelo 8400 diváků- údaj pořadatelské služby

³⁸ <http://www.policie.cz/clanek/do-liberce-miri-v-sobotu-slavie.aspx> (10. 10. 2017)

³⁹ Muž ve věku 31 let, pro potřeby práce nazvaný J. S.

⁴⁰ Který lze nalézt jako přílohu č. 1 v této práci

⁴¹ Vozu, kterým PČR přepravuje své členy a zadržené

obstoupilo 5 policistů, kteří ho vyzvali, aby chvíli počkal. Po chvíli dorazil další příslušník PČR, který zadrženého otestoval na přítomnost alkoholu. Jak J. S. podotýká, zkouška byla pozitivní. Při rozhovoru mi bylo sděleno, že přítomnost alkoholu nebyla hlavním motivem pro jednání, kvůli kterému byl zadržen. Stejně by se (podle vlastních slov) zachoval i v případě, že by alkohol předtím nepožíval. Po dechové zkoušce byl dotázán, zda se chystá dělat problémy. Když své okolí ujistil, že to rozhodně v plánu nemá, byla mu sundána pouta. Jakmile dorazil vyšetřující, musel J. S. celý incident popsat, aby mohl být sepsán protokol. Po tom, co byl protokol sepsán, bylo zadrženému sděleno, že nejspíš nebude mít tento přestupek zapsán v papírech, ovšem i tak bude řešen. Výsledkem výslechu mělo být vyjádření, které časem skutečně dorazilo poštou. J. S. byl vyzván k zaplacení pokuty ve výši 500,-. Jako dohru celého „případu“ uvedl, že mu policisté za dva týdny volali a ptali se, zda neviděl někoho, kdo v sektoru hostujících fanoušků vytrhával sedačky. Závěrem dodal, že nejspíš by se v obdobné situaci zachoval příště stejně.

Z rozhovoru a zprávy policie o zápasu je patrné mnoho faktů, které se vztahují k tématu práce. Vzhledem k tomu, že byl zápas vybrán jako rizikový, byla třeba asistence PČR před, během i po utkání. Jak je patrné, využili pořadatelé možnosti kontroly před vstupem na stadion, čímž se snažili zabránit pronesení nevhodných předmětů a vstupu nežádoucích osob. Fakt, že se fanoušci hostujícího celku dostali se svou vstupenkou do úplně jiného sektoru, však nabízí otázku, jak přínosné tyto kontroly jsou. V případě, že by této možnosti využila větší část (zejména radikálních) fanoušků, mohlo by jistě dojít k agresivní konfrontaci mezi oběma tábory. Dalším problémem se může zdát důkladnost (nebo lépe řečeno efektivita) prováděných kontrol u vstupu. Z rozhovoru i různých videí fanoušků⁴² je patrné, že došlo k pronesení a následnému užití zakázané zábavní pyrotechniky na tribunu.

6.3 Rozhovor s příslušníkem chuligánské skupiny

Tato část práce čerpá z rozhovoru s členem jedné z českých chuligánských skupin. Vzhledem ke specifické kultuře lidí, kteří se k podobným aktivitám hlásí, byl rozhovor poskytnut pouze na základě dohody, že nebude uvedeno jeho jméno.

Z rozhovoru je patrné, že členové této kultury nejsou příliš sdílní, co se týče podrobností o vlastních aktivitách. Čas od času se objeví na internetových portálech www.hooligans.cz či www.hooligans.info rozhovor s někým z řad různých chuligánských skupin, ovšem větší podrobnosti pro širší veřejnost není snadné získat. V rozhovoru je zmínka o pořadu

⁴² <https://www.youtube.com/watch?v=foFkzs-mOI4> (10.10.2017)

Kmeny, díl Hooligans, kde vystupovali fanoušci FC Viktoria Plzeň a u ostatních skupin jsou následkem toho terčem posměchu⁴³ Základní údaj o člověku, s kterým byl proveden rozhovor, je ten, že se jedná o člověka mladšího věku, který navštěvuje fotbalová utkání.⁴⁴ Jak sám uvádí, nevyskytují se chuligáni pouze na fotbale, ale také u hokejových klubů. Jako příklad byl uveden Havířovský klub. Z extraligových je to potom Kometa Brno, která pohltila některé fotbalové fanoušky, Škoda Plzeň a Mountfield Hradec Králové. Sám je členem jedné z chuligánských skupin. Svou skupinu popsal jako mladší, kdy členy jsou muži do 30 let. Ve volném čase navštěvují posilovnu, jezdí na fotbalová utkání a někteří fotbal hrají i aktivně.

Hlavním důvodem konfliktů na stadionech je dle něj pořadatelská služba. Konkrétně byli zmíněni pořadatelé v Jihlavě. Za konflikty s pořadatelskou službou ještě trestán nebyl, ovšem uvádí, že mnoho chuligánů již má zakázaný vstup na stadiony či dokonce sedí ve vazbě. K pyrotechnice má celkem jasný názor, na jejím užívání nevidí nic špatného. Podle něj vytváří lepší atmosféru během utkání, kdy diváci potom lépe fandí. Podobně jasný názor má na přítomnost PČR na stadionech. Je proti přítomnosti policistů během sportovních zápasů. Jako důvod uvádí především fakt, že dle něj PČR využívá zápasy jako policejní manévry, kdy si její příslušníci vybíjí zlost na lidech, které mohou mlátit.

Při upozornění, že Policie chrání fanoušky, kteří nechtějí být obětí násilností, kontruje tím, že při domluvených střetech se žádní takoví fanoušci nevyskytují a i ty jsou policisty vyhledávány a přerušovány. Tyto střety (bitky) mimo stadiony potom popisuje jako typ sportu, při kterém jednotlivé skupiny bojují za svůj klub⁴⁵. Hlavní problém vidí v přístupu médií k této problematice, neboť podle něj pouze přináší společnosti obraz o chuligánech takový, který bude mít největší sledovanost. Střety mimo stadiony by měly mít vlastní pravidla (respondent uvedl nepřítomnost zbraní či zákaz dokopávání ležících chuligánů).

Z rozhovoru je patrné, že tento člověk na chuligánských střetech nevidí nic špatného. Život chuligána pak popisuje jako život člověka, který se naprosto ztotožňuje se svým klubem (a snaží se jej bránit před ostatními chuligány).

⁴³ Na tomto místě je třeba vysvětlit situaci, neboť dokument se měl věnovat chuligánské skupině, ovšem chuligánů bylo ve filmu pomálu. Posměch si Plzeňští vysloužili zejména proto, že někteří jejich fanoušci souhlasili s natáčením.

⁴⁴ Kontakt byl navázán během jednoho fotbalového utkání, na kterém se autor práce vyskytoval.

⁴⁵ Jako příklad uvádí zápasy v kleci či jiné bojové sporty, které společnost neodsuzuje.

Z rozhovorů, které jsou dostupné na internetu,⁴⁶ je možno o životě chuligánů vyčíst více, ovšem pro základní představu a základní názory je tento rozhovor dostačující. Pokud bychom však chtěli hledat další společné znaky pro příslušníky těchto skupin (na základě rozhovorů členů chuligánských skupin či jejich lídrů), lze je najít v následujících bodech:

- snaha o anonymitu
- příslušnost k určité skupině podobně smýšlejících lidí
- snaha prezentovat se ve společnosti formou střetů s ostatními skupinami
- podpora sportovního klubu
- zájem o bojové sporty

6.4 Rozhovor s příslušníkem Policie ČR

Jelikož byl dán prostor členovi jedné z chuligánských skupin (jako zástupce veřejnosti, která se podílí na násilí na fotbalových a hokejových stadionech), bylo zapotřebí dát prostor i druhé straně, příslušníkovi PČR (který je jedním z těch, kteří se snaží násilí na stadionech zamezit). Tímto příslušníkem je J. Zachariáš, který se účastnil několika sportovních zápasů, než ve své pozici skončil. Jeho místem působení byla oblast severních Čech, ovšem působil i na stadionu mimo toto území.

Při rozhovoru příslušník PČR potvrdil, že výtržnosti se vyskytují nejen na fotbalových, ale i na hokejových stadionech. Účast policistů při fotbalových utkáních je však četnější.

Činnost Policie ČR je rozdílná při rizikových utkáních a při zápasech, které takto označeny nebyly. Pokud je utkání označeno za rizikové, příslušníků pořádkových jednotek je v ulicích více. Jejich činnost spočívá v preventivním hlídání pořádku ve městě před utkáním, snaží se zabránit potyčkám mezi fanoušky, řídí dopravu v okolí stadionu a hlídá bezpečnost v okolí místa konání, kde je největší koncentrace fanoušků. V případě, že fanoušci vyrazí na utkání pochodem, organizuje tyto fanoušky a dohlíží na to, aby pochod nebyl narušen jinou skupinou lidí. Mezi složky, které se na této činnosti podílejí, patří zejména členové antikonfliktního týmu (AKT), kriminální policie a tzv. těžkooděnci.

Podle J. Zachariáše na stadionu zasahuje Policie ČR zhruba ve čtvrtině případů, pokud se jedná o rizikové utkání. V případě, že se koná běžné utkání, které není třeba označovat za

⁴⁶ www.hooligans.cz/index.php/interviews (13.9.2017)

rizikové z pohledu bezpečnosti, příslušníci pořádkových jednotek zasahují v jednom utkání z deseti. Konkrétní statistiku si však nevede a jedná se tudíž o hrubý odhad⁴⁷.

Od ledna 2009 se již policisté neúčastní všech utkání. Z rozhodnutí ministerstva vnitra za bezpečnost na sportovních akcích ručí pořadatel utkání. Policie však v okolí stadionu je a je připravena k zásahu. Na stadion vstupuje až po žádosti, kterou musí vydat hlavní pořadatel utkání. Ten zasahující policisty požádá o pomoc v případě, kdy dochází k opakovaným násilnostem. Těmi může být například vyhazování předmětů na hrací plochu, nadměrné používání pyrotechniky v ochozech, vniknutí diváků na hrací plochu, potyčky mezi skupinami fanoušků nebo potyčky s pořadatelem utkání.

V případě, že se již zasahující složky (nejčastěji těžkooděnci) dostanou na stadion a musí tyto situace řešit, je jejich úkolem co nejrychleji zjednat pořádek a zamezit pokračování násilí. Toto vynucování pořádku se často neobejde bez zatýkání násilníků. Jakmile již jednou PČR vstoupí na stadion, zůstává na něm až do konce střetnutí.

Díky práci spotterů⁴⁸ a kriminální policie mají bezpečnostní složky celkem slušný přehled o násilnících, které tak dobře znají a mohou se pokusit předvídat jejich chování.

Po utkání policisté opět hlídají v okolí stadionu a dohlíží na to, aby nedocházelo ke střetům mezi domácími a hostujícími příznivci. Ty hostující potom občas eskortuje k dopravním prostředkům (vlak, autobus,...)

Tento konkrétní (bývalý) člen pořádkové jednotky tvrdí, že v současnosti se některé zápasy bez příslušníků PČR neobejdou, neboť pořadatelská služba není zatím schopna zabránit všem násilnostem. Do budoucna by však přítomnost policistů omezil, neboť si myslí, že se jedná o zbytečné plýtvání penězi.

Zabránit násilnému chování by se podle J. Zachariáše dalo tak, že by problémoví fanoušci měli zakázaný vstup na sportovní utkání. Dále by požadoval plošné zavedení kamerového systému, který by pomohl odhalovat tyto fanoušky a na základě pořízených záběrů je potom trestat.

Citlivou se může zdát otázka na možná pochybení příslušníků PČR během zásahů na sportovních utkáních. Dotazovaný připouští, že se tomu nedá vždy zabránit, neboť během chvíle je třeba chránit většinu fanoušků před násilnostmi menšiny. Zároveň zmiňuje i

⁴⁷ Jeho slova potvrzuje i citovaná Zpráva o situaci v oblasti diváckého násilí (dostupná online 20. 10. 2017)

⁴⁸ Příslušníci Policie ČR, kteří se pohybují mezi chuligánskými skupinami a znají jejich příslušníky.

možnost pochybení v důsledku lidského faktoru, kdy příslušníci zasahují ve stresu, jelikož se ocitají před neklidným davem.

6.5 Rozhovor s psychologem

Pohled zvenčí je možné prezentovat na základě rozhovoru s psychologem, ve kterém byla snaha najít různé důvody pro vznik agresivního chování či způsoby řešení tohoto chování.

Z rozhovoru je patrné, že člověk jako osoba společenská se potřebuje socializovat, pohybovat se v okruhu lidí, kteří vyznávají stejné názory. Cítí se potom komfortněji. Z toho důvodu lidé zakládají různé spolky, ve kterých se sdružují osoby se stejným názorem či zájmem. U fotbalových a hokejových chuligánů tento společný zájem může tvořit touha po adrenalinu, po společných zážitcích spojených s možností vybití si energii při šarvátkách. Dále fotbalové či hokejové chuligány spojuje trávení volného času v posilovnách či na trénincích bojového umění.

Zároveň je možné, že se chování jednotlivce ztotožní s chováním davu, ke kterému při sportovních utkáních na tribuně člověk patří. Davové chování potom jednotliví fanoušci berou za to nejlepší, které v dané chvíli může být. Při pobytu na tribuně, při aktivním fandění diváci v takových chvílích považují ostatní fanoušky ve svém okolí za nejbližší osoby. Spojuje je jednotný záměr - podpora mužstva na hřišti. Jakmile se někdo z diváků ocitne v potenciálním nebezpečí (střet s pořadatelskou službou, příslušníkem PČR či fanouškem jiného klubu), chápou to ostatní jako ohrožení svých nejbližších. Proto se potom snaží navzájem si pomoci.

Sport sám o sobě budí emoce v divácích. Je to věc, kvůli které na sport lidé chodí. Umožňuje jim vyplavit negativní emoce při fandění, při urážení soupeře. Pokud se člověku nedaří v osobním životě, může se na stadionu „vyřvat“ a tím ze sebe dostat stres. V případě, že to nepřekročí určitou mez, nemělo by na tom být nic špatného. Problém nastane, pokud si divák neuvědomí, kde je hranice, kterou by takovým chováním neměl překročit (vulgární urážky, ničení zařízení stadionu, fyzické napadení,...).

Každý člověk je originál, proto nelze s určitostí říct, který důvod je pro fanoušky tím hlavním spouštěčem násilného chování. Ovšem je pravděpodobné, že zmíněné tři faktory (snaha začlenit se do některé skupiny, vědomí, že divák jedná v bezpečí davu, a nezvládnuté emoce) se podílejí na vzniku násilností rovným dílem.

Vulgaritám na sportovních stadionech zřejmě nelze úplně zabránit. Pokud lidé sledují sport a fandí některému z týmů, ztotožní se s ním a berou jej za svůj. V případě, že se objeví

pocit křivdy, berou to fanoušci jako křivdu na nich samých. Během fandění si lidé transformují zažité poznatky z historie do probíhajícího zápasu. Typickým příkladem jsou při tom mezinárodní zápasy, konkrétně například hokejové zápasy mezi Českou republikou a Ruskem. V takovém případě se fanouškům vybaví vzpomínky na historické události a sport už se dostává do jiné roviny, kdy zastupuje možnost řešení starých křivd.

V každém člověku může sport vzbuzovat jiné emoce. Někdo jde na utkání, aby viděl kvalitní výkony, někdo je rád součástí společnosti lidí, se kterými prožívá stejné emoce, někdo se na stadionech rád uvolní fanděním, někdo vyhledává vypjaté okamžiky (možnost konfrontace s odlišnými názory). Není možné, aby sportovní utkání na všechny lidi působilo totožně.

Jako možné řešení diváckého násilí by se jevila spolupráce celé společnosti. Jelikož se chuligáni potřebují ztotožnit s určitou skupinou lidí či klubem, nebylo by od věci, kdyby s nimi sportovní kluby pracovaly a nabídly jim možnost podílet se na obrazu klubu, ovšem ne způsobem, kterým to dělají dosud (ničení majetku, střety mezi sebou). Dále je třeba neustále pracovat s mládeží a ukazovat jí ty „správné“ vzory, aby potom mladí lidé nevyhledávali vzory, které nejsou hodné následování.

6.6 Porovnání výskytu násilí na stadionech

V této části se práce zaměřuje na zkušenosti získané při vstupu na stadiony. Jedná se o práci pořadatelské služby, zajištění bezpečnosti před, v průběhu a po zápase, kontroly během utkání, přítomnost policie a další. Aby se daly porovnávat jednotlivé přístupy k bezpečnosti (a násilí), byl vypracován záznamový arch, ze kterého je následně čerpáno. Pro větší objektivitu byly vybrány celkem čtyři zápasy⁴⁹. Jedná se o dva zápasy české fotbalové ligy (nejvyšší a druhé nejvyšší) a dva zápasy hokejové ligy (extraligy a 1. ligy). Zároveň byly vybrány stadiony s rozdílným vybavením a stářím. Zastoupeny jsou tak zřejmě nejmodernější stadiony v republice (fotbalový stadion Eden, kde hraje své zápasy pražská Slavia, a hokejová O2 aréna, ve které sídlí pražská Sparta) a zároveň i stadiony starší, skromnější (druholigový fotbalový stadion byl navštíven ve Varnsdorfu a hokejový potom opět v pražských Vršovcích na zápase HC Slavie Praha). V rámci co největší objektivity byly vybrány zápasy, které policie nevyhodnotila jako rizikové, jelikož podobných zápasů je ve všech uvedených soutěžích většina. Ve všech případech došlo ke

⁴⁹ Autor bere v potaz, že číslo navštívených zápasů je nízké, ovšem návštěvě většího počtu utkání (v různých městech, různých sportovních klubů) brání vyšší finanční náročnost.

vstupu s menším zavazadlem (Batoň, ve kterém se nacházela nabíječka, propiska, kniha, papíry, pomeranč či mandarinka a tričko s kratásky)⁵⁰. Vstupenky byly zakoupeny do neutrálních sektorů.

V příloze lze najít vyplněné záznamové archy, ze kterých je v této kapitole čerpáno. Jednotlivé body obsahují následující záznamy.

- ***Distribuce vstupenek*** - u prvního bodu bylo zkoumáno, jakým způsobem sportovní kluby distribuují vstupenky divákům. Systém nabízí několik možných variant. Fanoušci se mohou rozhodnout, zda si vstupenku na utkání pořídí na pokladnách stadionu nebo v prodejní síti některých subjektů, které podobné služby nabízejí (Ticketportal⁵¹,...). Při volbě druhé varianty je pak možné rozhodnout, zda si lístek zájemce o utkání vytiskne sám doma, či si jej vyzvedne v jednom z prodejních míst. Dále bylo zkoumáno, zda je třeba vstupenku zakoupit společně s poskytnutím osobních údajů a zda je vstupenka platná na určené místo na stadionu, či je možné si místo, ze kterého divák bude zápas sledovat, libovolně vybrat.
- ***Práce pořadatelské služby při vstupu*** - každý sportovní klub hrající některou z organizovaných soutěží v České republice využívá služeb pořadatelské služby. Její práce pak začíná před utkáním, kdy zodpovídá za vpouštění osob do ochozů. Proto bylo zjišťováno, jakým způsobem tuto práci pořadatelská služba vykonává a jaké k tomu využívá nástroje. Častým jevem je vizuální zkoumání vpouštěných osob (nahlížení do zavazadel), pohmat (kdy pořadatelé ručně prohledávají fanoušky při vstupu a hledají zakázané předměty), ruční scany (zařízení na vyhledávání kovových předmětů), magnetické rámy (větší obdoba ručního scanu, kdy návštěvníci musí projít rámem, který je znám například z letišť).
- ***Práce pořadatelské služby během zápasu***- v průběhu utkání dohlíží pořadatelská služba na pořádek na tribunách. Může oddělovat fanouškovské tábory a vyvádět osoby, které se nechovají podle návštěvního řádu.
- ***Práce pořadatelské služby po zápase***- Po utkání musí pořadatelská služba zajistit bezpečný odchod ze stadionu všem divákům. Měla by být nápomocna při zodpovídání diváckých dotazů na způsob opouštění stadionu.

⁵⁰ Kromě ovoce se jednalo o věci, které nejsou v žádném z návštěvních řádů považovány za nebezpečné

⁵¹ www.ticketportal.cz- internetové stránky prodejce vstupenek

- **Divácké sektory** - jak je patrné z teoretické části práce - na stadionu se diváci rozdělují do jednotlivých sektorů. Tyto sektory mohou být od sebe odděleny (pořadatelskou službou, plotem, jinou částí tribuny,...).
- **Kamerový systém**- aby sportovní celky předcházely násilí na stadionech, využívají některé z nich kamerový systém na tribunách, který by měl odhalit případné násilníky a pomoci s jejich identifikací. Ze záznamového archu je potom patrné, zda touto vymožeností disponují všechny navštívené stadiony.
- **Práce Policie ČR**- jelikož za bezpečnost na sportovních stadionech zodpovídá v první řadě pořadatel utkání, význam přítomnosti PČR na utkáních poklesl. To nic nemění na faktu, že je během zápasů v pohotovosti a zajišťuje například pořádek v okolí stadionu.
- **Výskyt násilí na stadionu**- z teoretické části je možno vyčíst, jaké druhy násilí se mohou na stadionech vyskytovat. Do záznamového archu pak bylo zaneseno, zda k některým projevům při zápasech došlo a popřípadě k jakým (s komentářem o pravděpodobném spouštěči těchto násilností).

6.6.1 Návštěva zápasu 1. fotbalové ligy

K návštěvě utkání naší nejvyšší fotbalové soutěže byl vybrán zápas mezi týmy SK Slavia Praha a FK Mladá Boleslav. Utkání se odehrálo na domovském stadionu Slavie Eden, v Praze Vršovcích 27. 8. 2017.

6.6.1.1 Distribuce vstupenek

Vstupenky na utkání bylo možné zakoupit jak v předprodeji na pokladnách stadionu Eden, tak v den utkání⁵². Zároveň byla možnost zakoupit vstupenku na internetu. Při nákupu vstupenky nebyly požadovány žádné osobní údaje. Na vstupence bylo vytištěno konkrétní místo, které může divák obsadit, ale vzhledem k tomu, že nebylo vyprodáno, byla možnost se přesunout na jakékoli volné místo.

⁵² Což byl případ i autora práce

6.6.1.2 Práce pořadatelské služby při vstupu

Při vstupu na stadion se pořadatelská služba zeptala, zda do ochozů není vnášena pyrotechnika. Následně byli diváci rozděleni dle pohlaví a odkázáni na prohledání k osobě stejného pohlaví ze strany pořadatelské služby. Prohledání se uskutečnilo vizuálně, kdy došlo k nahlédnutí do zavazadla a taktéž pohmatem, kdy pořadatel „prohledal“ vcházející diváky poklepáním na rukávy, kapsy, nohavice.

6.6.1.3 Práce pořadatelské služby během zápasu

Během utkání se postupně členové pořadatelské služby přesouvali od vchodů na tribuny a pod tribuny, především pod sektory domácích a hostujících fanoušků. Další kontrola vstupenek již neprobíhala, což (vzhledem k tomu, že stadion je celý průchozí) dávalo možnost se zakoupenou vstupenkou k obsazení kteréhokoli místa na stadionu (vyjma sektoru pro hosty).

6.6.1.4 Práce pořadatelské služby po zápase

Po utkání se většina pořadatelů přesunula pod sektor domácích fanoušků a k východům z jednotlivých částí tribun a ze stadionu.

6.6.1.5 Divácké sektory

Divácký sektor pro hostující fanoušky je na stadionu oddělen plotem od ostatních tribun a navíc jsou vedle něj přes několik řad sedadel roztaženy plachty, které zvětšují vzdálenost mezi hostujícími a domácími příznivci. U vchodu do sektoru hostů se pohybuje větší množství členů pořadatelské služby, kteří nevpuštějí mezi sebe fanoušky obou celků (rozlišují je pomocí klubových symbolů).

6.6.1.6 Kamerový systém

Nejen v návštěvním řádu, ale i na vstupence lze najít upozornění, že prostory stadionu jsou monitorovány kamerovým systémem. Ten skutečně v Edenu je.

6.6.1.7 Práce Policie ČR

Při příchodu ke stadionu bylo možno v okolí dějiště zápasu zahlédnout větší množství příslušníků PČR. Jejich aktivita spočívala v postávání ve skupinkách, procházení kolem stadionu (pěšky nebo na koni) a čekání v antonech. Během zápasu se na stadionu nikdo z policistů nevyskytoval. Po zápase se opakovala situace z doby před jeho začátkem. Činnost policie se však rozšířila o řízení provozu na blízké křižovatce.

6.6.1.8 Výskyt násilí na stadionu

Během utkání bylo možno zaznamenat několik vulgárních pokřiků ze strany domácího kotle (jednalo se o urážky klubu AC Sparta Praha, rozhodčího a několika zaměstnanců fotbalového svazu - konkrétně Romana Berbra a Dagmar Damkové). Diváci na ostatních tribunách se k podobným pokřikům organizovaně nepřipojovali. Jednotlivci však v určitých chvílích (po ostrém zákroku hráčů soupeře či sporném výroku rozhodčího) nechodili pro ostřejší výraz daleko. K fyzickému napadení nedošlo, vyhazování předmětů na hrací plochu také nebylo registrováno.

6.6.2 Návštěva zápasu hokejové extraligy

K návštěvě zápasu naší nejvyšší hokejové soutěže došlo 29. 1. 2017, kdy se střetly týmy HC Sparta Praha (využívající služeb zřejmě nejmodernější hokejového stadionu v České republice a taktéž jednoho z nejmodernějších v Evropě - O2 arény v pražských Vysočanech) a HC Oceláři Třinec⁵³.

6.6.2.1 Distribuce vstupenek

Domácí tým (HC Sparta Praha) nabízí uchazečům o zhlédnutí zápasu nákup vstupenek online na internetové adrese www.ticketportal.cz, nebo zakoupení vstupenky u vchodů do arény. Vstupenky lze zakoupit několik dní předem nebo i v den utkání. K nákupu vstupenky není třeba uvádět osobní údaje. Na vstupence je vyznačen vchod, sektor i místo, které musí divák po příchodu na stadion zaujmout.

6.6.2.2 Práce pořadatelské služby při vstupu

Při příchodu do arény pořadatelská služba prohledává přicházející návštěvníky několika způsoby. Nejprve proběhne vizuální kontrola, potom dojde k prohledání diváků pomocí prohmatání na končetinách, zádech i trupu a následně ještě dojde k prohledání zavazadel. Diváci jsou nuceni projít magnetickými rámy a poskytnout svá zavazadla k nahlédnutí. Po úvodní prohlídce se návštěvník setkává s členy pořadatelské služby i v koridoru kolem tribun, kde její příslušníci kontrolují divácké vstupenky při vstupech do jednotlivých sektorů.

⁵³ Při tomto zápase bylo přítomno velké množství lidí, neboť domácí celek pořádal akci Sparta vzdává hold, ve které oceňuje IZS ČR.

6.6.2.3 Práce pořadatelské služby během zápasu

Během utkání se pořadatelé vyskytují u vchodů k jednotlivým diváckým sektorům, kde při každém vstupu kontrolují, zda diváci mají správnou vstupenku, která je opravňuje k obsazení místa v daném sektoru. Souběžně s touto funkcí se ještě vyskytují ve větší míře kolem sektoru domácích a hostujících fanoušků.

6.6.2.4 Práce pořadatelské služby po zápase

Po skončení utkání se pořadatelská služba nadále koncentrovala kolem sektoru hostujících příznivců a následně i pomáhala při odchodu ze stadionu (v případě, že by některý z diváků potřeboval poradit s nejbližší cestou ven z arény, pořadatelů bylo všude dostatek).

6.6.2.5 Divácké sektory

Divácké sektory v O2 aréně nejsou odděleny žádným plotem, zdí ani sítí. Pro domácí i hostující celek je vymezen prostor za jednou z branek. Do sektoru domácích či hostujících příznivců je povolen vstup pouze se vstupenkou, na které je vyznačen daný sektor. Pořadatelé nikoho jiného do sektoru nevpuští. Vzhledem k tomu, že pořadatelská služba zaujímá místo u vchodů do sektorů, má přehled i o divácích, kteří by se rádi dostali do jednoho z těchto sektorů přes tribunu. Jediná síť, která se u sektorů za brankami vyskytuje, je ta nad mantinely, která však má příznivce chránit proti letícím pukům ze hřiště.

6.6.2.6 Kamerový systém

Celá hala je pod dozorem kamerového systému, o čemž se lze přesvědčit například během přestávek, kdy jsou na kostce nad ledem promítány záběry jednotlivých diváků při různých aktivitách.

6.5.2.7 Práce policie ČR

Uvnitř hokejového stadionu se po dobu zápasu vyskytovalo mnoho příslušníků PČR, ovšem tito zástupci nebyli ve službě, neboť se pouze přišli podívat na utkání, ve kterém jim domácí tým vzdával hold za prováděné služby. Uniformovaní příslušníci se v hale nevyskytovali. Před arénou se jich několik nacházelo. Většinou se jednalo o příslušníky Městské policie, kteří dohlíželi na provoz v přilehlých ulicích.

6.6.2.8 Výskyt násilí na stadionu

Po celou dobu návštěvy utkání se nevyskytovaly téměř žádné druhy násilí. Až v poslední třetině došlo k pár vzájemným urážkám mezi příznivci jednotlivých klubů. Ke konci utkání potom hostující fanoušci začali nadávat vlastnímu trenérovi (což lze přisuzovat výsledku, neboť v té době již celek Třince prohrával o devět branek). Po utkání se v koridoru potkávali jednotliví příznivci obou klubů, ale k žádnému střetu nedošlo. Diváci se mezi sebou bavili o skončeném utkání.

6.6.3 Návštěva zápasu 2. nejvyšší fotbalové ligy

K návštěvě zápasu 2. nejvyšší české fotbalové ligy (FNL⁵⁴) došlo 16. 9. 2017. Vybrán byl menší stadion, který představoval domovský stánek FK Varnsdorf „Kotlina“. Místní celek se tento den utkal s týmem FC Hradec Králové v rámci 8. kola.

6.6.3.1 Distribuce vstupenek

Vstupenky na utkání bylo možno zakoupit pouze prostřednictvím klubových pokladen, které se nacházely při vstupu na stadion. Internetový prodej nebyl spuštěn a ani není možný. Kromě vstupenky na jednotlivá utkání lze zakoupit celosezónní permanentku. Při nákupu vstupenky nebylo třeba uvádět žádné osobní údaje. Po nákupu vstupenky bylo možné obsadit jakékoli volné místo na stadionu, vyjma sektoru pro hostující příznivce. Vzhledem k tomu, že se tribuny nevyskytují po celém obvodu stadionu, bylo možné měnit stanoviště v průběhu utkání a se vstupenkou zůstat sedět například vedle tribuny na trávě.

6.6.3.2 Práce pořadatelské služby při vstupu

Pořadatelská služba při vstupu provedla zběžné ohledání příchozích diváků. Někteří byli vpouštěni dokonce bez prohlédnutí pouze s pozdravem a přáním hezkého dne a fotbalového zážitku. Do zavazadla bylo nahlédnuto jen velmi krátce bez bližšího zkoumání obsahu. Žádné technické pomůcky pořadatelská služba nevyužívá.

6.6.3.3 Práce pořadatelské služby během zápasu

Během zápasu se pořadatelé vyskytují převážně u hostujících fanoušků, kterých se na zápas vypravilo celkem deset. Nejčastější činností pořadatelské služby během zápasu bylo doprovázení příznivců Hradce Králové při cestě pro občerstvení. Po vstupu na stadion také ukazovali Hradeckým, kudy se mají dostat do svého sektoru.

⁵⁴ Fotbalové národní ligy- oficiální název soutěže

6.6.3.4 Práce pořadatelské služby po zápase

Po skončení utkání se pořadatelé vyskytovali u východu ze stadionu a u parkoviště. Souběžně doprovázeli i hostující příznivce při cestě ven ze stadionu. Malá část pořadatelů zůstala pod tribunou, kde dohlížela na bezpečnost hráčů (aby nikdo z diváků nevběhl na hrací plochu).

6.6.3.5 Divácké sektory

Divácké sektory jsou na tomto stadionu viditelně odděleny. Zatímco sektor pro domácí příznivce je na kraji hlavní tribuny, sektor hostujících fanoušků stojí samostatně mimo tribunu a nedisponuje žádnými sedačkami ani střechou. Mezi sektorem hostů a tribunou pro ostatní diváky je plot, u kterého stála pořadatelská služba. Branka mezi sektory byla uzavřena pomocí řetězu.

6.6.3.6 Kamerový systém

Fotbalový stadion Kotlina ve Varnsdorfu se nemůže pochlubit kamerovým systémem pro identifikaci problémových diváků. Na utkání je přítomna kamera, která se však věnuje dění na hřišti, nikoli v hledišti.

6.6.3.7 Práce policie ČR

Před utkáním bylo možné zahlédnout v okolí stadionu příslušníky PČR nebo Městské policie. Většinou se shromažďovali na parkovišti u stadionu a na ulici, která spojuje stadion s městským centrem. Při zápase bylo vidět pár policistů za jednou z branek, kde stála jejich auto společně s hasičskými. Po zápase pomáhali s odjezdem jednotlivých návštěvníků z parkoviště. Kvůli násilí nemuseli zasahovat.

6.6.3.8 Výskyt násilí na stadionu

Při tomto zápase se násilí téměř vůbec nevyskytovalo. Výjimkou byly výkřiky jednotlivců na adresu rozhodčích při sporných situacích. Na hlavní tribuně bylo možno vidět pár příznivců hostů, kteří nesdíleli s ostatními fanoušky hostující sektor, ovšem žádné situace, které by se daly popsat jako násilné, nenastaly.

6.6.4 Návštěva zápasu 2. nejvyšší hokejové ligy

Zápas, který byl vybrán pro tuto část práce, se odehrál 9. 10. 2017 v pražských Vršovicích mezi celky HC Slavia Praha a HC ZUBR Přerov. Zápas hostil hokejový stadion Eden.

6.6.4.1 Distribuce vstupenek

Vstupenky na utkání bylo možno zakoupit oběma variantami. Buď na internetu, k čemuž využívá HC Slavia vlastních webových stránek, nebo osobně na pokladnách stadionu. Vstupenky lze získat v den zápasu nebo v předprodeji. Při využití pokladen na stadionu není třeba uvádět osobní údaje. Při nákupu na internetu je zapotřebí vyplnit přihlašovací údaje, ovšem na vstupence se již neobjevují. Při nákupu je možné si vybrat kterýkoli sektor na stadionu a taktéž libovolné místo, odkud by chtěl návštěvník utkání sledovat.

6.6.4.2 Práce pořadatelské služby při vstupu

Při vstupu na stadion dochází ke kontrolám, při kterých pořadatelská služba prohledá příchozí diváky, aby zjistila, zda nedochází ke vnášení zakázaných předmětů nebo se utkání nesnaží navštívit osoba pod vlivem alkoholu či jiných návykových látek. Pořadatelé také zběžně zkontrolují obsah zavazadla, pokud nějaké návštěvník má. Příslušníci pořadatelské služby se nevyskytují jen u vchodu, ale také mezi jednotlivými sektory, kde radí divákům která místa zaujmout.

6.6.4.3 Práce pořadatelské služby během zápasu

Během utkání se většina pořadatelů zdržovala v blízkosti sektoru domácích příznivců a několik členů také dohlíželo na pořádek v sektoru hostů. V jedné chvíli se pořadatelé snažili umravňovat domácí fanoušky, kteří se hlasitě vymezovali proti současné politice hokejového svazu. Během přestávek pořadatelé dohlíželi na bezpečnost u stánku s občerstvením a zároveň se jich většina pohybovala mezi jednotlivými sektory diváků.

6.6.4.4 Práce pořadatelské služby po zápase

Po utkání se pořadatelská služba starala o co nejrychlejší odchod všech diváků ze stadionu. Snažila se také oddělit hostující příznivce od domácích, aby nedošlo k jejich promíchání.

6.6.4.5 Divácké sektory

Sektor pro domácí příznivce se nachází na kraji jedné z podélných tribun. Na druhé straně kluziště se nachází sektor pro hostující fanoušky. Oba sektory tak odděluje ledová plocha, ovšem z jednoho sektoru je do druhého celkem slušně vidět. U sektorů se pohybuje větší množství pořadatelů, kteří (především do toho hostujícího) pouštějí diváky jen se vstupenkou do daného sektoru.

6.6.4.6 Kamerový systém

Hokejový stadion Eden není vybaven kvalitním kamerovým systémem. Kamerový záznam tak může pořizovat pouze PČR nebo ostatní kamery, které jsou na utkání přítomny⁵⁵.

6.6.4.7 Práce policie ČR

Práce PČR spočívala především v dohlížení na hladký dopravní provoz v okolí stadionu. Během utkání se přímo v Edenu nevyskytovala.

6.6.4.8 Výskyt násilí na stadionu

Během utkání došlo k použití vulgarit z obou stran příznivců hokejových klubů. Často se terčem nadávek stali rozhodčí zápasu. Ve větší míře potom došlo k urážení vedení ČSLH. O důvodech tohoto jednání se práce zmiňuje níže. K fyzickému napadání fanoušků nedošlo na stadionu ani mimo něj.

6.6.5 Zhodnocení výzkumu

Provedený výzkum byl zhodnocen na základě jednotlivých návštěv stadionů. Z těchto záznamů byly vyvozeny obecné závěry, které se týkaly jednotlivých sportů, soutěží, lig. Pro přehlednost je shrnutí uvedeno vždy v tabulce pro každou část této práce. Jednotlivé zápasy a ligy jsou zastoupeny následovně:

- Slavia – FK MB, jedná se o zápas naší nejvyšší fotbalové soutěže mezi celky SK Slavia Praha a FK Mladá Boleslav. Utkání se odehrálo na stadionu Eden
- Sparta – Třinec, jedná se o zápas naší nejvyšší hokejové soutěže mezi celky HC Sparta Praha a HC Oceláři Třinec. Utkání se odehrálo v O2 aréně.
- Varnsdorf – Hradec, jedná se o utkání naší druhé nejvyšší fotbalové soutěže mezi celky FK Varnsdorf a FC Hradec Králové. Utkání se odehrálo na stadionu Kotlina

⁵⁵ Kamery televizních společností, fanouškovských skupin, či kamery zaměstnanců hokejových klubů.

- Slavia – Přerov, jedná se o zápas naší druhé nejvyšší hokejové soutěže mezi celky HC Slavia Praha a HC ZUBR Přerov. Utkání se odehrálo na zimním stadionu Eden.

6.6.5.1 Distribuce vstupenek

Tab. 1

Utkání	Prodej	Adresný ticketing
Slavia – FK MB	Online i pokladny	Bez osobních údajů ⁵⁶
Sparta - Třinec	Online i pokladny	Bez osobních údajů ⁵⁷
Varnsdorf – Hradec Králové	Pokladny	Bez osobních údajů
Slavia - Přerov	Online i pokladny	Bez osobních údajů ⁵⁸

Z tabulky je patrné, že k nákupu vstupenky na jednotlivá utkání našich dvou nejvyšších soutěží ve fotbale i hokeji není třeba zadávat své osobní údaje ke zpracování pořadajícím klubem. Jednou ze snah bezpečnostních komisí byl návrh, že diváci se přestanou na stadionech chovat násilnický, když budou nuceni před vstupem na utkání prokázat svou totožnost. Vstupenky je možno zakoupit jak v předprodeji, tak i v den zápasu. Stejně tak je ve většině případů možné nakoupit vstupenky online.

Z toho vyplývá, že lístek na utkání si může pořídit prakticky kdokoli, neboť není nucen zadat do systému své jméno, adresu, ... Mezi fotbalovými a hokejovými soutěžemi tak není téměř žádného rozdílu, co se distribuce vstupenek týká.

⁵⁶ Osobní údaje je třeba zadat při nákupu vstupenek online. Jedná se o e- mail, jméno, příjmení, adresu. Na vstupence však uvedeny nejsou

⁵⁷ Osobní údaje je třeba zadat při nákupu vstupenek online. Jedná se o e- mail, jméno, příjmení, adresu. Na vstupence však uvedeny nejsou

⁵⁸ Osobní údaje je třeba zadat při nákupu vstupenek online. Jedná se o e- mail, jméno, příjmení, adresu. Na vstupence však uvedeny nejsou

6.6.5.2 Práce pořadatelské služby při vstupu

Tab. 2

Zápas	Kontrola	Nástroje
Slavia – FK MB	Vizuální, pohmat	X
Sparta - Třinec	Vizuální, pohmat	Magnet. rámy
Varnsdorf – Hradec	Vizuální, pohmat ⁵⁹	X
Slavia - Přerov	Vizuální, pohmat	X

Ve druhé části se výzkum zaměřoval na práci pořadatelské služby při vstupu diváků na stadion. Záměr byl zjistit, jak důkladně pořadatelská služba kontroluje přicházející diváky a zda k této kontrole využívá i jiných nástrojů, než jen vlastní zrak a hmat. Z tabulky je patrné, že pořadatelská služba prováděla kontrolu vcházejících diváků téměř totožně. Došlo k prohledání fanoušků a nahlédnutí do zavazadel. Nicméně důkladnost prováděných kontrol se značně lišila. Zatímco při utkání Varnsdorfu a Hradce Králové někteří diváci kontrolování ani nebyli, při utkání Sparty s Třincem museli všichni projít magnetickým rámem, na zjištění přítomnosti kovových předmětů.

Přestože ani jeden z návštěvních řádů stadionů (které byly navštíveny v rámci této práce) nedovoluje vnášení vlastních potravin, povedlo se do prostor vnést pokaždé ovoce schované v batohu. Nepřisuzuji to benevolentnosti jednotlivých pořadatelů, spíše se jedná o nedůkladnost kontrol, jelikož nahlížení do batohů je prováděno velmi zběžně.

⁵⁹ Ne všichni byli prohledáváni.

6.6.5.3 Práce pořadatelské služby během zápasu

Tab. 3

Zápas	Kontrola	Sektory
Slavia – FK MB	Ne ⁶⁰	Všude
Sparta – Třinec	Ano	Všude
Varnsdorf – Hradec	Ne ⁶¹	Domácí, hosté
Slavia - Přerov	Ne ⁶²	Domácí, hosté

Práce pořadatelské služby během zápasu byla zkoumána z hlediska její činnosti po ukončení vstupních prohlídek diváků. Především se jednalo to, zda pořadatelé provádějí kontroly u vstupů do jednotlivých sektorů (částí tribun), aby zabránili vstupu fanoušků, kteří do daného sektoru nemají zakoupenou vstupenku. U všech vchodů do jednotlivých částí tribun tuto činnost provádí pouze pořadatelská služba v O2 aréně, kde hraje domácí zápasy pražská Sparta. U ostatních utkání tyto kontroly nejsou tak důkladné, ovšem pořadatelská služba zabraňuje vstupu především do sektoru hostujících fanoušků divákům, kteří vstupenku do takového sektoru nemají, takže fanoušci odlišných klubů prakticky nemají možnost se konfrontovat z nějaké větší blízkosti.

Druhým bodem, na který se tato část práce zaměřila, byla činnost pořadatelů v jednotlivých sektorech stadionu. Zda se pořadatelé rozmístili po stadionu rovnoměrně či se v některých částech soustředila jejich větší část. Tento bod souvisí s finančními možnostmi jednotlivých klubů, jelikož pořadatelské služby jsou často najímány prostřednictvím další firmy. Čím více pořadatelů, tím větší finanční zátěž pro kluby. V případě nejvyšší fotbalové i hokejové ligy byli pořadatelé rozmístěni po všech tribunách. Nejvíce jich potom bylo pod sektorem domácích a hostujících příznivců. V druhé nejvyšší soutěži fotbalové i hokejové byl počet pořadatelů menší, takže se nevyskytovali po celém stadionu, ale především pod sektory nejaktivnějších fanoušků.

Během utkání má pořadatelská služba za povinnost udržovat bezpečí na stadionu a snažit se předcházet konflikty. Na navštívených zápasech se takto skutečně zachovala. Při utkání 2. nejvyšší hokejové ligy řešila rozmlísku mezi domácími příznivci, kteří vulgárně skandovali. Během utkání ve Varnsdorfu zase doprovázela hostující příznivce k občerstvení.

⁶⁰ Jen u sektoru hostů

⁶¹ Jen u sektoru hostů

⁶² Jen u sektoru hostů

6.6.5.4 Práce pořadatelské služby po zápase

Tab. 4

Zápas	Činnost
Slavia – FK MB	Asistence při odchodu, dohled u domácího sektoru
Sparta – Třinec	Asistence při odchodu, dohled na hostující sektor
Varnsdorf – Hradec	Asistence při odchodu, dohled pod hlavní tribunou
Slavia - Přerov	Asistence při odchodu, rozdělování fanoušků

Pořadatelská služba po skončení utkání se ve všech navštívených utkáních věnovala prakticky totožným činnostem. Její hlavní náplní byla pomoc fanouškům při odchodu ze stadionu, aby našli nejbližší východ. Zároveň ve většině případů věnovala pozornost fanouškům, kteří se na stadionu ještě zdrželi po závěrečném hvizdu rozhodčího. Na fotbalové Slavii kontrolovala pořadatelská služba probíhající oslavy mezi domácími příznivci a fotbalisty. V O2 aréně po zápase se větší část pořadatelů přesunula pod hostující sektor, kde se věnovala fanouškům, kteří asi měli leccos na srdci po prohře 3:12. V Kotlině ve Varnsdorfu se pořadatelé přesunuli pod hlavní tribunu, neboť trávník od tribuny prakticky není oddělen a mohlo hrozit, že se někdo s diváků vypraví za hráči nebo rozhodčím. Asi nejvíce práce měla pořadatelská služba v hokejovém Edenu, kde k sobě nepouštěla hostující a domácí příznivce. Ovšem nutno dodat, že ani z jedné strany (fanoušci Přerova, fanoušci Slavie) nebyl vidět velký zájem o společně strávenou cestu ze stadionu.

6.6.5.5 Divácké sektory

Tab. 5

Zápas	Umístění	Oddělení
Slavia – FK MB	Roh stadionu	Plot, plachty na sedačkách
Sparta – Třinec	Za jednou z branek	X
Varnsdorf – Hradec	Vedle hlavní tribuny	Plot, řetěz, zámek
Slavia – Přerov	Naproti hlavní tribuně	X

Část, která se zabývá diváckými sektory na jednotlivých stadionech fotbalových a hokejových, se věnuje především sektorům, které jsou určeny pro hostující příznivce.

Při bližším seznámení je patrné, že zřejmě nejvýrazněji je oddělen od ostatních sektorů na stadionu hostující sektor ve fotbalovém stadionu Eden. Hosté jsou umístěni v rohu stadionu, na opačné straně, než se nachází „kotel“ domácích, ten je umístěn za jednou z branek. Kolem celé části této tribuny je umístěn plot, který má znemožňovat divákům dostat se dovnitř či ven jinudy, než je k tomu určený vchod. Vedle plotu je z obou stran natažena plachta přes sedačky od stropu stadionu až k trávníku, která má opět působit jako hranice mezi jednotlivými skupinami fanoušků. U vchodu do sektoru a kolem plotu ještě stojí členové pořadatelské služby. Řešení je tudíž efektivní, jelikož téměř znemožňuje jakékoli zdolání zmíněných překážek při snaze kontaktovat ostatní diváky na stadionu nebo při úmyslu „navštívit“ hrací plochu.

Podobně výrazně je oddělený i sektor pro hostující příznivce ve Varnsdorfu. Na tamějším stadionu se však jedná o dosti radikální řešení, neboť hosté jsou zcela mimo tribuny, nemají vlastní sedačky, kolem sebe plot (jištěný brankou s řetězem na zámek) a kolem sebe další pořadatele. Na rozdíl od hlavní tribuny tato část stadionu není krytá střechou, tudíž při horším počasí se mohou hostující fanoušci cítit znevýhodnění. Domácí sektor je pak součástí hlavní tribuny a není nijak oddělen.

Hokejová řešení rozdělení jednotlivých sektorů se na stadionech pražských klubů Slavie a Sparty téměř neliší. Sektory pro hosty nejsou nijak výrazně odděleny, hlavní rozdělení zajišťují pořadatelé, kteří se v okolí těchto sektorů pohybují.

V O2 aréně (domácím zimním stadionu klubu HC Sparta Praha) se hostující sektor nachází za jednou z branek, naproti domácímu sektoru. Hosté nejsou nijak viditelně odděleni a teoreticky by mohli přejít i do jiné části stadionu. Jedinou překážkou by byli právě

pořadatelé. Domácí příznivci se formují za druhou brankou a také se u nich nachází větší množství pořadatelů.

Hokejový Eden má menší kapacitu a jiné řešení rozmístění tribun. Za brankou není dostatek prostoru pro jednotlivé sektory, tak jsou sektory pro domácí i hosty umístěny na hlavní (domácí příznivci), respektive protilehlou (hostující příznivci) tribunu.

6.6.5.6 Kamerateřný systém

Tab. 6

Zápas	Kamerateřný systém
Slavia – FK MB	Ano
Sparta – Třinec	Ano
Varnsdorf – Hradec	Ne
Slavia - Přerov	Ne

V části, která zkoumala přítomnost kamerového systému, je rozdělení velice jednoduché a zřejmě i předvídatelné, neboť byly záměrně vybrány odlišné typy stadionů. Nejmodernější fotbalový stadion Eden a hokejová O2 aréna, a naopak stadiony starší, které zastupovaly fotbalový stadion Kotlina a zimní stadion Eden. Jak se dalo očekávat, moderní stadiony kamerovým systémem disponují, zatímco druholigové stadiony, které ještě neprošly modernizací, si tuto vymoženost nemohou zapsat do své výbavy.

Kamerateřný systém slouží k rozpoznání osob (identifikaci obličejů), které se podílejí na diváckých výtržnostech. Z kamerových záznamů potom může čerpat při vyšetřování Policie ČR.

6.6.5.7 Práce Policie ČR

Tab. 7

Zápas	Přítomnost	Činnost
Slavia – FK MB	Mimo stadion	Řízení dopravy, dohled na bezpečnost
Sparta – Třinec	Mimo stadion ⁶³	Řízení dopravy v přilehlých ulicích
Varnsdorf – Hradec	Mimo i na stadionu	Řízení dopravy v okolí stadionu, parkoviště
Slavia - Přerov	Mimo stadion	Řízení dopravy v okolí stadionu

Na všech utkáních byli příslušníci PČR přítomni, ovšem vyjma zápasu ve Varnsdorfu, kde byli i uvnitř stadionu, se během utkání v útrobách místa konání nevyskytovali. Jejich činnost spočívala především v řízení dopravy v okolí stadionu a dohledu na bezpečnost procházejících fanoušků.

Během utkání Slavie s Mladou Boleslaví bylo v pohotovosti nejvíce policistů. Před i po utkání hlídaly v ulicích i hlídky na koních.

Během utkání nejvyšší hokejové ligy se činnost Policie ČR prakticky omezila pouze na řízení dopravy. Hlouchky příslušníků městské či státní policie byly spíše výjimkou.

Na utkání ve varnsdorfské Kotlině se vyskytovali příslušníci PČR i uvnitř stadionu, kde však jejich místo bylo za jednou z branek u hasičských aut. Jejich činnost spočívala v organizaci bezproblémového příjezdu a odjezdu na parkoviště u stadionu a hlídání aut, která na parkovišti parkovala.

Vůbec nejméně policistů bylo na hokejovém utkání mezi Slavií a Přerovem. Jejich činností bylo hlídání bezpečného provozu v okolí stadionu a monitorování situace mezi příznivci domácího a hostujícího celku.

⁶³ Množství příslušníků PČR, kteří sledovali utkání jako diváci, není bráno v potaz.

6.6.5.8 Výskyt násilí na stadionu

Tab. 8

Zápas	Typ násilí	Důvod vzniku
Slavia – FK MB	Vulgarity	Svaz, rivalita, rozhodčí, soupeř
Sparta – Třinec	Vulgarity	Rivalita, rozhodčí, nespokojenost s výsledky
Varnsdorf – Hradec	Vulgarity	Rozhodčí
Slavia – Přerov	Vulgarity	Rozhodčí, svaz

Výskyt násilí na navštívených stadionech vypadá na první pohled dosti jednotvárně. Předně je třeba zmínit, že ani na jednom ze stadionů nedošlo k fyzickému násilí mezi příznivci⁶⁴. Při všech navštívených zápasech se ale vyskytovaly vulgární pokřiky. Tyto pokřiky měly často jiný důvod vzniku⁶⁵, kromě jednoho společného - výroků rozhodčích.

Nejméně vulgárních pokřiků se objevilo při zápase mezi druholigovými týmy Varnsdorfu a Hradce Králové. V převážné míře se jednalo o urážení rozhodčího po sporně posouzených zákrocích na hráče domácího celku.

V utkání, které hostila vysočanská O2 aréna, se vulgarity objevovaly taktéž. V menší míře to byly urážky na adresu hrajících týmů ze strany aktivních fanoušků obou táborů. Ve větší míře potom nadávky na adresu rozhodčích, kdy se několikrát přidala celá hala, když se domácí příznivci cítili poškozeni. V závěru utkání potom hostující příznivci vulgárně uráželi svého hlavního trenéra, neboť se cítili velmi nespokojeni s předvedenou hrou a výsledkem. Třinec v tomto období nehrál moc dobře a tlak ze strany fanoušků na osobu trenéra se stupňoval již delší dobu.

Při zápase mezi Slavií a Přerovem v rámci druhé nejvyšší hokejové soutěže se opět adresátem vulgárních urážek stávali především rozhodčí, a to jak ze strany Slávistů, tak Přerovských. Organizované skandování urážlivých textů se objevilo při společném protestu proti rozhodnutí disciplinární komise trestat vulgární pokřiky fanoušků pokutami a

⁶⁴ Nebo nebylo zaznamenáno autorem práce během pobytu na stadionech ani při následném pátrání v různých zdrojích (internetové stránky jednotlivých fanouškovských skupin).

⁶⁵ Subjektivní názor autora, podpořený obecným zájmem o dění na tribunách a vztazích mezi jednotlivými sportovními kluby.

hrozbami uzavřením tribun⁶⁶. Terčem se stal i Josef Řezníček, jenž sedí v čele extraligy a který je s touto hrozbou pro fanoušky nejčastěji spojován.

Jako poslední zůstal zápas mezi fotbalovou Slavií a Mladou Boleslaví. V tomto utkání se vulgarit objevilo zřejmě nejvíce. Domácí příznivci vulgárně uráželi rozhodčí (jak jinak, po poslední kapitole se zdá, že jde o zaběhnutý kolorit českých stadionů) po sporně posouzených zákrocích, v návaznosti na tato posouzení se vyskytovalo urážení členů fotbalového svazu, především členů představenstev jednotlivých komisí, nejvíce potom Romana Berbra (který je trnem v oku fanouškům pro svou nevalnou pověst a minulost ve státní tajné bezpečnosti) a také Dagmar Damkové (bývalé předsedkyni komise rozhodčích). Dále neváhali nadávat soupeřovým hráčům po ostřejších zákrocích a během utkání též „nezapomněli“ nadávat svému největšímu rivalovi - klubu AC Sparta Praha.

6.7 Názory veřejnosti

Ke zjištění názorů veřejnosti bylo využito dotazníkového šetření. Dotazník byl rozdán v počtu 253 výtisky, ovšem nevrátila se ani polovina rozdaných dotazníků, celkový počet navrácených činil 100 kusů. Šetření obsahovalo 17 otázek, které si dávaly za úkol zjistit, jak veřejnost nahlíží na problematiku násilí na fotbalových a hokejových stadionech v České republice. Při důkladné analýze bylo možné zjistit, zda se liší vnímání násilí na stadionech v závislosti na pohlaví, vzdělání či věku. Celkem bylo osloveno 125 žen a 128 mužů. Dotazník byl rozdán v Praze.

Výsledky dotazníkového šetření jsou zpracovány v tabulkách a grafech, které jsou následně okomentovány.

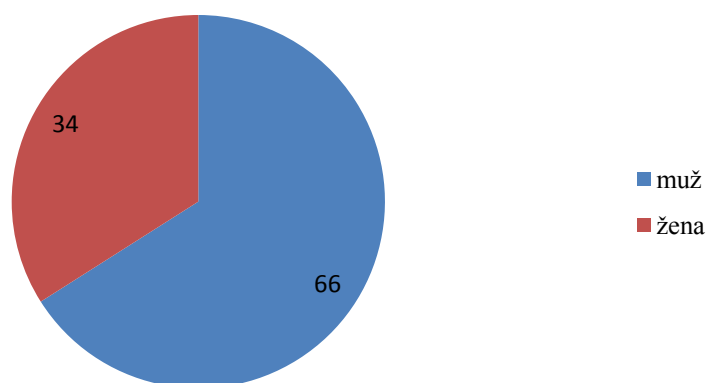
⁶⁶ Tomuto tématu se práce věnuje v jiné části

6.7.1 Pohlaví

Tab. 9 pohlaví respondentů

muž	žena
66	34

Graf č. 1 pohlaví

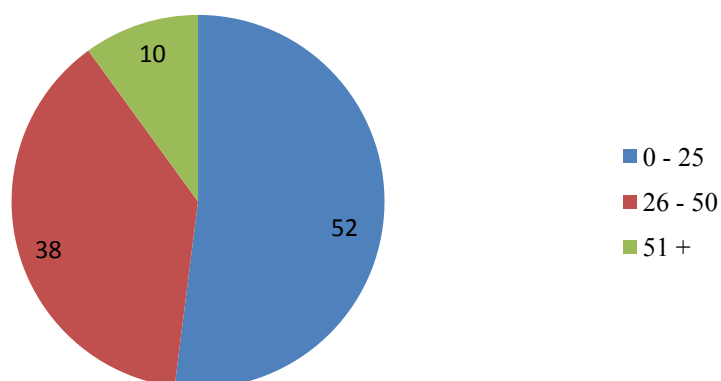
První otázka měla za cíl zjistit pohlaví respondentů. Sama o sobě nám příliš nenaznačí, ovšem lze z ní vyčíst, že dotazník vyplnilo 66% mužů a 34% žen. Z čísel je patrné, že o sport a násilí se buď více zajímají muži, nebo dotazník na toto téma ženy odmítly vyplňovat.

6.7.2 Věk

Tab. 10 věk respondentů

0 – 25	26 - 50	51 +
52	38	10

Graf č. 2 věk

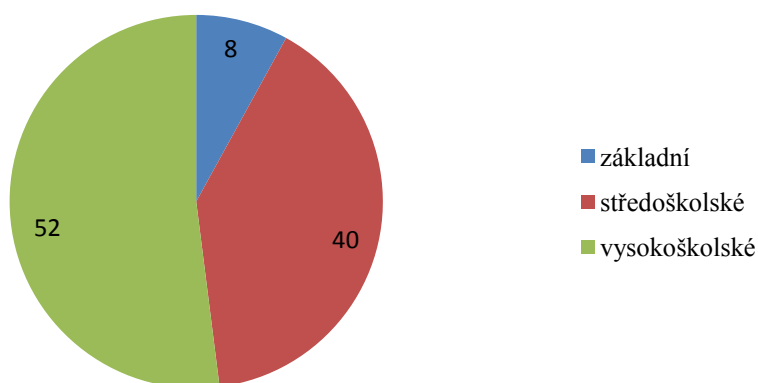
Druhý dotaz zjišťoval věk respondentů. K přehlednější orientaci byly odpovídajícím nabídnuty tři možnosti, mezi kterými mohli vybírat. Rozmezí bylo určeno následovně: 0 – 25 let (pro zástupce mladšího věku), 26 – 50 let (pro zástupce staršího věku) a osoby nad 50 let (pro zástupce „pokročilého“ věku).

6.7.3 Dosažený stupeň vzdělání

Tab. 11 dosažený stupeň vzdělání respondentů

základní	středoškolské	vysokoškolské
8	40	52

Graf č. 3 dosažený stupeň vzdělání

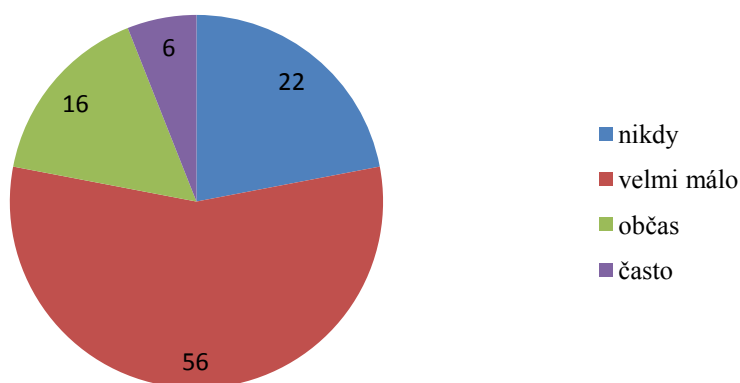
Třetí otázkou bylo zjišťováno, jakým nejvyšším dosaženým stupněm vzdělání disponují respondenti. Základní vzdělání uvedlo v dotazníku pouze 8 lidí, středoškolského vzdělání dosáhlo 40 lidí a vysokoškolského potom 52 lidí. Dohromady tedy 92% respondentů dosáhlo vyššího vzdělání než základního. Svou roli v tom zřejmě sehrálo místo, kde byl dotazník rozdán, neboť obecně v Praze je podíl vzdělaných lidí vyšší než ve zbytku republiky.

6.7.4 Návštěva hokejových utkání

Tab. 12 jak často navštěvují respondenti hokejová utkání

nikdy	velmi málo	občas	často
22	56	16	6

Graf č. 4 jak často navštěvuje hokejová utkání

Vzhledem k tomu, že nejvyšší hokejová soutěž nabízí v sezoně 52 soutěžních kol, vychází počet domácích zápasů na 26 v základní části, když klub nepostoupí do play off nebo nehraje play out či baráž. Pro zjednodušení byla četnost návštěv rozdělena na čtyři části. Pod pojmem často se rozumí navštívení hokejového utkání vícekrát než 15x ročně. Možnost občas ukrývá 5 – 15 návštěv ročně. Pojmem velmi málo se rozumí maximálně 5 návštěv za rok.

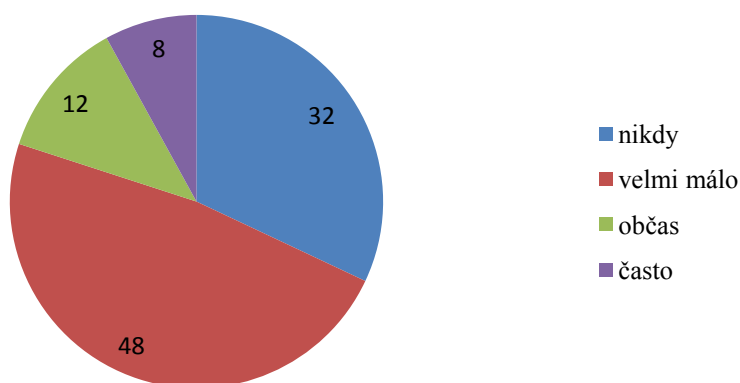
Při pohledu do grafu je možno vyčíst, že více než polovina odpovídajících (56%) navštěvuje hokejová utkání velmi málo (1 – 5 návštěv za sezonu). 16% procent respondentů hokejová utkání navštěvuje nepravidelně - občas (maximálně 15x za sezonu). Často na hokejová utkání dochází pouze 6% procent lidí, kteří odpovídali v dotazníkovém šetření. Na hokej potom vůbec nechodí 22% lidí.

6.7.5 Návštěva fotbalových utkání

Tab. 13 jak často navštěvují respondenti fotbalová utkání

nikdy	velmi málo	občas	často
32	48	12	8

Graf č. 5 jak často navštěvujete fotbalová utkání

Fotbalová nejvyšší soutěž v ČR nabízí dohromady 30 kol, na domácí zápasy jednotlivých týmů tudíž připadá 15 utkání. Ke zjištění počtu navštívených zápasů se možnosti rozdělily do čtyř kolonek. Za častého návštěvníka lze považovat člověka, který navštíví fotbalové utkání nejméně 10x za rok, pokud někdo navštěvuje fotbalový stadion při zápase maximálně 10x za rok, lze jej považovat za občasného diváka. V případě, že se někdo z respondentů dostane na fotbal maximálně 5x do roka, lze jej považovat za někoho, kdo navštěvuje ligu velmi málo.

Z výsledků dotazníkového šetření lze vyčíst skutečnost, že na fotbal nechodí 32% dotázaných. Nejvíce lidí, kteří si dali práci s vyplněním dotazníku, chodí na fotbal velmi málo, jejich poměr činí 48%. Občas na fotbalové utkání zavítá 12% procent respondentů a za pravidelné návštěvníky lze považovat 8% odpovídajících.

Pro statistiky může být zajímavostí, že více lidí chodí na hokejová utkání. Celkem se jedná o 10% dotázaných. Rozdíl mezi oběma sporty tvoří také návštěvníci, kteří na sportovní klání zavítají jen sporadicky.

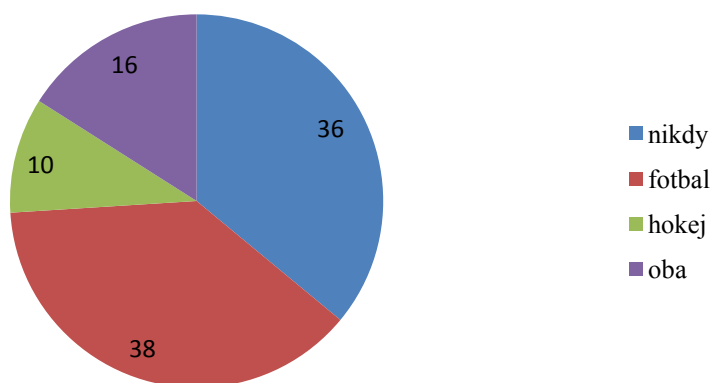
Po úvodních otázkách, které měly za cíl převážně zjistit základní informace o respondentech, se dotazník dále věnuje základním problémům s násilím na stadionech.

6.7.6 Projevy násilí na stadionu

Tab. 14 setkali se někdy respondenti s projevy násilí na stadionech?

nikdy	fotbal	hokej	oba
36	38	10	16

Graf č. 6 setkal/a jste se někdy s projevem fanouškovského násilí na stadionu?

Otázka zaměřená na projevy násilí na stadionu měla za cíl zjistit, zda se respondenti již někdy s násilím na stadionech setkali. Nabízené možnosti byly čtyři. Při návštěvě stadionu se diváci s násilím nesetkali, setkali na fotbalovém stadionu, setkali na hokejovém stadionu nebo se setkali na obou typech stadionů.

Nikdy se s násilím na stadionech nesetkalo 36% procent návštěvníků. 38% návštěvníků se setkalo s projevy násilí na fotbalovém stadionu, což v součtu s lidmi, kteří se setkali s násilím na obou druhích sportu (16%) dává dohromady 54% dotázaných. Vzhledem k tomu, že fotbalové utkání navštěvuje alespoň 1x za rok 68% dotázaných, lze konstatovat, že s násilím na fotbalových stadionech se nesetkalo pouze 14% návštěvníků.

V porovnání s fotbalem jsou na tom hokejové zápasy o poznání lépe, neboť s projevy násilí se pouze v hokejových arénách setkalo 10% lidí, ke kterým je opět nutno připočíst 16%, kteří se setkali s projevy násilí na obou typech stadionů. Hokejová utkání navštěvuje ročně

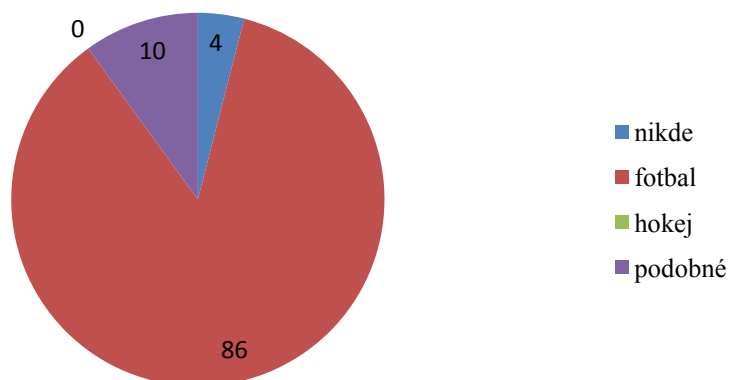
minimálně 1x 78% dotázaných, tudíž více než polovina (52%) dotázaných hokejových diváků se s násilím na hokejovém stadionu nesetkala.

6.7.7 Kde je větší problém- fotbal nebo hokej?

Tab. 15 je podle respondentů větší problém s násilím na fotbalových nebo hokejových stadionech?

nikde	fotbal	hokej	podobné
4	86	0	10

Graf č. 7 je podle Vás větší problém s násilím na fotbalových nebo hokejových stadionech?

V rámci sedmé otázky bylo zjišťováno, který sport vnímají respondenti jako problémovější. Zda se násilí vyskytuje ve větší míře v hokejových arénách, na fotbalových stadionech nebo zda je problém na obou typech stadionů totožný.

V rámci celého dotazníku nebyla u žádné otázky podobně významná shoda, jako u této. 86% dotázaných má za to, že problém s násilím musí častěji řešit fotbalové kluby. 10% respondentů si myslí, že násilí se vyskytuje v podobné míře na hokeji i fotbale. Většina z této desetiny však hokejové zápasy buď vůbec nenavštěvuje (5%) nebo velmi zřídka (3%). Pouze 4% dotázaných si nemyslí, že by se na sportovních stadionech v ČR problémy

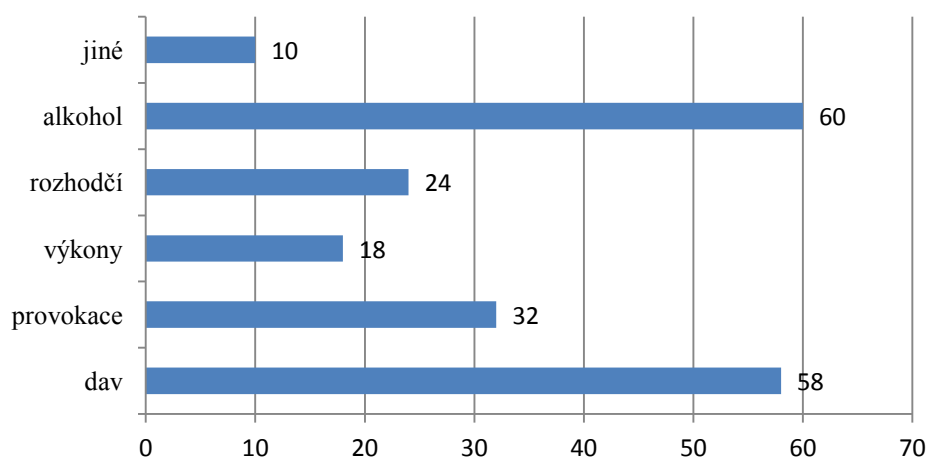
s násilím vyskytovaly⁶⁷. Hokejové kluby v očích veřejnosti buď problémy s násilím řešit nemusí, nebo jsou na tom podobně jako kluby fotbalové.

6.7.8 Spouštěcí mechanismus násilí

Tab. 16 co považují respondenti za spouštěcí mechanismus fanouškovského násilí na stadionech?

dav	provokace	výkony	rozhodčí	alkohol	jiné
58	32	18	24	60	10

Graf č. 8 co považujete za spouštěcí mechanismus fanouškovského násilí na stadionech

Jelikož se většina respondentů s fanouškovským násilím na stadionu setkala, zaměřila se osmá otázka na vznik podobného násilného chování. U této otázky bylo nabídnuto více možností k výběru, jelikož se může jednat o více „spouštěčů“. Krom jiných možností (které pak respondenti uvedli) se může jednat o alkohol a návykové látky, sporné výroky rozhodčích, špatné výkony vlastního mužstva, provokace ze strany soupeřových fanoušků či hráčů a jako poslední davové chování, kdy se jednotlivec skryje v anonymitě davu.

Nejvíce odpovědí bylo zaznamenáno u alkoholu a návykových látek. Tuto variantu uvedlo 60% respondentů. Pomyslné druhé místo mezi spouštěči obsadilo davové chování, zaškrtnuté v 58% případů. Již s notným odstupem se na třetí nejvýznamnější spouštěč dostaly provokace ze strany soupeřových hráčů a fanoušků (32% dotázaných uvedlo tuto

⁶⁷ Zde však se vyskytl nešvar podobných dotazníků, neboť jedním z respondentů, kteří takto odpověděli, byl člověk, který v minulé otázce uvedl, že se setkal s násilím na fotbalovém i hokejovém stadionu...

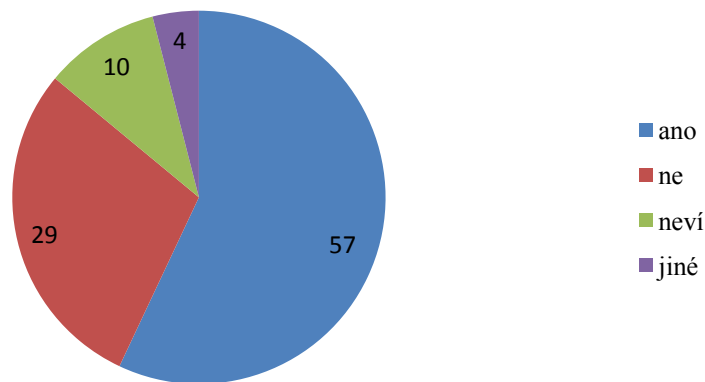
možnost). Sporné výroky rozhodčích uvedlo jako jeden ze spouštěčů 24% dotázaných. 18% si potom myslí, že za násilné chování mohou špatné výkony týmu, kterému násilníci fandí. 10% respondentů uvedlo do kolonky jiné ostatní případy. 6% z této desetiny si myslí, že za násilným chováním stojí méně inteligentní jedinci, kteří si pouze přišli vybit svůj vztek, a sportovní zážitek je nezajímá⁶⁸. Zbylá 4% si myslí, že se násilnicky chovají jedinci psychicky narušení či jedinci s psychickými problémy, u kterých vzdělání nerozhoduje.

6.7.9 Pyrotechnika v ochozech

Tab. 17 Myslí si respondenti, že používání pyrotechniky v ochozech stupňuje diváckou agresi?

ano	ne	neví	jiné
57	29	10	4

Graf č. 9 myslíte si, že používání pyrotechniky stupňuje agresi v ochozech?

Jelikož se velmi často hovoří o používání pyrotechniky mezi fanoušky, a hlavně o jejím vlivu na chování fanoušků, věnoval se tomuto tématu i dotazník. Devátá otázka tak nechala respondenty popřemýšlet o vlivu pyrotechniky na agresi diváků. Kromě tří daných variant- ano, ne nebo nevím, byla nabídnuta ještě možnost s vysvětlením svého názoru.

⁶⁸ Tuto myšlenku uvedli vysokoškolsky vzdělaní respondenti

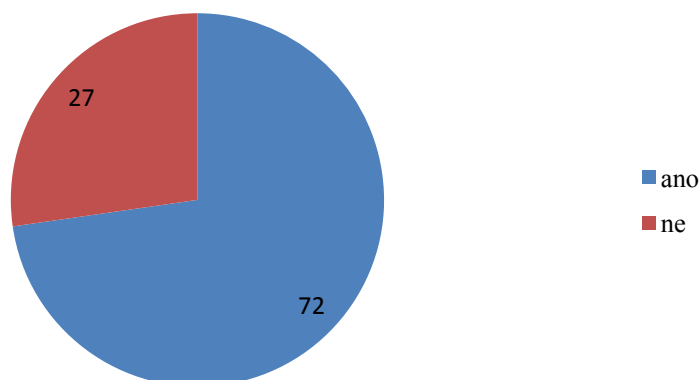
Lehká většina dotázaných (57%) si myslí, že pyrotechnika agresi v ochozech může stupňovat. Téměř třetina respondentů (30%)⁶⁹ si myslí, že pyrotechnika v ochozech takový problém při eskalaci agrese nepředstavuje. Názor si na tuto otázku nevytvořilo 10% dotázaných. Zbylá 4% uvedla k otázce jiné. Jejich názor byl převážně takový, že pyrotechnika stupňuje spíše nebezpečí v ochozech.

6.7.10 Zákaz používání pyrotechniky

Tab. 18 jsou respondenti pro úplný zákaz používání pyrotechniky na fotbalových stadionech?

ano	ne
72	27

Graf č. 10 jste pro zákaz používání pyrotechniky na fotbalových stadionech?

Více než polovina dotázaných si myslí, že pyrotechnika na fotbalových stadionech stupňuje divácké násilí. Desátá otázka se tedy nabízí sama- jsou respondenti pro úplný zákaz používání pyrotechniky? Z odpovědí je patrné, že pro zakázání je 72% dotázaných. Pouze 4% z těch, kteří si myslí, že pyrotechnika stupňuje divácké násilí, byly proti zákazu pyrotechniky. 27% respondentů uvedlo ve své odpovědi negativní názor, tudíž by pyrotechniku nezakazovali⁷⁰.

⁶⁹ 80% z této třetiny tvoří respondenti, kteří pravidelně navštěvují sportovní zápasy

⁷⁰ 1% dotázaných místo jasně odpovědi uvedlo „no pyro, no party“, což je slogan fanoušků, kteří si fotbalová utkání bez pyrotechniky nedovedou představit.

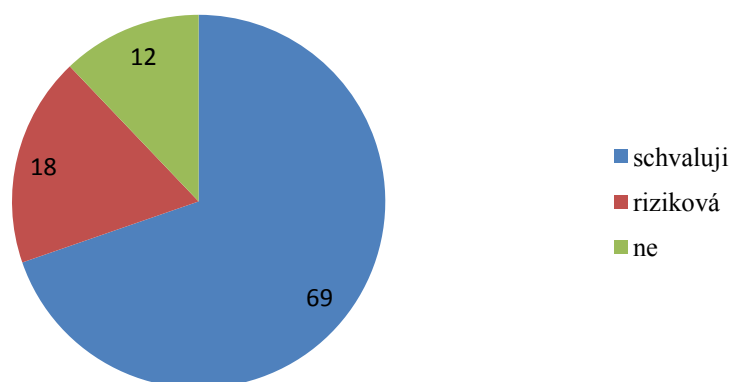
Z odpovědí je tak patrné, že $\frac{3}{4}$ respondentů si spojuje zákaz používání pyrotechniky s úbytkem násilí na stadionech. Současná situace používání pyrotechniky zakazuje, ovšem realita je taková, že v omezené míře je používání pyrotechniky disciplinární komisí fotbalové ligy tolerováno.

6.7.11 Přítomnost Policie ČR na sportovních utkáních

Tab. 19 jsou respondenti pro přítomnost policejních složek na sportovních akcích?

schvaluji	riziková	ne
69	18	12

Graf č. 11 jaký máte názor na přítomnost Policie ČR na sportovních utkáních?

V teoretické části je zmíněn momentální postup, který využívá Policie při fotbalových či hokejových utkáních. Pro připomenutí, PČR se má vyskytovat v okolí stadionu, bezpečí na stadionu má zajistit pořadatel utkání. Policie vstupuje na stadion pouze ve chvíli, kdy pořadatelská služba již situaci nezvládá. Jak tento fakt vnímají respondenti tohoto dotazníku?

1% dotázaných (které není zachyceno v grafu, neboť otázka zůstala nevyplněna, pouze doplněna komentářem) je pro přítomnost policistů na stadionech, avšak náklady spojené s akcí by měl platit pořádající klub. 7 z 10 lidí (70%) přítomnost PČR na sportovních utkáních schvaluje v jakékoli podobě. 18% potom preferuje přítomnost bezpečnostních složek pouze na rizikových utkáních, kde je pravděpodobnost vzniku násilné činnosti větší.

„Pouhých“ 12% respondentů si myslí, že Policie by se na sportovních akcích vyskytovat neměla.

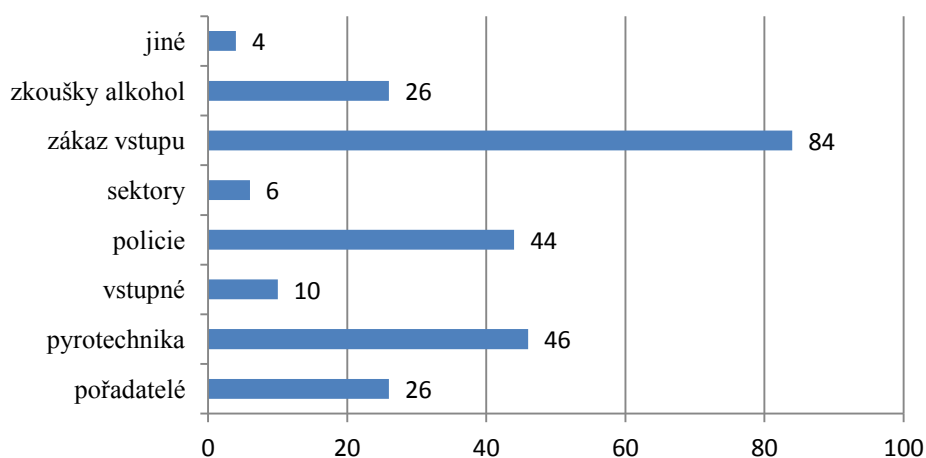
Z této otázky je tak možné vyvodit názor odpovídajících, kteří si z velké části myslí, že přítomnost policejních složek je dalším prvkem, který by mohl (když ne ukončit, tak alespoň) zmírnit násilí na stadionech. Pro PČR je to velmi dobrá zpráva, neboť se těší velké důvěře respondentů.

6.7.12 Jak vymýtit násilí ze stadionů

Tab. 20 čím by se, podle respondentů, dalo vymýtit násilí z hokejových a fotbalových stadionů?

pořadatelé	pyrotechnika	vstupné	policie	sektory	zákaz vstupu	zkoušky alkohol	jiné
26	46	10	44	6	84	26	4

Graf č. 12 co by podle Vás přispělo k vymýcení násilí na sportovních stadionech?

Možností, jak dostat násilí z českých stadionů je celá řada. Některé se osvědčily v cizině, jiné se teprve zavádějí, některé jsou nerealizovatelné. Respondentům byly předloženy některé alternativy, které jsou již používány, či se nad nimi do budoucna uvažuje. Dále zde byla možnost vlastního řešení. V možnostech dotazníku bylo zaškrtnout více variant.

Jelikož při požití alkoholu člověk ztrácí zábrany, je jednou z možností, jak zvýšit bezpečí na stadionu je nepouštět na utkání lidi v podnapilém stavu. Na druhou stranu z rozhovoru se zadrženým vyplynulo, že by se svého přestupku dopustil i v případě, že by žádný

alkohol v krvi neměl. Tato situace je však velmi individuální. V praxi by to znamenalo zavedení zkoušek na přítomnost alkoholu v těle vstupujících diváků. Výhodou této možnosti by bylo odstavení podnapilých osob z účasti na sportovních akcích. Nevýhodou potom delší čas strávený při vstupu přes turnikety, vyšší finanční náročnost (pořizování certifikovaných alkoholtestů) a možná eskalace napětí ze strany ostatních při odmítnutí vpuštění části diváků do ochozů.

V případě, že by se zavedly před zápasy zkoušky na přítomnost alkoholu v krvi, situace by se zlepšila podle 26% respondentů.

Další variantou je možnost zakázat vstup na stadion lidem, kteří v minulosti měli již na sportovních utkáních nějaké problémy se zákonem či návštěvním řádem. Tato možnost již v ČR existuje a momentálně několik členů fanouškovských skupin má přístup na utkání zapovězen. Velmi častý je tento jev např. ve Velké Británii, kde se fanoušci v době zápasu musí hlásit na policejní stanici. Výhodou tohoto postupu je naprostá eliminace členů chuligánských skupin ze dnů, kdy probíhá zápas jejich klubu. Nevýhodou pak možná zaujatost soudů a neznalost poměrů ve fanouškovském světě⁷¹.

Tato možnost se dle dobrovolníků, kteří odpovídali na dotazy, jeví jako nejspolehlivější variantou pro odstranění násilí ze sportovních stadionů. Konkrétně si to myslí 84% odpovídajících.

Vzhledem k tomu, že mnoho násilných situací vzniká provokacemi ze strany soupeřových fanoušků, objevila se v dotazníku možnost, která nabízela zrušení sektorů na státní na všech hokejových a fotbalových stadionech. Fotbalové stadiony pro nejvyšší soutěž již musí být vybaveny sedačkami, na kterých má každý fanoušek vyznačen své místo (jedná se o bezpečnostní předpis, který má zamezit podobným tragediím, jaké se v minulosti již několikrát staly při přeplnění kapacity hlediště, kdy tribuna pod diváky nevydržela nápor a zřítla se).

Pouhých 6% respondentů má za to, že k vymýcení násilí ze stadionů přispějí zrušené sektory ke stání. Všech šest procent přitom byli respondenti, kteří navštěvují pouze hokejová utkání.

S minulou otázkou souvisí i čtvrtá alternativa té současné, jak zamezit vzniku násilí na stadionech, a tou je přítomnost policie na každém utkání. Výhody přítomnosti PČR na

⁷¹ Případy z poslední doby, které jsou rozebrány v další části práce

každém utkání jsou nesporné, jelikož se bezpečnostní složky mohou těšit velké autoritě, tudíž by mnoho sporů bylo zažehnáno jen pohledem na policejní jednotku. Nevýhodou je však finanční náročnost takového opatření a také naopak eskalace násilí ze strany ultras a hooligans (jak je patrné z teoretické části). Pokud by se sportovní svazy vydaly touto cestou, bylo by třeba dořešit možné třecí plochy, které toto řešení nabízí.

Příslušníky bezpečnostních složek považuje za záruku odstranění násilí na stadionech 44% dotázaných.

Část veřejnosti má za to, že problémy na stadionech způsobují převážně chudší vrstvy⁷². Pokud bychom vycházeli z tohoto názoru, bylo by řešením zvýšit cenu vstupenek, aby se tito lidé na stadiony nedostali. U této varianty je výhoda nesporná- počet fanoušků by se na stadionech jistě snížil. Nevýhodu lze spatřovat ovšem v tom samém- počet fanoušků na stadionech by se snížil. A vzhledem k tomu, že sportovní utkání jsou (by měla být) dělána právě pro fanoušky, ztrácely by potom smysl. Další nevýhodou je fakt, který potvrzují sociologické studie ze zahraničí (především Velké Británie), že na násilí se ve velké míře nepodílejí pouze nižší společenské vrstvy. Situaci by to tak zřejmě vůbec nevyřešilo. Navíc zvýšení ceny vstupenek by vyvolalo odpor právě u fanoušků, kteří by potom mohli od protestů přejít k akcím namířeným proti vedení klubu.

U tohoto dotazníku se pro zvýšení vstupného (jako jedné z alternativ snížení počtu násilných činů na stadionech) vyslovilo 10% respondentů.

Otázka zákazu pyrotechniky zde již byla probírána...Jak je patrné z rozhovoru s členem hooligan skupiny, pyrotechnika není nejspíše jednou z příčin, které vedou k eskalaci násilí na stadionech (pokud není používána k házení na hrací plochu či na soupeřovy diváky). V případě, že by byla využívána opravdu k podobným „násilným akcím“, byl by zde opět problém se samotným uplatněním. Vzhledem k tomu, že kontroly u vstupů na stadiony jsou již teď zdlouhavé⁷³, tak s větší kontrolou vstupujících by se ještě prodloužily. Zákaz používání pyrotechniky platí již delší dobu, ale i přesto se objeví téměř v každém ligovém

⁷² Často zmiňovaný příklad je fotbal/rugby. Kde se rozdíl v ceně lístku na velké akci (mistrovství světa, mistrovství Evropy) pohybuje v řádech stovek korun za jedno utkání. Rugby je bráno jako sport gentlemanů, který si mohou dovolit pouze vyšší vrstvy. Zároveň také při ragbyových utkáních nejsou problémy s násilnostmi tak časté jako ve fotbale či hokeji..

⁷³ Případ kvalifikačních utkání na MS 2018, kdy se někteří diváci dostali na svá místa až v druhé půlce prvního poločasu.

kole. V poslední době se dokonce pyrotechnika vyskytuje i v hokejových arénách⁷⁴, přestože její užití v uzavřených prostorech má ještě negativnější dopady.

Úplný zákaz pyrotechniky podporuje 46% dotázaných. Poměr mezi těmi, kteří na sportovní utkání chodí a těmi, kteří si tuto aktivitu nechávají ujít (a přitom hlasovali pro zákaz pyrotechniky) je téměř vyrovnaný.

Poslední nabízenou možností bylo zvýšení počtu členů pořadatelské služby na zápasech, která by tak měla zabránit případným násilnostem. Nespornou výhodou by při této možnosti byla větší akceschopnost pořadatelské služby, která by mohla obsáhnout prakticky celý stadion a vznikající násilí eliminovat již v zárodku. Nevýhodou je opět finanční stránka věci, kdy větší počet pořadatelů by sportovní kluby stál více peněz. Samostatnou kapitolou je potom obsazení členů pořadatelské služby. Tento problém je opět rozebrán v jiné části této práce.

Více pořadatelů, kteří by měli větší šanci zamezit násilí na českých sportovních stadionech, podporuje 26% lidí, kteří se zapojili do vyplnění dotazníku.

Na závěr je třeba zmínit 4% lidí, kteří vybrali ještě jinou možnost. Jednou z možností, kterou uváděli je lepší výchova (ze strany rodiny i společnosti), na základě lepšího vychování by se podle respondentů „*vyřvali, vyřádili, ale nedocházelo by k fyzickým násilnostem*“. Druhou volbou, která se objevila v odpovědích, bylo: „*Anglický způsob řešení*“. Ten je dosti podobný zákazům vstupu a dalším tvrdým trestům (peněžité tresty, odnětí svobody) pro fanoušky, kteří potom mají strach se na stadionech chovat násilně.

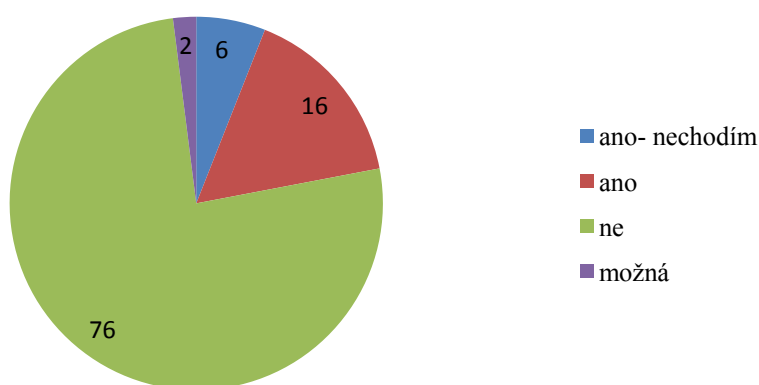
⁷⁴ Známé případy HC Kometa Brno či Jestřábi Prostějov

6.7.13 Obavy z násilí na stadionu

Tab. 21 stalo se někdy respondentům, že by sportovní utkání nenavštívili z důvodu obavy z násilných činů ostatních fanoušků?

ano- nechodím	ano	ne	možná
6	16	76	2

Graf č. 13 stalo se někdy, že byste nenavštívili/a fotbalové či hokejové utkání, kvůli strachu z násilí ostatních přítomných?

Tato otázka se zaměřila na osobní zkušenosti respondentů s násilnostmi na stadionech a jejich důsledcích při rozhodování, zda sportovní utkání navštívit či nikoli.

Přestože o násilnostech na stadionech ví naprostá většina respondentů, 76% se zatím ještě nepřihodilo, že by na utkání nevyrazili, kvůli obavám o vlastní bezpečí. 16% diváků už při rozhodování, zda sportovní zápas navštívit či ne, volilo zamítavou variantu právě kvůli strachu z násilí ze strany ostatních účastníků. 6% potom sportovní utkání nenavštěvuje právě z tohoto důvodu. Zbývá 2% si nejsou jista, zda už musela sportovní utkání oželeť kvůli strachu z násilností⁷⁵.

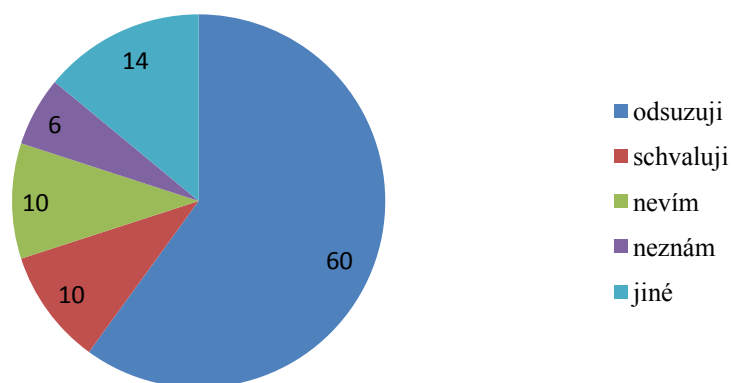
⁷⁵ Tato otázka by zasloužila větší rozbor, který by pokryl skutečné zkušenosti respondentů s přítomností násilí na stadionech. Bohužel v této práci pro to nebylo již místo.

6.7.14 Chuligánské střety mimo stadiony

Tab. 22 jaký postoj zaujímají respondenti k domluveným střetům chuligánů mimo stadiony?

odsuzují	schvalují	nevím	neznám	jiné
60	10	10	6	14

Graf č. 14 jaký máte postoj k tzv. domluveným střetům mezi chuligány jednotlivých týmů mimo stadiony?

Jelikož se v rozhovoru s příslušníkem bezpečnostních složek i členem chuligánské skupiny objevilo téma domluvených střetů mezi chuligány, věnovala se této aktivitě i jedna z otázek dotazníku.

Většina odpovídajících (60%) tyto střety odsuzuje. V konečném důsledku je číslo o něco větší, neboť mezi odpověďmi v kategorii Jiné se pár respondentů vyjádřilo podobně. Možnost Schvalují uvedlo v dotazníku 10% respondentů, opět je konečné číslo o něco větší, jelikož se opět několik odpovídajících rozepsalo v kolonce Jiné. Stejný poměr respondentů (10%) na tuto otázku nemá vyhraněný názor. 6% o chuligánských střetech nikdy neslyšelo a konečně 14% dotázaných uvedlo variantu Jiné.

Mezi častými možnostmi se objevily odpovědi typu: „*Je to jejich věc*“, „*Když už se chtějí porvat, tak mimo stadion, nejlépe aby nevznikla škoda třetí osobě*“, „*Když chtějí, ať si držku rozbijí, ale ať do toho netahají běžné fanoušky*“.

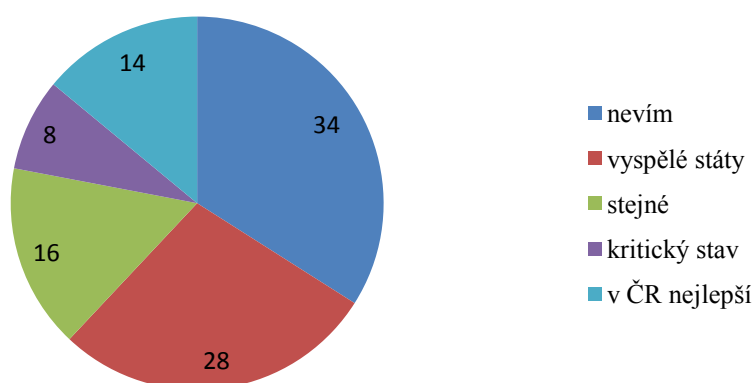
Mezi odpovědi, které lze zařadit mezi zamítavé názory na tuto aktivitu lze uvést: „*Ubohý projev lidské hlouposti*“ nebo „*Myslím, že se jedná o výměnu názorů lidí vhodných na diagnózu*“.

6.7.15 Násilí na stadionech v ČR a Evropě

Tab. 23 je na tom s potíráním násilí (dle respondentů) lépe Česká republika nebo jiné části Evropy?

nevím	vyspělé státy	stejně	kritický stav	v ČR nejlepší
34	28	16	8	14

Graf č. 15 jak je na tom (podle Vás) ČR v porovnání s ostatními zeměmi Evropy, co se týká násilí na fotbalových a hokejových stadionech?

Problém s diváckým násilím se objevil ve všech státech Evropy, které pořádají sportovní utkání. Jak je na tom však naše republika v porovnání s ostatními podle respondentů?

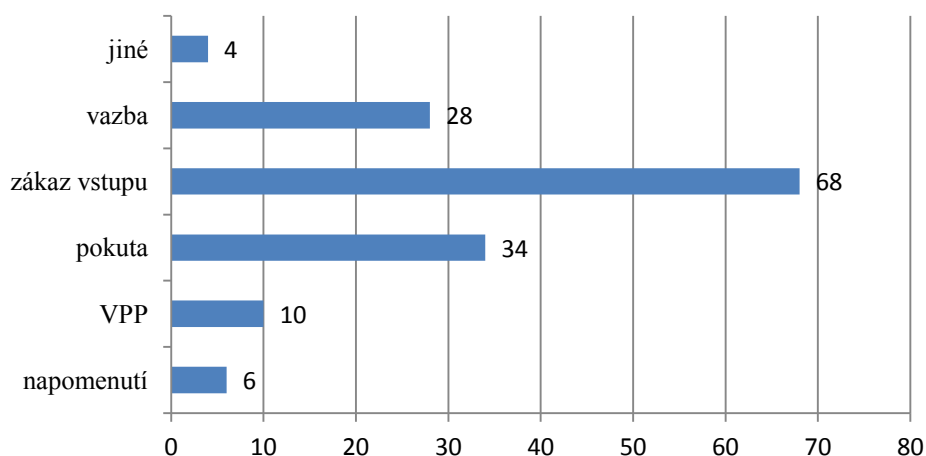
Situaci nedokáže posoudit třetina odpovídajících (34%). O něco málo méně lidí si myslí, že vyspělé evropské státy jsou na tom při potírání násilí lépe (28%). 16% si nedělá iluze, že by situace jinde v Evropě byla odlišná od té, kterou lze vidět v ČR. 14% respondentů se zdá být optimisty, neboť považuje situaci v ČR za jednu z nejlepších v Evropě (často tuto možnost volili pravidelní návštěvníci sportovních utkání). A naopak 8% lze zařadit k pesimistům, neboť situaci v ČR považují za kritickou s potřebou okamžitého řešení.

6.7.16 Tresty pro násilníky

Tab. 24 jaké tresty by měly postihnout násilníky fotbalových a hokejových stadionů?

napomenutí	VPP	pokuta	zákaz vstupu	vazba	jiné
6	10	34	68	28	4

Graf č. 16 jaké tresty by podle Vás byly adekvátní pro násilníky?

Vzhledem k tomu, že násilí se zřejmě nepodaří odstranit ze dne na den, je nutné násilníky nějak trestat. Z poslední otázky dotazníku lze vyčíst, které způsoby by využili respondenti.

Nejvíce hlasů dostala možnost zákazu vstupu pro návštěvníky, kteří se chovají násilně (68%). Finanční pokutu by potom násilníkům udělovalo 34% respondentů. Odnětí svobody by jako adekvátní trest volilo 28% odpovídajících. Veřejně prospěšné práce by pak za optimální považovalo 10% lidí, kteří si udělali čas na vyplnění dotazníku. 6% procent by násilníky napomenulo (zde je třeba zmínit, že všichni, kteří zaškrtnuli tuto možnost, zvolilo i další varianty, tudíž by napomenutím jejich trestání nekončilo). Jinou variantu by využili 4% respondentů. Všichni se shodli, že trestem by pro násilníky byla kombinace trestů shora uvedených.

6.8 Způsoby řešení diváckého násilí v ČR

Po prostudování disciplinárních řádů, a dalších pramenů⁷⁶ je možné vypsát několik způsobů, kterými se snaží společnost řešit problémy s diváckým násilím. Při snaze o odstranění je třeba součinnosti více faktorů. Spolupracovat tak musí sportovní kluby, ligové asociace, Policie ČR a také vzdělávací ústavy. Problém diváckého násilí nelze vyřešit bez součinnosti všech uvedených stran.

V této kapitole, tak je rozepsáno, jak mohou k omezení násilí přispět výše zmínění.

6.8.1 Sportovní kluby

Je především v zájmu každého klubu, aby se diváckému násilí zamezilo, neboť fanoušci každého klubu jsou jeho nedílnou součástí a společnost si pak daný klub spojuje právě i s těmito negativními jevy. Sportovní kluby nemohou samy o sobě zamezit vstupu těchto problémových diváků na své stadiony, neboť by se tím mohly dostat do situace, kdy s' diskriminují jednotlivé osoby.

Z toho důvodu je třeba, aby každý sportovní klub měl uveřejněn návštěvní řád, který by měl být znám všem, kteří na zápas dorazí. Zakoupením vstupenky potom s tímto řádem návštěvníci souhlasí. V případě, že návštěvní řád poruší, mohou být vevedeni ze stadionu.

K zajištění bezpečnosti a dodržování návštěvního řádu je zapotřebí, aby pořadající klub zajistil pořadatelskou službu. Ta potom zajišťuje bezpečnost po celou dobu utkání (od příchodu prvního diváka do odchodu posledního). Mezi hlavní úkoly pořadatelské služby potom spadá následující:

- Kontrola stadionu před a v průběhu utkání
- Dohlížení na dodržování návštěvního řádu
- Řešení vzniklých situací
- Spolupráce s PČR
- Kontrola přichozích diváků, aby do prostoru konání nevnášeli zakázané předměty

Přoradatelská služba tak má právo nepustit na sportovní utkání fanoušky, kteří by porušovali návštěvní řád. Často se jedná o případy, kdy fanoušci jsou před vstupem na utkání agresivní či pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek.

⁷⁶ Předně komuniké MVČR, koordinační komise k problematice diváckého násilí, legislativy ČR, rozhodnutí disciplinárních komisí jednotlivých lig.

Jedním z problémů, který s funkcí poradatelské služby souvisí je ten, že její příslušníci nejsou často dostatečně proškoleni. Při řešení nenadálých situací tak nejednají správně. Může se jednat o dva extrémní případy. Tím prvním mohou být senioři, kteří na danou práci nestačí nebo naopak najatí jednotlivci, kteří nemají velký zájem na bezpečnosti ostatních, pouze si vybijí zlost na příchozích divácích⁷⁷.

6.8.2 Ligové asociace

Možnosti, jak řešit divácké násilí ze strany ligových asociací a disciplinárních komisí jsou popsány v teoretické části práce, tudíž na tomto místě je vypsáno jen několik příkladů, kterými mohou jednotlivé ligy disponovat při snaze o zmírnění násilností na stadionech.

Ligové asociace (ať už fotbalová či hokejový svaz) mají díky svým organizačním a bezpečnostním řádům následující možnosti vůči klubu, jehož diváci se podílejí na násilnostech v ochozech:

- Udělit důtku
- Udělit peněžitou pokutu
- Uzavřít tribunu na jeden či více zápasů
- Uzavřít hřiště na jeden či více zápasů
- Odebrat určité množství bodů
- Vyloučit ze soutěže

6.8.3 Policie ČR

Zřejmě nejvíce pravomocí má v našich končinách Policie České republiky tyto pravomoci se zakládají na její povinnosti chránit bezpečí, majetek a život občanů. Mezi nejúčinnější a nejčastější práva patří zejména:

- Zajištění osob
- Omezení pohybu agresivních osob
- Zakázání vstupu na určitá místa
- Použití donucovacích prostředků

Ve spolupráci s pořadateli tak právě policisté zajišťují bezpečí při eskalaci násilí na stadionu. Vzhledem k tomu, že policisté mají pravomoc zadržet fanoušky, kteří se podílí na násilnostech, vedou se zadrženými i následný výslech. Na základě zjištěných důkazů

⁷⁷ Případ popsán v jiné části práce

potom může rozhodnout soud o možnosti zákazu vstupu na sportovní utkání osobě nebo osobám, které se chovali agresivně.

6.8.4 Vzdělávací ústavy

Jelikož nejlépe se zabráňuje násilí ještě před jeho vznikem, je třeba neustále vzdělávat občany a seznamovat je se správným postojem a chováním ve společnosti. Do kapitoly o vzdělávacích ústavech lze tudíž mimo škol a zájmových kroužků či spolků zařadit také rodinu.

Při správné spolupráci těchto tří institucí lze dosáhnout toho, že erudovaní fanoušci budou násilné činy odsuzovat a počet násilníků se bude postupně zmenšovat. Bohužel situace je v dnešní době taková, že ke spolupráci často nedochází a podobnému vzdělávání v oblasti mezilidských vztahů není věnován dostatečný prostor. Ve společnosti momentálně chybí organizace, která by se věnovala prevenci před diváckým násilím.⁷⁸

6.9 Příklady diváckého násilí na českých stadionech a jejich řešení

V této kapitole budou zmíněny nejtypičtější příklady násilností, které se udály na českých stadionech v poslední době. Pokud již byl případ nějak (vy)řešen, tak zde bude zmíněno i toto řešení.

6.9.1 Vniknutí na hrací plochu při fotbalovém utkání

Vniknutí fanouška na hrací plochu je považováno za velký přestupek proti disciplinárnímu řádu. Při fotbalových zápasech tento jev není k vidění moc často. Když k něčemu podobnému dojde, jedná se většinou o jednotlivce, který se snaží dostat k hráčům, kteří právě vstřelili gól a společně s nimi tento okamžik oslavit. V méně častých případech pak dojde k vniknutí na hrací plochu celou skupinou fanoušků, která má v úmyslu konat násilnosti. Zřejmě nejznámější případy z poslední doby lze najít u tří známých českých klubů.

6.9.1.1 AC Sparta Praha - SK Slavia Praha

Utkání hrané 25. 9. 2016 na stadionu Letná. Domáci prohráli se svým soupeřem 0:2, což velmi nelibě nesli fanoušci, kteří se soustředili během utkání v domácím kotli. Nespokojenost s výkony vlastního týmu se rozhodli řešit vniknutím na hrací plochu po závěrečném hvizdu. Motivací jim tak byli špatné výkony klubu, kterému fandí. Během

⁷⁸ <http://www.gap.cz/object/fair-play-i-na-tribunach-police-uci-fanousky-fandit-bez-nasili-fotky-83911> (20.11.2017) až na několik čestných výjimek.

chvíle byli fanoušci zahrnuti zpátky do svého sektoru na základě zásahu Policie ČR. Disciplinární komise potom potrestala domácí klub pokutou 200 000,- a uzavřením jedné z tribun.^{79,80}

6.9.1.2 SK Slavia Praha – SK Sigma Olomouc

Druhým příkladem je utkání českého poháru z 5. 5. 2011. Domácí klub v této době řešil existenční problémy, což nelibě nesli jeho příznivci. Ti se tak před utkáním sešli na hrací ploše a požadovali po vedení informace o reálném stavu situace. Po první půli se fanoušci opět sešli před vstupem do kabin a požadovali vystoupení jednoho z představitelů klubu, který by jim sdělil, jak na tom klub je, jelikož vedení domácího celku předtím s fanoušky nekomunikovalo. Po strohém oznámení, že vedení na zlepšení situace pracuje, se další informace nepodávaly, což fanoušky rozlítilo. Ti potom vtrhli do tunelu pro hráče a začali demolovat zařízení stadionu, čemuž opět musela učinit přítrž až přítomnost PČR. Spouštěčem agresivního chování bylo vystoupení jednoho z členů vedení klubu, který dostatečně neuspokojil vlastní příznivce. Trest byl potom uložen ve formě kontumace utkání ve prospěch soupeře (3:0), uzavření všech tribun na stadionu na další 3 domácí utkání a finanční pokuta ve výši 750 000,-.^{81,82}

6.9.1.3 FC Baník Ostrava – SFC Opava

Druholigové utkání mezi slezskými rivaly Ostravou a Opavou se 14. 9. 2016 taktéž neobešlo bez vniknutí většího počtu osob na hrací plochu. Znovu se o to postarali domácí příznivci, kteří (podle svých následujících vyjádření) chtěli oplatit podobnou mincí hostům. Opavští totiž při jednom z derby vnikli na hrací plochu taktéž. Společně s příznivci Baníku se na hrací plochu vydali i jejich přátelé z družebního klubu GKS Katowice (na videu v zelenožlutých kuklách). Celá situace vypadala tak, že domácí příznivci přeběhli celé hřiště, doběhli pod sektor hostů, kde už na ně čekali pořadatelé a po nástupu bezpečnostních složek zase běželi zpět na svá místa. Motivací jim bylo pokusit se

⁷⁹ <https://www.youtube.com/watch?v=5fJnKaNVWU> (20. 11. 2017) video ze závěru zápasu

⁸⁰ <http://www.ceskatelevize.cz/sport/fotbal/341904-sparta-zaplaci-za-vytrznosti-pri-derby-200-tisic-pokutu-dostala-i-slavia/>

⁸¹ <https://www.youtube.com/watch?v=MUGsYKNJeT4> (20. 11. 2017) video ze zápasu

⁸² https://fotbal.idnes.cz/trest-pro-slavii-tri-domaci-zapasy-bez-divaku-a-pokuta-750-000-kc-p5p-/fotbal.aspx?c=A110512_143528_fotbal_min

střetnout se svými rivaly z Opavy. Trestem potom bylo domácímu týmu uzavření stadionu na jedno utkání a pokuta 50 000,-.⁸³

6.9.2 Vniknutí na hrací plochu při hokejovém utkání

Hokej žádné podobně masové protesty či útoky na hrací plochu v nejvyšších soutěžích zatím neregistruje. Překonání plexiskla se jeví jako účinná překážka před podobnými nápady. I tak se ovšem pár případů najde.

6.9.2.1 HC Benátky nad Jizerou – HC Slavia Praha

Zřejmě nejznámější akci posledních let, kdy došlo k vniknutí na hrací plochu, mají na svědomí fotbaloví fanoušci pražské Slavie, kteří přijeli sledovat utkání 2. nejvyšší soutěže do Benátek nad Jizerou cestou ze zápasu fotbalové Slavie v Jablonci.

Během zápasu se tři z fanoušků dostali přes plexisklo a narušili utkání. Výtržnosti pokračovali a jejich aktivitu (kdy v hale například odjistili a rozstříkali hasicí přístroj) musela ukončit opět Policie ČR. Motivaci k tomuto činu lze hledat jen těžko. Podle svědectví ostatních fanoušků byli tito příznivci pod vlivem alkoholu. Trest se dostavil v podobě zadržení 3 fanoušků policisty.⁸⁴

6.9.3 Výtržnosti na fotbalových tribunách

Výtržnostmi na tribunách je myšleno násilí ať už mezi fanoušky, mezi fanoušky a pořadateli nebo ničení zařízení stadionu. Opět jsou zde zmíněny příklady jednotlivých situací. Z rozhovoru s jedním z chuligánů je patrné, že hlavní střety mezi fanoušky se ze stadionů přesunuly do ulic či parků nebo luk. Na stadionech díky odděleným sektorům pro domácí a hostující příznivce již prakticky ke konfliktům mezi fanoušky jednotlivých týmů nedochází. Nejčastější problémy s fyzickým násilím poslední doby se vztahují na zásah pořadatelských služeb.

6.9.3.1 SK Sigma Olomouc – SK Slavia Praha

Opět se ve výčtu objevují kluby Olomouce a Slavie, tentokrát se jedná o utkání naší nejvyšší soutěže hrané 9. 9. 2017 na Andrově stadionu v Olomouci. Podle výpovědí svědků, doložených fotografií a videozáznamů se po gólu domácího týmu fanoušci hostů začali chovat nepřístojně. Nadávali rozhodčím a házeli směrem k němu kelímky s pivem. Pořadatelská služba pak zasáhla proti fanouškům nepřiměřenou silou, což vedlo k vyvolání

⁸³ <https://www.youtube.com/watch?v=kw-11a1Hdus> (20. 11. 2017) video ze zápasu

⁸⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=bzsBOxcFe8I> (20. 11. 2017) video ze zápasu

potyčky mezi oběma stranami. Výbava pořadatelské služba zahrnovala teleskopické obušky či pískové rukavice, což jsou předměty klasifikované jako útočné zbraně. Na základě výtržností fanoušků jich bylo několik předvedeno k výsledku na policejní stanici. Na druhou stranu bylo podáno trestní oznámení na jednoho ze členů pořadatelské služby, který použil nepřiměřenou sílu při výkonu činnosti. Spouštěčem agresivního chování ze strany fanoušků v tomto případě byl výrok rozhodčího a zákrok pořadatelské služby.^{85,86,87}

6.9.3.2 FK Hradec Králové – FK Pardubice

Při utkání druhé ligy mezi Hradcem Králové a Pardubicemi (14. 8. 2017) také došlo na fyzické napadení na tribunách. Tentokrát se jednalo o incident, při kterém chtěli domácí fanoušci roztáhnout transparent, který nebyl po vůli vedení domácího týmu, jelikož fanklub a klub stojí momentálně proti sobě. Při snaze transparent roztáhnout došlo k potyčce mezi pořadateli a fanoušky, při kterém jeden z pořadatelů udeřil fanouška do hlavy, jenž potom spadl o několik sedadel níže⁸⁸. Na pořadatele bylo podáno trestní oznámení pro ublížení na zdraví. Spouštěčem násilí byl tentokrát spor mezi fanklubem a vedením vlastního klubu, které zakázalo roztáhnout urážlivý transparent na tribuně.⁸⁹

6.9.3.3 SK Slavia Praha – AC Sparta Praha

Při zatím posledním derby (18. 9. 2017) mezi nejznámějšími pražskými kluby došlo taktéž k násilí na tribunách. V kotli hostujících fanoušků se protestovalo proti vedení klubu a vlastnímu trenérovi, což se nelíbilo části příznivců, kteří chtěli svůj klub naopak podporovat. Z dostupných informací není patrné, zda se tato část fanoušků hanlivě vyjádřila směrem k lídrovi kotle či pouze odmítala protestovat. Pravdou však zůstává, že někteří fanoušci, kteří by rádi fandili pozitivně, byli zbiti příslušníky hooligans skupin AC Sparta Praha. Napadení momentálně prošetřuje PČR.⁹⁰

⁸⁵ <https://www.denik.cz/fotbal/bitka-v-sektoru-slavie-fans-kritizuji-zasah-poradatelu-padlo-trestni-oznameni-20170912.html>

⁸⁶ <https://www.youtube.com/watch?v=yc4vjFGMnpY> (20. 11. 2017) video ze zápasu

⁸⁷ <https://www.youtube.com/watch?v=vFHbiQgeWkE> (20. 11. 2017) video ze zápasu

⁸⁸ Po pádu měl zapadlý jazyk a upadl do bezvědomí

⁸⁹ https://hradec.idnes.cz/napadeni-fanouska-derby-hradec-kralove-pardubice-fotbal-pje-/hradec-zpravy.aspx?c=A170816_345582_hradec-zpravy_tuu (20. 11. 2017)

⁹⁰ <https://sport.aktualne.cz/fotbal/ceska-liga/nesvary-ve-spartanskem-kotli-skoncily-pri-derby-zranenim-pri/r~7d7559649d2311e78dfa0025900fea04/> (20. 11. 2017)

6.9.4 Výtržnosti na hokejových stadionech

Z rozhovoru, který poskytl médiím ředitel extraligy ledního hokeje Josef Řezníček lze vyčíst, že v poslední době se o násilnosti na hokejových stadionech starají především fotbaloví chuligáni, kteří na některá utkání občas zavítají. Sám potom přiznává, že zabránit se agresivnímu chování téměř nedá. Odpovědnost tak extraliga přenáší na pořadatele utkání, kterého následně sankcionuje.⁹¹

Na hokejových stadionech je v současnosti největším problémem vhazování předmětů na hrací plochu a také momentální doktrína hokejového svazu, který se proti násilí rozhodl bojovat pokutami a hrozbami na uzavření stadionů či částí stadionů. Největší problémy s tímto postupem lze v současné době registrovat u klubů HC Kometa Brno a HC Škoda Plzeň. Nicméně se nejedná pouze o tyto dva kluby, nýbrž o většinu účastníků extraligy a druhé nejvyšší ligy.

Z disciplinárního řádu ČSLH⁹² je možné vyčíst, že od této sezóny jsou trestány jakékoli vulgární urážky, které jsou namířeny proti hráčům, fanouškům, rozhodčím, funkcionářům,...a které ohrožují dobré jméno extraligy ledního hokeje. V praxi to znamená, že vulgární skandování je trestáno nejprve napomenutím a posléze finančními pokutami pro klub, které mohou postupem času přerůst v možnost uzavření části tribun na stadionu.

Fankluby hokejových týmů se proti tomuto kroku spojily a snaží se tuto aktivitu hokejového svazu zmírnit či zrušit. Fanouškům vadí nejasnost formulací a nemožnost „se vykřičet“, což podle nich k hokeji vždy patřilo.⁹³

Celkem v této sezoně disciplinární komise projednávala 23 případů souvisejících s chováním fanoušků. Jejich výčet je následující:

⁹¹ https://www.tyden.cz/rubriky/sport/hokej/extraliga/fotbalovi-chuligani-na-hokeji-reznicek-zabranit-se-jim-neda_355325.html (20.11.2017)

⁹² Českého svazu ledního hokeje

⁹³ <http://www.ceskatelevize.cz/sport/exkluzivne-na-ct-sport/361980-extraliga-tresta-vulgaritu-fanousku-patri-sprosta-slova-k-hokeji/> (20. 11. 2017)

6.9.4.1 Vhazování předmětů

Za vyhazování předmětů na hrací plochu byly trestány následující kluby:⁹⁴

- HC Kometa Brno- 8. 9. 2017 napomenutím
- HC Olomouc- 10. 9. 2017 a 15. 9. 2017 napomenutím
- HC Dynamo Pardubice- 12. 9. 2017 napomenutím a 29. 9. 2017 pokutou 2 000,-
- HC Piráti Chomutov- 22. 9. 2017 pokutou 10 000,-
- BK Mladá Boleslav- 29. 10. 2017 napomenutím

6.9.4.2 Vulgární skandování

Za vulgární skandování vlastních fanoušků byly již potrestány následující kluby:

- HC Škoda Plzeň- 8. 9. 2017 napomenutím, 24. 9. 2017 pokutou 2 000,-, 8. 10. 2017 pokutou 10 000,-, 13. 10. 2017 pokutou 10 000,-, 21. 11. 2017 pokutou 20 000,-
- HC Kometa Brno- 26. 9. 2017 pokutou 5 000,-, 20. 10. 2017 pokutou 10 000,-, 3. 11. 2017 pokutou 20 000,-
- HC Piráti Chomutov- 29. 9. 2017 napomenutím
- HC Chemopetrol Litvínov- 1. 10. 2017 napomenutím
- HC Mountfield⁹⁵- 1. 10. 2017 napomenutím, 15. 10. 2017 pokutou 2 000,-
- HC Olomouc- 1. 10. 2017 pokutou 2 000,-
- BK Mladá Boleslav- 15. 10. 2017 napomenutím

⁹⁴ <https://www.sport.cz/hokej/extraliga/clanek/937229-fanousky-za-vulgarity-dal-trestejte-rozhodly-kluby-proti-byly-jen-plzen-s-hradcem.html> (27. 11. 2017)

⁹⁵ Hradec Králové

7 Diskuze

Pro zmapování možných příčin vzniku fanouškovského násilí na fotbalových a hokejových stadionech bylo využito více zdrojů. Kromě rozhovorů se samotnými účastníky těchto aktivit (příslušníka PČR a člena jedné z chuligánských skupin) bylo využito i zkušeností psychologa. Dále došlo ke studiu pramenů, kterými byly rozhodnutí disciplinárních komisí jednotlivých svazů a novinové články.

Spouštěče fanouškovského násilí lze rozdělit na násilí, které vzniká následkem vývoje na hrací ploše a násilí, které vzniká následkem vývoje na tribunách. Mezi první příklady se řadí především špatné výkony vlastního týmu, sporné výroky rozhodčích, ostré zákroky soupeřů na hráče týmu, kterému diváci fandí.

Tyto prvotní spouštěče nelze nijak na tribunách ovlivnit. Záleží pouze na osobnostech diváků, jak na danou situaci reagují. V případě, že působí několik takových spouštěčů najednou, existuje možnost, že se násilně začne chovat více fanoušků. Někteří dovedou své emoce ovládnout a nepřekročí určitou hranici chování, která je ještě na sportovních stadionech přijatelná. Existuje však také druhá skupina lidí, která tuto hranici překročí téměř při každé návštěvě stadionu.

Do typu násilností, které vznikají reakcí na dění na tribunách se řadí provokace ze strany soupeřových fanoušků, či pouze touha po uznání v rámci skupiny. Tento druhý typ chování je lépe ovlivnitelný. K jeho zabránění slouží práce pořadatelské služby, oddělené sektory pro domácí a hostující fanoušky či různé tresty pro problémové fanoušky.

Mezi hlavní způsoby projevů fanouškovského násilí patří divácká agrese proti jiné osobě či proti zařízení stadionu. Tento způsob se jeví jako nejnebezpečnější, jelikož při jeho průběhu může dojít ke zranění ostatních fanoušků. Dalším možným projevem diváckého násilí je narušení průběhu utkání. Do této kategorie patří především vhazování předmětů na hrací plochu či samotné vniknutí na hrací plochu. U této kategorie může dojít ke zranění účastníků utkání. Tím neméně nebezpečným (ale na druhou stranu nejčastějším) projevem diváckého násilí je používání vulgarismů během utkání. Terčem se může stát prakticky kdokoli, od hráčů, funkcionářů či rozhodčích po ostatní fanoušky.

Aby se zamezilo stupňování diváckého násilí, je třeba se pokusit jej eliminovat již v počáteční fázi. Pro tuto cestu je zapotřebí kvalitní pořadatelské služby, která funguje jako spojovník mezi diváky a utkáním. V případě, že pořadatelská služba dovede pracovat s diváky, je možné, že dokáže také omezit vznikající projevy násilí v samotném počátku.

K tomu jí slouží možnost využívat návštěvního řádu, který diváky upozorňuje na nevhodné chování, které může být sankcionováno. Pořadatelé tak využívají předzápasových kontrol přicházejících fanoušků, monitoringu situace během utkání a následně rychlých zásahů.

Samotná pořadatelská služba však násilí zabránit nedokáže. Pro účinnost systému je třeba spolupráce mezi kluby, pořadatelskou službou, Policií ČR a samozřejmě i samotnými diváky.

V případě, že k násilnostem na stadionu dojde, je třeba viníky tohoto chování potrestat. K tomu slouží různé formy trestů z různých stran. Od napomenutí přes finanční pokuty po zákazy vstupu na stadion či odnětí svobody. Záleží na okolnostech (a závažnosti), při kterých k násilné události došlo.

Veřejnost v České republice si je ve většině případů vědoma existence diváckého násilí. Větší problém potom spatřuje na fotbalových zápasech. Zároveň považuje za účinné možnosti zamezení násilností zvýšení počtu pořadatelů či přítomnost policistů na utkáních. Mimo tyto dva body stojí represe ze strany státu, jako velmi účinný trest je považován zákaz vstupu na utkání pro problémové fanoušky.

Z rozhovorů s jednotlivými účastníky je patrné, že problém diváckého násilí se nevyskytuje pouze na stadionech (kde se jej pomalu daří eliminovat), ale také mimo stadiony. U této části je třeba zmínit další rozhovory, které vznikaly při vzniku práce, kdy mnozí lidé mají zkušenosti s fotbalovými násilníky právě mimo stadiony, ve chvíli, kdy nejsou organizováni nebo pod dohledem Policie ČR či pořadatelů. Právě to se mi jeví jako závažnější problém. Zamezit násilnostem chuligánů mimo sportovní utkání, které ohrožují osoby, jež nemají se sportovními zápasy nic společného.

Problém je vážnější skutečně na fotbalových stadionech. Na hokejových utkáních se převážně prezentují agresivně pouze fotbaloví fanoušci, což potvrdila slova ředitele extraligy Josefa Řezníčka. Těžko přesně soudit, proč se agresivní chování objevuje více ve fotbalových arénách, vzhledem k tomu, že co do návštěvnosti zápasů se hokej i fotbal může směle poměřovat.

Během práce bylo zjištěno, že v naší republice chybí jednotný postup či metodika, která by účinně pracovala s diváckým násilím. Například postup fotbalového svazu, který zakazuje používání pyrotechniky a následně neváhá využít videozáznamů s diváky, kteří pyrotechniku používají během upoutávek na jednotlivá kola je taktéž zmatečný.

Hypotéza č. 1: Mezi příčiny, které spouštějí fanouškovské násilí na stadionech lze zařadit více faktorů. Ze 30% jsou to sporná rozhodnutí rozhodčích. NEBYLA POTVRZENA.

Z výzkumu, který byl proveden během návštěv stadionů je patrné, že sporné výroky rozhodčích ovlivňují chování diváků v mnohem větší míře, než předpokládala první hypotéza. Na sporné výroky reagovali fanoušci agresivně ve 100% případů. V případě, že se jedná o opakující se sporné výroky sudích, agrese v ochozech se stupňuje a může dojít k fyzickým útokům.

Hypotéza č. 2: Nejčastějším druhem negativních projevů fanouškovství na stadionech jsou vulgární nadávky, zastoupeny jsou ve více než 75% všech zápasů. BYLA POTVRZENA.

Kultura sportovních stadionů v České republice není na příliš vysoké úrovni, proto druhá hypotéza předpokládala přítomnost vulgarismů na zápasech (které postupem času mohou přerůst v násilné chování) v 75% utkáních. Výsledek tudíž nepřekvapí, neboť se vulgární skandování vyskytuje při téměř každém utkání. V rámci pozorování to bylo 100% případů. Záleží však na četnosti těchto vulgarismů a počtu fanoušků, kteří se takto chovají. Hokejová extraliga se od této sezony snaží s vulgarismy bojovat formou finančních pokut pro kluby.

Hypotéza č. 3: Násilí na fotbalových i hokejových stadionech lze řešit, neefektivněji se jeví využití pořadatelské služby, která je schopna zamezit fyzickému násilí ve více než 75% případů. BYLA POTVRZENA.

Kvalitní práce pořadatelské služby je zmiňována v každé taktice, které se zabývá řešením násilností na stadionech. Proto třetí hypotéza předpokládala, že při jejím využití na stadionech budou fyzické násilnosti velmi omezeny. Dle rozhovorů s jednotlivými účastníky sportovních utkání, provedeného výzkumu a obsahové analýzy pramenů se násilnosti vyskytují v každém utkání, ovšem fyzické střety na stadionech se odehrávají jen zřídka. Během pozorování se fyzické násilí neobjevilo ani na jednom utkání, tudíž je možné tvrdit, že pořadatelská služba pomohla zamezit fyzickému násilí ve 100% případů, ovšem pro kvalitnější výzkum by bylo zapotřebí navštívit větší množství zápasů.⁹⁶

⁹⁶ Ani výstupy z jednání disciplinárních komisí nejsou kompletní, jelikož některé střety mezi fanoušky nejsou ani hlášeny ani řešeny. Jedná se většinou o spory jednotlivců na tribunách.

Hypotéza č. 4: Fanoušci, kteří byli zadrženi na fotbalových zápasech, si z tohoto zážitku odnáší mnohé negativní zkušenosti. Zadržení Policií tak odradí od opakování násilností 90% fanoušků. NEBYLA POTVRZENA.

K potvrzení či vyvrácení této hypotézy posloužil této práci rozhovor se zadrženým a s příslušníkem PČR. Z jejich zkušeností lze potvrdit, že procento fanoušků, které by odradilo zadržení policisty od konání dalších násilností na stadionech je mnohem menší. Od opakujících se násilných činů je většinou odradí pouze zákaz vstupu na stadiony či vzetí do vazby. Fanoušků, které od dalších násilných činů odradí zadržení Policií ČR je tak možno určit na méně než 50%

Hypotéza č. 5: Chuligáni, kteří se podílejí na vzniku násilností, se vyskytují i na hokeji, minimálně 50% extraligových klubů má mezi svými fanoušky právě tuto skupinu lidí. NEBYLA POTVRZENA.

Pokud by hypotéza předpokládala, že se chuligáni vyskytli aspoň na jednom hokejovém utkání každého klubu, tak by hypotézu bylo možné potvrdit, jelikož se na hokej občas přesunou fotbaloví chuligáni. Ve znění, které obsahuje, je však pátou hypotézu třeba vyvrátit, neboť se hokejoví chuligáni objevují pouze u klubů z Brna, Hradce Králové a Plzně. Jelikož je v extralize 14 týmů, procentuální zastoupení klubů, které mají ve svých řadách chuligány je „pouze“ 21%.

Hypotéza č. 6: Výskyt příslušníků PČR na utkáních, které jsou označeny za rizikové, se snižuje. Konkrétně jde o méně než 20% zápasů, které jsou označeny jako rizikové. BYLA POTVRZENA.

Vzhledem k tomu, že informace příslušníka PČR nebyly nijak podložené (neboť si nevede vlastní statistiku o počtu utkání, na kterých by bezpečnostní složky byli přítomni), bylo čerpáno také ze zprávy o situaci v oblasti diváckého násilí. V rozhovoru policista prozradil, že PČR musí zasahovat u čtvrtiny rizikových zápasů, zpráva potom uvádí 15% (9 utkání ze 60 během sledovaného období).

Hypotéza č. 7: Psychologie přisuzuje problémovému chování na stadionech více možností vzniku, z 90% se však jedná o fakt, že se jednotlivec skryje v anonymitě davu. NEBYLA POTVRZENA.

Mezi hlavní příčiny vzniku jednotlivého chování jsou v rámci psychologie uváděny následující: anonymita davu, nezvládnuté emoce, touha příslušet k nějaké sociální skupině. Po rozhovoru s jedním z psychologů může být konstatováno, že na každého jedince působí

různé spouštěče různě. Ovšem při zobecnění se tyto spouštěče dají považovat za vyrovnané, tudíž i na zmíněné spoléhání se na skrytí v anonymitě davu, připadá 33%.

Hypotéza č. 8: Společnost pocítuje, že divácké násilí se vyskytuje více na fotbalových stadionech a to o více než 30%. BYLA POTVRZENA.

Veřejnost si myslí, že problémy jsou více na fotbalových stadionech z 86%, tudíž poslední hypotézu lze potvrdit. Z provedených výzkumů v minulosti lze skutečně konstatovat, že veřejnost má v tomto případě pravdu, kdy fotbalové stadiony mají s počtem násilností větší problémy.

8 Závěry

1. Během výzkumu se ukázalo, že sporné výroky rozhodčích ovlivňují chování na tribunách velmi často. **V každém utkání, kde se vyskytnou sporná rozhodnutí, se taktéž objeví i agresivní chování diváků.** V případě, že se sporná rozhodnutí objevují ve větší míře proti jednomu týmu, stupňuje se i agresivita fanoušků daného týmu. **Řešení tohoto problému by mohlo přinést zavedení videa,** které by mohlo posuzovat všechny sporné situace, které ve hře nastanou. V takovém případě ale vyvstává otázka, zda se ze sportu úplně nevytratí lidský faktor.

2. Během sportovních utkání se emoce fanoušků uvolňují. V případě, že takové chování nepřekročí určité hranice, lze toto chování tolerovat. Nicméně **na českých fotbalových a hokejových stadionech se objevují vulgární urážky v nadměrném množství.** Zaznamenány byly na každém utkání, které bylo navštíveno. Odlišnost představovalo pouze množství, ve kterém byly vulgarity používány. Názory na používání vulgarit se různí, jedna strana zastává názor, že pokud si diváci zaplatí vstupné, mají právo vyjádřit svůj názor (například nadáváním na výkony týmu), druhá strana si myslí, že je třeba české fanouškovské prostředí více kultivovat. Zcela zabránit výskytu vulgarit na sportovních zápasech nejde, **jedná se také o odraz kultury,** která v posledních letech upadá (politické debaty jsou toho důkazem) a užívání vulgarit se stává standardem.

3. **Fyzické střety ze stadionů zatím stále nevymizely.** Nicméně správné využívání pořadatelské služby na utkáních jejich počet snižuje. Problém se však objevuje v případě, kdy pořadatelská služba není zcela kompetentní pro výkon své činnosti. V takových případech někdy slouží spíše k eskalaci násilí.

4. Zadržení fanoušci na fotbalových zápasech se i nadále účastní násilností po svém návratu na tribuny. Samotný akt zadržení tak není velkým varováním. **Omezení násilnických aktivit přichází spíše s věkem samotných násilníků,** avšak i zde se jedná o individuální záležitost, kdy záleží na každém jednotlivém fanouškovi.

5. **Na hokeji je situace skutečně lepší, než na fotbalových zápasech.** Nicméně i mezi hokejovými příznivci se vyskytují chuligáni. Zastoupení mezi extraligovými kluby je však mnohem menší. Zatímco fotbalové kluby nejvyšší soutěže se mohou „pochlubit“ chuligánskými skupinami ve 100% případů, **kluby hokejové extraligy mají ve svých řadách chuligány pouze v 21% (konkrétně ve třech týmech).** Zřejmě nepřekvapí, že **tyto**

tři kluby (Hradec Králové, Brno, Plzeň) jsou nejtrestanějšími kluby za divácké přestupky.

6. Od roku 2009 se Policie ČR nevyskytuje na sportovních utkáních automaticky. Monitoruje pouze situaci v okolí stadionu a přichází do akce až na pokyn hlavního pořadatele. Odpovědnost za klidný průběh tak přešel na pořadatelskou službu. Od tohoto roku se počet utkání, na kterých se PČR vyskytuje, postupně snižuje. U rizikových utkání je to již téměř pouhá pětina utkání. Lze tak tvrdit, že nastolená cesta k omezení násilí se ukazuje jako správná a **situace na stadionech se zklidňuje**. Na druhou stranu se **střety mezi fanoušky přesouvají mimo stadiony**, kde nejsou fanoušci tolik pod kontrolou.

7. Psychologii násilí se věnuje mnoho prací. Psychologové přiřazují ke spouštěčům agresivního násilí více faktorů. Mezi hlavní tři, které se podílí u fanoušků na vzniku násilí, patří **touha jednotlivce příslušet k určité skupině, neovládnuté emoce při fandění a vědomí, že v davu se agresivní chování lépe skryje**. Tyto tři faktory se potom na vzniku násilí v obecné rovině podílí stejným dílem. U jednotlivců se však vyskytují určité odchylky, neboť každá osobnost je originální. K omezení touhy po násilném chování je třeba využít spolupráce více faktorů. Lepší výchování rodinou, která bude násilnosti odsuzovat, přítomnost kladných vzorů v životě, zapojení do činnosti klubu, adekvátní testy pro násilníky.

8. Společnost je z médií prakticky každý týden seznamována se špatným chováním fotbalových fanoušků. Proto nepřekvapí, že si (správně) myslí, že větší problémy jsou právě na fotbale. Na důvody, proč tomu tak je, se snažilo přijít již více prací. Mezi hlavní patří **fakt, že se chuligáni inspiroují v zahraničí, kde se hokejoví chuligáni téměř nevyskytují**. Dalším důvodem je masovost fotbalu, kdy se tomuto sportu věnuje téměř každý mladý kluk, tudíž má větší členskou základnu a při tvoření fanouškovských pout tak „pohltní“ více diváků, kteří ve starším věku mohou začít toužit po příslušnosti k aktivním fanouškům, odkud je pak jen kousek k tvrdému jádru.

Násilí na sportovních stadionech je i v dnešní době aktuálním problémem. Prací na téma fotbalového chuligánství je v české oblasti nemálo. Hokejovému násilí se tolik prací ani prostoru v médiích nevěnuje, nicméně to neznamená, že by neexistovalo. Kromě určité syntézy a aktuálnosti je **hlavním přínosem této práce pro veřejnost její praktičnost**, kdy nedochází k pouhému opisování, ale dostatek prostoru dostaly konkrétní příklady, ke kterým není jednoduchý přístup. **V jedné práci tak dostává prostor pro vyjádření**

strana, která se na násilí podílí. Dále pak strana, která se pokouší násilí zabránit i strana, která se snaží přijít na důvod pro vznik násilí. Zároveň je možné z práce vyčíst, jak v praxi funguje návštěva sportovních utkání z pohledu prevence před násilnostmi (práce pořadatelské služby, zařízení stadionů, práce PČR).

Během práce bylo zjištěno, že **větší problémy v současné době představuje násilné chování mimo stadiony.** K těmto činnostem donutily agresivní fanoušky opatření, která byla zavedena v minulých letech. **V případě snahy navázat na tuto práci by tak autor doporučil zaměřit se na snahu omezit násilí i mimo stadiony.** Tato otázka však naráží na problém s chápáním násilného chování mezi chuligány, kteří na domluveném střetu nevidí nic špatného. Což je ovšem otázka na delší debatu...

9 Použitá literatura

1. BUSS, A. H.: Psychology of Agression. New York: Willey, 1961
2. ČSLH: Soutěžní a disciplinární řád. Praha: 2016 (dostupné online www.cslh.cz/dokument/3221-soutezni-a-disciplinari-rad.html)
3. EDELSBERGER, L.: Defektologický slovník (3. uprav. vyd.). Praha: H&H., 2000. ISBN 80-86022-76-5
4. FAČR: Disciplinární řád. Praha: 2016 (dostupné online www.facr.fotbal.cz/uredni-deska-predpisy/58?category=1)
5. HOŠEK, V., STRÁNSKÝ, A.: Vybrané kapitoly z psychologie sportu. Praha: Sportpropag., 1974. ISBN 8021066911
6. LE BON, G.: Psychologie davu. Praha: Kra, 1994. ISBN 80-901527-8-3.
7. MAREŠ, M., SMOLÍK, J., SUCHÁNEK, M.: Fotbalové chuligáni. Brno: Barrister & Principal, 2004. ISBN 80-903333-0-3.
8. MVČR: Manuál pro fotbalové kluby, Bezpečí na sportovních utkáních. Praha: Odbor bezpečnostní politiky, 2008 (dostupné online www.policie.cz/soubor/01-manual-pro-fotbalove-kluby.aspx)
9. MVČR: Zpráva o situaci v oblasti diváckého násilí. Praha, 2010 (dostupné online www.mvcr.cz/soubor/zprava-o-situaci-v-oblasti-divackeho-nasili-pdf.aspx)
10. NIKL, J., VOLEVECKÝ, P.: Divácké násilí. 1. vyd. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2007. s. ISBN 978-80-7251-249-2.
11. SEKOT, A.: Sociologické problémy sportu. Praha: Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-2562-8.
12. SLEPIČKA, P.: Divácká reflexe sportu. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978- 80-246-1838-8.
13. SLEPIČKA, P.: Sportovní diváctví, Olympia, 1990, ISBN 80-703301-20.
14. SMOLÍK, J.: Fotbalové chuligánství. Karlovy Vary: 2008. ISBN 978-80-903556-3-7.
15. SMOLÍK, J.: Subkultury mládeže: uvedení do problematiky. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, ISBN 978-802-4729-077.
16. SPURNÝ, J.: Psychologie násilí (1. vyd.). Praha: Eurounion. 1996. ISBN 80-85858-30-4.
17. VANGELI, B.: Zákon o Policii České republiky. Komentář. 1. vyd. Praha, 2009. ISBN- 978-80-7400-142-0

18. VÝROST, J., SLAMĚNÍK, I.: Sociální psychologie. Praha: Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-1428-8.

Internetové zdroje

1. <http://az-fans.net/wp-content/uploads/2012/11/ba2gS.jpg>
2. <http://jyxo.info/uploads/5C/5cc0b6be47362dc286e5549f615b572fcc200435.jpg>
3. <http://lfafotbal.cz/upload/file/KomunikeDK-5-10-2017.pdf>
4. <http://www.cslh.cz/text/32-odborn-komise.html>
5. <http://www.policie.cz/clanek/bezpecnost-na-stadionech-pri-fotbalovych-a-hokejovych-utkanich.aspx>
6. <https://www.policie.cz/soubor/01-manual-pro-fotbalove-kluby.aspx>
7. http://www.supporter.cz/Pictures/mikina_acab_cerna1.JPG
8. https://i.ytimg.com/vi/i1KjcCcnM_Q/maxresdefault.jpg
9. <https://www.advojka.cz/archiv/2006/23/fotbal-podle-ultras>
10. <https://www.csfd.cz/film/309347-acab-vsichni-policajti-jsou-parchanti/galerie/?type=1>

Seznam tabulek

Tabulka 1 – Distribuce vstupenek	46
Tabulka 2 – Práce pořadatelské služby při vstupu	47
Tabulka 3 – Práce pořadatelské služby během zápasu	48
Tabulka 4 – Práce pořadatelské služby po zápase	49
Tabulka 5 – Divácké sektory	50
Tabulka 6 – Kamerový systém	51
Tabulka 7 – Práce Policie ČR	52
Tabulka 8 – Výskyt násilí na stadionu	53
Tabulka 9 – Pohlaví	55
Tabulka 10 - Věk	56
Tabulka 11 – Dosažený stupeň vzdělání	57
Tabulka 12 – Návštěva hokejového utkání	58
Tabulka 13 – Návštěva fotbalového utkání	59
Tabulka 14 – Projevy násilí na stadionu	60

Tabulka 15 – Kde je větší problém- fotbal nebo hokej	61
Tabulka 16 – Spouštěcí mechanismus násilí	62
Tabulka 17 – Pyrotechnika v ochozech	63
Tabulka 18 – Zákaz používání pyrotechniky v ochozech	64
Tabulka 19 – Přítomnost Policie ČR na sportovních utkáních	65
Tabulka 20 – Jak vymýtit násilí ze stadionů	66
Tabulka 21 – Obavy z násilí na stadionu	70
Tabulka 22 – Chuligánské střety mimo stadiony	71
Tabulka 23 – Násilí na stadionech v ČR a Evropě	72
Tabulka 24 – Tresty pro násilníky	73

10 Přílohy

Příloha č. 1- rozhovor se zadrženým fanouškem

Autor: Ahoj, popíšeš mi tvoje zadržení v Liberci na Slavii?

ZADRŽENÝ: AHOJ. JO, KLIDNĚ SE PTEJ.

Na začátek- byly prováděny kontroly u vstupu na stadion a popřípadě jak důkladně?

BYLY, MYSLIM, ŽE TO BYLO DŮKLADNÝ DOST, ALE I TAK BĚHEM ZÁPASU NA TRIBUNĚ BYLA NĚJAKÁ PYROTECHNIKA. ZA VĚTŠÍ PROBLÉM POVAŽUJU TO S LÍSTKAMA, PROTOŽE JSME SE DOSTALI ÚPLNĚ DO JINÝHO SEKTORU, NEŽ JSME MĚLI VSTUPENKY, TAK NÁS VEDLI PODÉL CELÝHO STADIONU DO TOHO NAŠEHO.

Zajímavé...během zápasu jsi pozoroval nějaký násilnosti?

ANO, ALE NIC STRAŠNÝHO. NADÁVÁNÍ, LITÍ PIVA, MOŽNÁ NĚKDO KOPAL DO SEDAČEK, ALE TO SI NĚJAK ZVLÁŠTĚ NEVYBAVUJU. AŽ PO KONCI ZÁPASU TO ZAČALO.

Proč tě zadrželi?

PROTOŽE JSEM BRÁNIL BRÁCHU!

Co jsi provedl?

PLIVNUL JSEM NA POLICAJTA A NADÁVAL JSEM MU.

Jaký jsi k tomu měl důvod?

VIDĚL JSEM, JAK HODILI SLZNÝ PLYN DO DAVU FANOUŠKŮ, KDE BYL I MŮJ BRÁCHA, TAK JSEM HO CHTĚL CHRÁNIT

A v tom davu se někdo pral?

CO JSEM VIDĚL, TAK SE TO TAM NEPRALO. VEDLE ALE VYTRHÁVALI SEDAČKY A ONI NA NĚ NABĚHLI.

A co se dělo potom?

NEJDŘÍV MĚ OBKLÍČILI A DRŽELI MĚ S RUKAMA NAHOŘE. NEMOHL JSEM SI ANI ZAVOLAT.

A pak?

AŽ SE VYLIDNIL STADION, TAK MI DALI KLEPETA, DOVEDLI MĚ KE STÁNKU, KDE ZAČLI ZJIŠŤOVAT MOJI TOTOŽNOST.

A když ji zjistili?

TO TRVALO DOST DLOUHO, PAK MĚ TOČILI NA KAMERU A ODVEDLI MĚ K ANTONU

A kam tě vezli?

TO JSEM NEVĚDĚL, TO MI NEŘEKLI

A kam jste teda přijeli.

CHVÍLI JSME JEZDILI PO LIBERCI, ŘIDIČ ŘÍKAL, ŽE BY OSTATNÍ FANOUŠKY NEJRADŠI PŘEJEL (STRAŠNĚ SMRDĚLI) A DOJELI JSME NA ZÁKLADNU

A co na služebně?

ŠLI JSME SPODNÍMA DVEŘMA, POSADILI MĚ NA LAVICI, OBKLÍČILO MĚ ASI 5POLICAJTŮ A ŘEKLI, AŽ POČKÁM

Na co jsi čekal?

NA NĚKOHO, KDO PAK PŘIŠEL A DAL MI DEJCHNOUT

A nadýchal jsi?

NADÝCHAL

Takže myslíš, že kdybys nenadýchal, tak na ně nebudeš plivat?

NE, MYSLIM, ŽE URČITĚ NE

Dobře, a co dál?

ZEPTALI SE MĚ, JESTLI BUDU DĚLAT PROBLÉMY, ŘEKL JSEM, ŽE NE, TAK MI SUNDALI POUTA.

A ještě na něco se ptali?

PŘIŠEL DALŠÍ POLICAJT A PTAL SE NA CELÝ INCIDENT, CO SE STAL.

Takže jsi to popsal?

JO, VŠECHNO TO SEPSAL. JÁ SI TO MOC NEPAMATOVAL. ALE PAK ŘÍKALI, ŽE NEVYPADÁM JAKO GAUNER, TAK ŽE TO BUDOU ŘEŠIT, ALE ŽE TO NEBUDU MÍT NIKDE V PAPÍRECH.

Myslíš, že kdybys vypadal jako chuligán, tak se s tebou budou bavit jinak?

TO NEVIM, ONI TO ŘÍKALI TY, KTERÝ MĚ PŘIVEZLI. TENHLE ČLOVĚK, CO MĚ VYSLÝCHAL, TAK ZJISTIL, ŽE JSEM PŘEDTÍM NIC NEUDĚLAL, TAK ASI PROTO.

A pak tě pustili?

ŘEKLI MI, ŽE MI PŘIJE VYJÁDŘENÍ A PAK MĚ ODVEDLI NAHORU, KDE UŽ NA MĚ ČEKAL ZBYTEK PARTY.

A co obsahovalo vyjádření?

ŽE TO ŘEŠILA PŘESTUPKOVÁ KOMISE, TAM BYLO, CO JSEM UDĚLAL A DÍKY TOMU, ŽE NEMÁM NIKDE ZÁZNAM, TAK MI ULOŽILI POKUTU VE VÝŠI 500 KORUN, ALE ŽE MI KLIDNĚ MOHLI ULOŽIT POKUTU AŽ DO VÝŠE 20 000 KORUN. MĚL JSEM JI ZAPLATIT DO 14 DNŮ.

PAK MI JETĚ VOLALI ZA 14 DNÍ A PTALI SE, JESTLI JSEM NEVIDĚL NĚKOHO, KDO TAM TRHAL SEDAČKY. ALE TO JSEM NEVIDĚL.

A vzal sis z toho nějaký poučení?

NE, JAKO ASI JSEM NA NĚJ NEMĚL PLIVAT, ALE ASI BYCH TO V TÝ SITUACI UDĚLAL ZNOVU.

Příloha č. 2- rozhovor se členem chuligánské skupiny

Autor: Ahoj, můžu se zeptat na pár otázek?

ČLEN CHULIGÁNSKÉ SKUPINY: AHOJ, MŮŽEŠ, ALE NEBUDU UVÁDĚT ŽÁDNÝ KONKRÉTNÍ ÚDAJE.

Dobře, snad se něco dozvím...Chodíš na hokej, fotbal nebo oboje?

FANDÍM NA FOTBALE

A řekneš kterému klubu?

TO PŘESNĚ NEŘEKNU, NENÍ TO DŮLEŽITÝ, PROTOŽE PREZENTUJU SVOJE NÁZORY. ZNÁŠ PŘECE POŘAD KMENY, KDE ZE SEBE PLZEŇSKÝ UDĚLALI BLBCE. MUSÍ TI DO TOHO STAČIT, ŽE JSEM Z ČECH.

Ok, jo, kmeny znám. Považuješ se za člena některé chuligánské skupiny? A vyskytují se chuligáni i na hokeji?

SAMOZŘEJMĚ PATŘÍM. NA HOKEJI JSOU AKTIVNÍ HAVÍŘOVSKÝ, BRNĚNSKÁ KOMETA SPOLKLA NĚKTERÝ CHULIGÁNY ZBROJOVCE. JSOU I NA HOKEJI, ALE NE V TAKOVÉM POČTU.

Kromě Komety jsou v extralize i jiné týmy, které mají chuligánské skupiny?

KROMĚ BRNA SE ZÁPASŮ ÚČASTNÍ JEŠTĚ PLZEŇSKÝ A PÁR CHULIGÁNŮ FANDÍ HRADCI. JINAK OBČAS SE NA HOKEJ DOSTANOU I JINDE, ALE TO SE JEDNÁ SPECIÁLNÍ UTKÁNÍ JAKO DERBY TŘEBA.

Ok, Jaké je složení tvojí skupiny? Věkové, co se týče povolání, vašich aktivit ve volném čase...

VŠECHNO KLUCI DO 30 LET, POVOLÁNÍ NORMÁLNÍ, KAŽDÝ NĚCO JINÝHO, VE VOLNU SE SCHÁZÍME, POSILUJEME, JEZDÍME NA FOTBAL, NĚKDO HO I HRAJE.

Účastnil ses někdy nějakého konfliktu na stadionu? Pokud ano, proč?

NA STADIONU S POŘADATELEMA DOST ČASTO, VĚTŠINOU VENKU. TŘEBA V JIHLAVĚ JSOU KLASICKÝ PŘÍPADÍ. VĚTŠINOU MÁME ODLIŠNÝ NÁZORY NA SITUACI V KOTLI ☺ CHRÁNÍME VLASTNÍ FANOUŠKY A KLUB.

Byl jsi za takovou akci někdy trestán? Jak?

ZADRŽENEJ JSEM NEBYL, ALE HODNĚ KLUKŮ UŽ MÁ ZÁKAZY VSTUPU, NĚKTERÝ SEDÍ, PROSTĚ SE NAŠE AKTIVITY SNAŽÍ OMEZIT, KDE TO JEN JDE.

Co si myslíš o používání pyrotechniky na stadionech?

NENÍ NA TOM NIC ŠPATNÝHO, JSOU Z TOHO PĚKNÝ CHOREA, LIDI PAK VÍC FANDÍ

Ptát se tě na přítomnost policie na zápasech asi nemá smysl, že?

SPORT NEJSOU POLICEJNÍ MANÉVRY, KDE SI MŮŽOU BEZDŮVODNĚ LÉČIT MINDRÁKY A MLÁTIT DO LIDÍ.

Oni chrání ostatní fanoušky...

RODINY S DĚTMI. TO ZNÁM. KDYŽ SE DOMLUVÍME NA STŘETU, TAK TAM NIKDO OSTATNÍ NENÍ A STEJNĚ MAJÍ POTŘEBU TO ŘEŠIT.

Domluvené střety mimo stadion je něco jiného. Proč se vlastně potřebujete poměřovat na poli?

STOJÍME ZA SVÝM KLUBEM. BRÁNÍME JEHO ČEST PROTI OSTATNÍM. KDYŽ LIDEM NEVADÍ ZÁPASY V KLECI NEBO JINÝ BOJOVÝ SPORTY, PROČ JIM VADÍ STŘETY FANOUŠKŮ?

Možná proto, že při tom může dojít k ničení cizího majetku, někdo vás pak musí ošetřit,...

NA LOUCE NIC NEZNIČÍME. ZDRAVOTNÍ SI TAKY PLATÍME...

A kdo se zaručí, že při podobný potyčce nebude někdo cizí, komu byste mohli ublížit? A co trvalé následky při úrazu, který vznikl...

O KOLIKA JSI SLYŠEL? KOLIK LIDÍ JE ZMRZAČENEJCH ZE STŘETU? JSOU DOHODNUTÝ PRAVIDLA- BEZE ZBRANÍ, BEZ DOKOPÁVÁNÍ LEŽÍCÍCH. TO JSOU OBRÁZKY MEDIÍ, KTERÝ CHTĚJÍ VŠUDE KREV A POŘÁDAT HON NA FANOUŠKY!

Nikdy jste pravidla neporušili? Co Plzeň na Slavii, kdy to jeden z Plzeňských v nedávné době schytl dlažební kostkou?

CO JÁ VÍM, TAK TO NEBYL CHULIGÁN, KDO TO HODIL.

Dobře, děkuju za čas a odpovědi.

MĚJ SE

Příloha č. 3- rozhovor s příslušníkem PČR

Autor: Dobrý den, mohu mít několik otázek ohledně Vašeho působení u bezpečnostních složek?

PŘÍSLUŠNÍK PČR: DOBRÝ DEN, JEN SE PTEJTE.

Vím, že jste několikrát působil při zásahu PČR na sportovních stadionech. Zasahoval jste na fotbale i hokeji?

MNOHEM ČASTĚJI SE ZASAHUJE NA FOTBALOVÝCH STADIONECH, ALE POLICIE JE PŘÍTOMNA I BĚHEM HOKEJOVÝCH UTKÁNÍ.

V čem spočívá Vaše činnost před samotným utkáním?

ZÁLEŽÍ, JESTLI SE JEDNÁ O RIZIKOVÉ UTKÁNÍ NEBO NE. V PRVNÍM PŘÍPADĚ JE V AKCI MNOHEM VÍC POLICISTŮ, KTERÍ SONDUJÍ SITUACI VE MĚSTĚ, ZABRAŇUJÍ POTYČKÁM, DOHLÍŽÍ NA DOPRAVU V OKOLÍ STADIONU A PROVÁDÍ HLÍDKY KOLEM MÍSTA KONÁNÍ. POKUD SE KONÁ FANOUŠKOVSKÝ POCHOD, TAK POLICIE DOPROVÁZÍ FANOUŠKY, ABY NEDOCHÁZELO K NÁSILNOSTEM. V AKCI JSOU ČLENOVÉ ANTIKONFLIKTNÍHO TÝMU (AKT), KRIMINÁLNÍ POLICIE, „TĚŽKODĚNCI“,...

Jak je to s četností zásahů Policie v případě rizikových a běžných utkání?

POCHOPITELNĚ ČASTĚJŠÍ JSOU ZÁSAHY BĚHEM RIZIKOVÝCH UTKÁNÍ, TAM JSME NA STADIONU TĚMĚŘ KAŽDÝ DRUHÝ ZÁPAS. CO SE TÝČE OSTATNÍCH UTKÁNÍ, TAK TAM JE SITUACE ODLIŠNÁ, NĚKDY ZA CELÉ SOUTĚŽNÍ KOLO NA STADION NEMUSÍME, V HOKEJI TĚMĚŘ VŮBEC ZA CELOU SEZONU. ALE PRŮMĚRNĚ BYCH TO ODHADL, ŽE ZHRUBA V 10% PŘÍPADŮ ZASAHUJEME. KONKRÉTNÍ STATISTIKU JE MOŽNÉ DOHLEDAT VE SPISECH ZE ZÁSAHŮ JEDNOTLIVÝCH ŘEDITELSTVÍ.

Během zápasu již PČR není na zápasech přítomna, ovšem v některých situacích se tam objevuje. Kdy tomu tak je?

OD ROKU 2009 UŽ ZA BEZPEČÍ ZODPOVÍDÁ POŘADATEL UTKÁNÍ, PČR VSTUPUJE NA STADION AŽ NA POKYN HLAVNÍHO POŘADATELE, KDYŽ DOCHÁÍ K OPAKOVANÝM NÁSILNOSTEM (VHAZOVÁNÍ PŘEDMĚTŮ NA HRACÍ PLOCHU, NADMĚRNÉ POUŽITÍ PYROTECHNIKY, VNIKNUTÍ NA HRACÍ PLOCHU, POTYČKY MEZI DIVÁKY NEBO VĚTŠÍ POTYČKY S POŘADATELI.

Jaký postup je potom volen při zásahu?

CO NEJRYCHLEJI ZJEDNAT POŘÁDEK. NASTUPUJÍ TĚŽKODĚNCI, KTERÍ SE SNAŽÍ DONUTIT FANOUŠKY, ABY S NÁSILNÝM CHOVÁNÍM PŘESTALI. ČASTO SE TO NEOBEJDE BEZ ZATÝKÁNÍ. PO TAKOVÉM ZÁSAHU PAK ZŮSTÁVÁME NA STADIONU AŽ DO KONCE.

Máte přehled o chuligánech, kteří se podílejí na násilnostech?

VZHLEDEM K PRÁCI SPOTTERŮ (COŽ JSOU POLICISTÉ, KTERÍ SE POHYBUJÍ V DAVU, NEJSOU OZNAČENI SLUŽEBNÍM ČÍSLEM A PRACUJÍ V CIVILU)

MÁME CELKEM SLUŠNÝ PŘEHLED O CHULIGÁNECH. VÍME TAK, ŽE SE NAPŘÍKLAD VYMĚŇUJÍ GENERACE V CHULIGÁNSKÝCH SKUPINÁCH NEBO, ŽE SE NA NÁSILNOSTECH PODÍLÍ VĚTŠINOU TI SAMÍ LIDÉ.

A činnost PČR po utkání?

OPĚT SE HLÍDÁ OKOLÍ STADIONU, HOSTUJÍCÍ FANOUŠCI OPOUŠTĚJÍ SEKTOR POZDĚJI, NEŽ DOMÁCI. NĚKDY SE DOPROVÁZÍ K DOPRAVNÍM PROSTŘEDKŮM.

Co si myslíte o přítomnosti PČR na stadionech?

JEDNÁ SE O PENÍZE OD DAŇOVÝCH POPLATNÍKŮ, KTERÉ JSOU VYUŽÍVÁNY K ZAJIŠTĚNÍ POŘÁDKU NA SOUKROMÉ AKCI. BEZ POLICIE SE VŠAK NĚKTERÉ ZÁPASY ZATÍM VŮBEC NEOBEJDOU.

Jak by se dalo násilnostem na stadionu zabránit?

ELIMINOVAT PROBLÉMOVÉ FANOUŠKY, ZAKÁZAT JIM VSTUP NA STADIONY. DOBRÝ KAMEROVÝ SYSTÉM NA VŠECH STADIONECH, KTERÝ ODHALÍ NÁSILNÍKY A PAK JE TRESTAT.

Někteří fanoušci si myslí, že PČR postupuje při zákrocích tvrdě a trestá i fanoušky, kteří se ničím neprovinili, Váš názor?

ÚKOLEM PČR JE PŘI TAKOVÉM ZÁSAHU ZAJISTIT CO NEJDŘÍVE BEZPEČNOST OSTATNÍCH FANOUŠKŮ. V RÁMCI POMOCI VĚTŠINĚ JE MOŽNÉ, ŽE SE MOŽNÁ NĚKDY K ZÁSAHU DOSTANOU I „NEVINNÍ“ FANOUŠCI. SITUACE ZASAHOJÍCÍCH POLICISTŮ JE VŠAK VELMI TĚŽKÁ, PRACUJÍ VE STRESU PŘED NEKLIDNÝM DAVEM.

Dobrá, děkuji za Váš čas.

RÁDO SE STALO.

Příloha č. 4- rozhovor s psychologem

Autor: Dobré odpoledne, mohu mít pár otázek, týkajících se násilí na sportovních stadionech?

PSYCHOLOG: DOBRÝ DEN, RÁD ODPOVÍM, KDYŽ BUDU VĚDĚT.

Proč podle Vás vznikají chuligánské skupiny?

LIDÉ MAJÍ POTŘEBU SE ORGANIZOVAT, TOUŽÍ PO SPOLEČNOSTI OSTATNÍCH SE STEJNÝMI NÁZORY. VZNIK SPOLKŮ NA KONCI 19. STOLETÍ...U CHULIGÁNŮ STEJNÝM NÁZOREM MŮŽE BÝT ADRENALIN, ENERGIE VYNALOŽENÁ PŘI ŠARVÁTKÁCH. TITO LIDÉ SPOLU TRÁVÍ VOLNÝ ČAS V POSILOVNÁCH.

A co fanoušci na tribunách? Násilně se mohou chovat i diváci, kteří se za chuligány nepovažují.

PŘI UTKÁNÍ JE FANOUŠEK SOUČÁSTÍ DAVU. V TÉ CHVÍLI PŘEJÍMÁJÍ CHOVÁNÍ A NÁZORY DAVU ZA SVÉ. TY LIDI SPOJUJE JEDEN ZÁMĚR-PODPORA SVÉHO TÝMU. JSOU SI V TÉ CHVÍLI BLÍZCÍ, NEJBLIŽŠÍ. POKUD JE ČLEN DAVU OHROŽEN OKOLÍM, OSTATNÍ SE MU SNAŽÍ POMOCI. JAKO BYSTE POMÁHAL VLASTNÍ RODINĚ.

Produktem sportu jsou emoce, je to hlavní důvod, proč lidé chodí na stadiony?

ANO, LIDÉ CHODÍ NA STADIONY, PROTOŽE MOHOU DÁT VOLNÝ PRŮCHOD SVÝM EMOCÍM. MŮŽOU SE NA STADIONU „BEZTRESTNĚ“ VYŘVAT. TÍM ZE SEBE DOSTÁVAJÍ NAHROMADĚNÝ STRES. TAKOVÉ CHOVÁNÍ NENÍ ŠPATNÉ, POKUD NEPŘEKROČÍ URČITOU SPOLEČENSKY ÚNOSNOU HRANICI, KTEROU MŮŽE TVOŘIT SYSTEMATICKÉ VULGÁRNÍ URÁŽENÍ, FYZICKÉ NÁSILÍ.

Který spouštěč je tím hlavním při vzniku diváckého násilí?

TO NELZE ŘÍCT OBECNĚ, KAŽDÝ ČLOVĚK MÁ TY HRANICE TROŠKU NĚKDE JINDE. ALE PODLE MÉHO NÁZORU (POKUD BYCHOM CHTĚLI TY PRVOPOČÁTKY VZNIKU NÁSILÍ OPRAVDU ZOBECNIT), TAK SE TY ZMÍNĚNÉ TŘI FAKTORY (SOCIALIZACE, DAV, EMOCE) DAJÍ ROZDĚLIT ROVNÝM DÍLEM.

Je možné vulgaritu ze stadionů odstranit?

NEMYSLÍM SI. POKUD SE JEDINEC ZTOTOŽNÍ S TÝMEM, KTERÉMU FANDÍ, TAK CÍTÍ I KŘIVDY, KTERÉ JSOU TÝMU ČINĚNY. DALŠÍM FAKTEM JE, ŽE SI LIDÉ ZOSOBŇUJÍ HISTORICKÉ UDÁLOSTI A PŘENÁŠEJÍ JE DO SPORTOVNÍCH UTKÁNÍ. TYPICKÝM PŘÍKLADEM BYLY HOKEJOVÁ UTKÁNÍ MEZI

ČESKOSLOVENSKEM A SSSR, DNESKA ČR A RUSKEM. RUSÁCI NÁS OBSADILI, TAK JIM TO VRÁTÍME ASPOŇ V HOKEJI.

Jak je to s tím, co utkání vzbuzuje v divácích? Opět nemůžeme zobecňovat?

SAMOZŘEJMĚ. NA UTKÁNÍ DORAZÍ MNOHO DIVÁKŮ A VĚTŠINA JICH TAM JDE Z JINÉHO DŮVODU. NĚKDO SE CHCE PODÍVAT NA KRÁSNÉ AKCE, NĚKDO CHCE VIDĚT POUZE GÓLY, NĚKDO TAM SJEDNÁVÁ OBCHOD, JINÝ SE CHCE POUZE VYŘVAT, DALŠÍ BY RÁD VYPUSTIL SVÉ EMOCE FORMOU STŘETU S JINÝMI (HLEDÁ SPORY). UTKÁNÍ V LIDECH ZANECHÁVAJÍ ODLIŠNÉ ZÁŽITKY.

Jak tedy problémy s násilím řešit? Vulgarity se nejspíš odstranit nepodaří, ale ostatní?

JAKO VŠECHNA OSTATNÍ CELOSTNÍ ŘEŠENÍ JE TŘEBA SPOLUPRÁCE VÍCE ČÁSTÍ. NEJLÉPE CELÉ SPOLEČNOSTI. POMOC MUSÍ NABÍDNOUT KLUBY, KTERÉ MOHOU FANOUŠKY ZAČLENIT, ABY SE PREZENTOVALI V RÁMCI KLUBU, ALE NIKOLI TAKTO NEGATIVNĚ. POTOM JE ZAPOTŘEBÍ PŮSOBIT NA MLADÉ LIDI A UKÁZAT JIM SPRÁVNÉ VZORY, KTERÉ JE HODNÉ NÁSLEDOVAT, NIKOLI DALŠÍ CHULIGÁNY...

Dobrá, děkuji za informace. Hezký zbytek dne

BYLO MI POTĚŠENÍM. NASHLEDANOU

Příloha č. 5- příklad vyplněného záznamového archu (Varnsdorf – Hradec Králové)

Záznamový arch	
Porovnání výskytu násilí na stadionech	
Datum:	16.9.2017
Soutěž:	FNL
Utíkáni:	FK VARNSDORF - FK HRDEC KRÁLOVÉ
1. Distribuce vstupenek	6. Komerový systém
POKLADNY NA STADIONU	NE, MOŽNÁ TELEVIZE, SOUKROMÉ ZÁZNAMY
BEZ OSOBY ÚDAJ	
HL. TRIBUNA	
2. Práce pořadatelské služby při vstupu	7. Práce Police ČR
KONTROLA, NAHLÍŽENÍ DO BAYDU	HLÍDÁNÍ PARKOVIŠTĚ, PŘESHLAŮ ULICE
V NĚKOLIKU JEN POZDRAV BEZ DŮLEŽITĚJŠÍ KONTROL	NA STADIONU V HASIČŮ ZA BRÁNOU
	MĚSICKÁ HLAVNĚ
	8. Výskyt násilí na stadionu
	VULGARITY - ROZKROKŮ - SEDNUTÍ
	JINAK NĚ
3. Práce pořadatelské služby během zápasu	pozn.
V TRIBUNY, POD SEKTORY	
HOSTÉ - DOPROVÁZENÍ K ODČERVENÍ	
4. Práce pořadatelské služby po zápasu	
DOPROVOD PŘI ODCHODU	
BEZPEČNOST POD TRIBUNOU - NIKDO NA HRACÍ PLOCHU	
5. Divácké sektory	
DOMÁCI - NA KRAJI HL. TRIBUNY - BEZ CHOVÁNÍ	
HOSTÉ - ZČELA NIMO, PLOT KOLEM, PŘETĚZ NA BRÁNOU	
POŘADATELÉ KOLEM SEKTORU	

Příloha č. 6- Příklad vyplněného dotazníku

Násilí na českých fotbalových a hokejových stadionech

Dotazník, který zkoumá povědomí lidí v oblasti násilí na českých fotbalových a hokejových stadionech.

Pohlaví *

☒ Muž

☐ Žena

Věk *

☐ 0 - 25

☒ 26 - 50

☐ 51 +

Dosažený stupeň vzdělání *

☐ základní

☒ středoškolské (i s maturitou)

☐ vysokoškolské

Jak často navštěvujete hokejová utkání? *

☐ nikdy

☒ velmi málo - maximálně 5x ročně

☐ občas - maximálně 15x ročně

☐ často - více než 15x ročně

Jak často navštěvujete fotbalová utkání? *

- ☐ nikdy
- ☒ velmi málo - maximálně 5x ročně
- ☐ občas - maximálně 10x ročně
- ☐ často - více než 10x ročně

Setkal/a jste se někdy s projevem fanouškovského násilí na stadionu?

- ☐ nikdy
- ☐ ano - na fotbalovém stadionu
- ☐ ano - na hokejovém stadionu
- ☒ ano - na fotbalovém i hokejovém stadionu

Je podle Vás větší problém s násilím na fotbalových nebo hokejových stadionech?

- ☒ na fotbalových stadionech
- ☐ na hokejových stadionech
- ☐ problém s násilím nepozorujete
- ☐ oba sporty jsou na tom v tomto ohledu podobně
- ☐ Jiné: _____

Co považujete za spouštěcí mechanismus fanouškovského násilí na stadionech?

- ☒ davovou psychózu, kdy se jedinci stávají součástí součástí davu a ztrácí zábrany
- ☐ provokace ze strany soupeřových fanoušků
- ☐ špatné výkony mužstva
- ☒ nepřesné výkony arbitrů
- ☒ alkohol či návykové látky
- ☐ Jiné: _____

Myslíte si, že používání pyrotechniky stupňuje agresi v ochozech?

- ☐ ano
- ☒ ne
- ☐ nemám na to názor
- ☐ Jiné: _____

Jste pro zákaz používání pyrotechniky na fotbalových stadionech?

- ☒ ano
- ☐ ne
- ☐ Jiné: _____

Jaký máte názor na přítomnost policie ČR na sportovních stadionech?

- ☐ její přítomnost schvaluji
- ☒ policie by se měla vyskytovat jen na „rizikových“ utkáních
- ☐ policie na sportovní stadiony nepatří
- ☐ Jiné: _____

Co by podle Vás přispělo k vymýcení násilí na sportovních stadionech?

- ☒ větší počet pořadatelů
- ☐ úplný zákaz pyrotechniky
- ☐ zvýšení ceny vstupenek
- ☐ přítomnost policie ČR na všech utkáních
- ☐ zrušení sektorů na stání
- ☒ zákazy vstupu na stadion pro problémové fanoušky
- ☐ zkoušky na přítomnost alkoholu v těle před vstupem na stadion
- ☐ Jiné: _____

Stalo se někdy, že byste nenavštívil/a fotbalové či hokejové utkání, kvůli strachu z násilí ostatních přítomných?

- ☐ ano, sportovní utkání nenavštěvuji právě z tohoto důvodu
- ☐ ano, není to časté, ale v některých případech se to již stalo
- ☒ ne, ještě nikdy jsem neměl/a důvod se o sebe strachovat
- ☐ Jiné: _____

Jaký máte postoj k tzv. domluveným střetům mezi chuligány jednotlivých týmů mimo stadiony?

- ☐ tyto aktivity jednoznačně odsuzuji
- ☐ podobné aktivity schvaluji
- ☐ o něčem podobném jsem v životě neslyšel
- ☒ nemám na to názor
- ☐ Jiné: _____

Jak je na tom (podle Vás) ČR v porovnání s ostatními zeměmi Evropy, co se týká násilí na fotbalových a hokejových stadionech?

- ☒ situace je všude v Evropě stejná
- ☐ situace je u nás jedna z nejlepších v Evropě
- ☐ situace je u nás kritická a je třeba ji neprodleně řešit
- ☐ situace je lepší ve vyspělých státech Evropy (Anglie, Německo, Francie,...)
- ☐ nedovedu posoudit
- ☐ Jiné: _____

Dovedl/a byste pochopit člověka, který se chová na stadionu násilnicky (nadává, vyhrožuje, ničí majetek)? Svou odpověď zdůvodněte

nadávky asi ano _____

Jaké tresty by podle Vás byly adekvátní pro násilníky? *

- ☒ Napomenutí
- ☐ Veřejně prospěšné práce
- ☒ Finanční pokuta
- ☒ Zákaz vstupu na stadion
- ☐ Odnětí svobody
- ☐ Jiné: _____